Kristaus Patarimų Keliais

Sulig R. P. Prancičkaus Naval

PARAŠĖ

KUN. D-ras K. MATULAITIS, M. I. C.

IŠLEIDO MARIJONŲ VIENUOLIJA

„Draugo" spaustuvė, 2334 South Oakley Avenue,
CHICAGO, ILLINOIS

PASTABA.

Šioje knygoje dėstomieji žmogaus dvasinio gyvenimo bruožai yra paimti daugiausiai iš R. P. Fr. Naval'o veikalo: "Theologiae Asceticae et Mysticae cursus", nors vietomis praplėsta, įdedant daugiau Šv. Rašto žodžių, ar iš gyvenimo imtų pavyzdžių. Bendrosios tvarkos ir medžiagos teikimo būdo prisilaikau R. P. Fr. Navalo. Tuomi, manau, geriau patarnausiu tiems, kuriems labiau rūpi tais dalykais užsiimti. *K. M.*

Cum permissu superiorum.

NIHIL OBSTAT

Sac. L. Draugelis,
Censor-Deputatus

IMPRIMATUR

† *Georgius Cardinalis Mundelein,*
Archiepiscopus Chicagiensis.
Septembris 6 d. 1929.

KRISTAUS PATARIMŲ KELIAIS

Įvadas.

Kiekvienas žmogus gyvena pasaulyje tik vieną kartą. Ir mes du kartu čia negyvęsime. Su mūsų mirtimi pasibaigs mūsų regimas, dabartinis gyvenimas. Ar mes norime, ar ne, — turime su tuo gyvenimo klausimu susidurti. Žinome gerai, kad prabėgusių laikų nebegrąžįsime, o daug kas norėtų juos grąžinti, kad iš naujo pradėjus daug geresnį gyvenimą. Užtat taip gyvenkime, kad nereikėtų gailėtis. Geras bus gyvenimas, jeigu jisai bus išmintingai praleistas. O tikroji išmintis tik ten yra, kur žmogus savo gyvenimo kelią pakreipia apreikštos Dievo valios nurodymais.

Žmonių gyvenimą galėtume dalinti į dvi rūši: kai kurie gyvena sulig kūno ir savo sielos reikalais nesirūpina, likusieji gyvena tikruoju protingo žmogaus gyvenimu. Pirmieji yra vadinami pasaulio sūnūs, o antrieji — Dievo išrinktieji.

Pasaulio sūnūs rūpinasi savo kūno reikalais; būtent, maistas, pastogė, rūbai, pinigai ir pojučių džiuguliai, — jų tikslas. Tai atsiekę, jaučiasi nekurį laiką paten-

kinti, laimingi, nors tame visas jų tuštumas matomas.

Dievo išrinktieji, — tai žmonės protingi, kurie pasaulio gėrybių vartoja tiek, kiek reikalingi sielos gyvenimui auginti, tobulintis; jie gyvena sulig V. Dievo apreikštaja valia.

Suprasdami, jog mūsų gyvenimo tikslas pasaulyje negali būti nei lygios, nei mažesnės vertės už mus pačius, — nuoširdžiai siekiame prie amžinai nenykstančio Gėrio, prie amžinos laimės, prie išmintingiausio, geriausio pasaulio tvėrėjo V. Dievo. Jisai yra mūsų tikslas ir nenykstančios laimės šaltinis.

Mes džiaugiamės V. Dievo apreikštomis tiesomis, mes joms tikime. Tas tikėjimas padaro mūsų protą be galo turtingu, jog net patys neįstengiame apimti gautosios šviesos akyračių. Visiškai tikėdami Dievo gerumui ir išminčiai, protingai tikime ir Jo apreikštoms tiesoms. Mūsų šisai tikėjimas mus nukelia į dieviškųjų paslapčių beribę ir suartina mūsų silpnutį protą su begaline Dievo išmintimi. Laiminga siela, kuriai Dievo išminties paslaptys prieinamos.

Neapsakomai kilnus V. Dievo gerumas traukia į save mūsų širdį. Jisai mus leido pasaulin tam, kad galėtume, naudodami valios laisvę, užsitarnauti Jį am-

žinai regėti, į Jo gerumo paslaptis įsigilinus it pasinerti. Esamieji ant žemės turtai, Jo gerumo atspindžiai; žmonių sielos gerumas, — Jo gerumo atvaizdas. Iš matomų daiktų gerumo įgauname, nors nevisai aiškų, bet tikrą supratimą, apie V. Dievo nepaprastą gerumą. Žmogus, supratęs tą tiesą, nesitenkina pasaulyje geriausiais dalykais, Dievo gerumo atspindžiais, o trokšta, siekia paties Dievo. Tojo troškimo negali patenkinti, kol neatsiras savo dangaus Tėvo akyvaizdoje, amžinos laimės šaltinyje. Prie amžinosios laimės veda du keliai. Pirmas jų — visiems būtinas. Tai Dievo ir Bažnyčios įsakymų kelios. Jei kas to keliu neina, — pats sau amžiną nelaimę ruošia. Kas Dievo valios nepildo, negali tikėtis Jo malonių. Kas Dievo išsižada, laisva valia panorėjęs neklausyti svarbiame dalyke Dievo valios, negali V. Dievo matyti, išsižadėjęs laimės, negali jos turėti. Nusidėjimas yra neapsakomai didelė kliūtis žmogui į amžiną laimę. Nuodėme suteršęs sielą, kol su V. Dievo pagalba atgailos sakramente neišdildins jos, kol neatlygins už kaltę, — negalės Amžinos laimės pasiekti. Laimei pasiekti būtina sąlyga — eiti Dievo ir Bažnyčios įsakymų keliu.

Antrasis kelias yra Jėzaus Kristaus patarimai.

"Būkite tat tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas tobulas" (Mat. 5, 48). "Aš esu pasaulio šviesa" (Jon. 9, 5). "Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka mane" (Luk. 9, 23). "Ištikrųjų, sakau jiems, jūs, kurie mane sekėte, atgimime, kuomet žmogaus Sūnus sėdės savo didenybės soste, taip pat sėdėsite dvylikoje sostų ir teisite dvyliką Izraėlio giminių.

Ir kiekvienas, kurs palieka namus, ar brolius, ar seseris, ar tėvą, ar motiną, ar pačią, ar vaikus, ar dirvas dėliai mano vardo, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą" (Mat. 19. 28-29).

Kuomet turtingas jaunikaitis paklausė Jėzaus: "ką turiu daryti, kad paveldėčiau amžinąjį gyvenimą?" Jėzus jam tarė: ...Žinai įsakymus: Neužmuši, nesvetimoteriausi, gerbk savo tėvą ir motiną. Jis atsakė: Visą tai laikiau nuo pat savo jaunystės. Tai išgirdęs Jėzus jam tarė: „Dar vieno dalyko tau trūksta: parduok visa, ką turi, ir duok beturčiams, tai turėsi turtą danguje, paskui ateik, sek mane." (Luk. 17, 18-22).

Jėzaus Kristaus patarimų kelias, tai tikras kelias į tobulybę. Kas tuo keliu

nori eiti, turi savo širdį ir mintis paliuosuoti nuo turtų geidimo ir pasiimti laisva valia klusnybę, sekant Išganytoją. "Nevisi išmano tą žodį, bet tie, kuriems duota" (Mat. 9, 11).

Ačiū Dievui, daug yra žmonių, norinčių eiti Kristaus patarimų keliais. Taigi pirmiausiai toms sieloms bus ir taikomi tolymesnieji nurodymai, kaip savo dvasią tobulinti. Aišku, patiekiamais nurodymais gali vadovautis visi, nes visiems pasakyta: "būkite tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas tobulas" (Mat. 5, 48).

I DALIS

1. TOBULYBĖ.

Eidami Kristaus patarimų keliais, mes norime būti dvasiniai tobuli žmonės. Bet savo dvasinės tobulybės siekiant, būtinai reikia gerai suprasti, kas yra tobulybė. Kiekvieną daiktą vadiname tobulu, geru, jeigu jam nieko netrūksta. Laikrodėlį vadiname geru, tobulu, jeigu jisai tiksliai laiką rodo, t. y. nei skubina, nei vėlina. Tobulas ir geras yra automobilis, jei jisai visa turi, kas jam reikia turėti.

Kūnu tobulas bus žmogus, jeigu bus visiškai sveikas ir nieko jam nestokos. Tas pats reikia pasakyti apie žmogaus protą, valią.

Bet mes čia ne apie daiktų tobulybę kalbėsime. Yra dar kita, — tai elgesio krikščioniškoji tobulybė.

Kiekvienas Kristaus sekėjas, krikščionis, gyvenime gali vienaip, ar kitaip pasielgti. Gali savo elgesį sutvarkyti su lig Kristaus nurodymais taip, kad jame nieko nebūtų galima netobulo rasti, ar kaltinti, ir gali žmogus netobulai, negerai, o net ir blogai pasielgti.

To del krikščioniškoji togulybė yra ne

kas kita, kaip geriausis elgimasis, kuris padaro mus tikrais Kristaus mokiniais ir tarnais. Tąjį savo elgimąsį tvarkome Jėzų Kristų sekdami. Jėzų to del sekame, kad Jį mylime; del tos meilės Jo ir klausome. Nuoširdi Dievo ir Jėzaus Kristaus meilė, kuri pakreipia visą žmogaus pasielgimą ištikimai vykinti tai, kas V. Dievui patinka, ir sudaro krikščioniškosios tobulybės esmę.

Mes del to rūpinamės elgtis gerai ir tobulai, nes mylime Jėzų Kristų, nes mylime Dievą. Toji meilė juo labiau suartina mus su V. Dievu, kadangi Dievas yra tikrasis mūsų buvimo šaltinis ir galutinis mūsų laimės tikslas. Toji meilė prasideda čia ant žemės ir artimiausiu būdu meilė jungia mus su V. Dievu. "Ir kas pasilieka meilėje, pasilieka Dievuje, ir Dievas jame.' (I Jon. 4, 16). "Įstatymo įvykinimas yra meilė" (Rom. 12. 10). "Turėkite meilę, kuri yra tobulumo ryšys" (Kolos. 3. 14). "Meldžiu, kad jūsų meilė labiau ir labiau gausintųsi žinojimu ir visokiu išmanymu" (Pil. 1, 9.) Kodel? Štai. "Jei aš kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš būčiau kaip žvangantis varis ir skambančios kanklės. Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas paslaptis ir visokį mokslą; jei turėčiau visą tikėjimą, taip kad galėčiau perkelti kalnus,

neturėčiau-gi meilės, aš esu niekas" (I Kor. 13, 1-2).

Aišku, dvasinis žmogaus tobulumas priklauso nuo to, kaip ir kiek jisai myli V. Dievą. Juo arčiau susijungs su V. Dievu karšta, ugninga, našia meile, juo arčiau bus prie tobulybės. V. Dievas yra tobuliausis, nes Jam nieko netrūksta ir Jisai yra mūsų tobulybės versmė. Jam daugiau panašūs esame, savo norus ir siekius sujungiant su Jo mums skirtais pasaulyje uždaviniais, tobulėjame. Visiškai būsime tobuli kada Dievą danguje regėdami, tobulai Jį mylėsime.

Mūsų aiškus uždavinys — ištikimai vykinant svarbiausiąjį Dievo įsakymą: "mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visa savo galia" (Mork. 12, 30) — sukurti galingą sieloje Dievo meilę.

Bet tikroji Dievo meilė, kuri yra tobulybės ryšys, gali vien ten plėtotis, kur klesti ir kitos dorybės. Tos dorybės gauna sau pradžią ir jėgą iš meilės, bet taip-gi padeda meilei įsigalėti. Tuo būdu susidaro žmogaus sieloje žavėtina harmonija, sutartinė.

Šv. Povylas Apaštalas rašo: "Meilė yra kantri, maloninga. Meilė nepavydi, — nesielgia sauvalingai, nesipučia. Ji yra

nesididžiuojanti, neieško, kas jos yra, nesusierzina, neįtaria piktume, nesidžiaugia neteisybe, džiaugiasi gi tiesa; visa nukenčia, visa tiki, visako viliasi, visa pakelia'' (I Kor. 13, 4). ''Dievo meilė mūsų širdyse išlieta Šventosios Dvasios kuri mums yra duota'' (Rom. 5, 5.) ''Dievas yra meilė, ir kas pasilieka meilėje, pasilieka Dievuje, ir Dievas jame'' (I Jon. 5, 16) ''Kas gi laiko jo žodį, tame tikrai Dievo meilė yra tobula'' (I Jon. 2, 51 nes ''įsakymo tikslas yra meilė iš nesuteptos širdies, geros sąžinės ir neveidmainingo tikėjimo'' (I Tim. 1, 5).

Kas-gi yra NETOBULYBĖ? Netobulybė yra kokiam nors daiktui jam tinkama dalyko stoką. Jei tavo ausis negirdi, akis nemato, — tai jos yra netobulos.

Dvasinėje srityje netobulas, negeras elgimasis bus tas, kurio negalima suderinti su Dievo valia, nei Jo meile. Yra tai nusidėjimai. Koks-gi skirtumas tarp nusidėjimo ir netobulybės? Nusidėjimas yra tai nepaklausymas Dievo įsakymo, netobulybė gi — priešingas Dievo patarimams veiksmas, arba netyčiomis įsakymo neišpildymas.

Pavyzdin: netyčiomis sumelavo, — netobulai pasielgė; tyčia melavo, — nusidėjo.

2. Luomo ir pareigų tobulumas.

Nėra žmogaus, kuris blogo sau norėtų. Visi nori, kad būtų jiems gera. Ir pats žmogus nori gerėti, tobulėti. Tą reiškinį ypač pastebime pas sąžiningus gydytojus, advokatus, pas kunigus, mokslavyrius ir t.t. Jie visi yra susirūpinę įgyti reikalingo tobulumo, kad savo pareigas galėtų tobulai atlikti.

Dvasinis žmogaus tobulumas, pagrįstas Dievo įsakymais ir Jėzaus Kristaus patarimais: "būkite tat tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas tobulas" (Mat. 5, 48), — savo esme yra vienas, bet labai įvairiai pasireiškia pas įvairius asmenis, atsižvelgiant į jų luomą bei pareigas. Kiekvienas žmogus, siekdamas tobulybės, jos siekia savo būdu, turi savo į ją kelelį, ją pasiekęs — sužiba žavinčiu būdu ir elgimosi malonumu, gerumu.

Šv. Povylas Apaštalas I laiške į Korintiečius dailiai piešia visų krikščionių tobulą moralį kūną, kurio nematomoji Galva yra patsai Kristus. Kaip kūnas turi įvairius narius, taip ir dvasinis, arba moralis Kristaus Kūnas — Bažnyčia, turi įvairaus tobulumo savo narius. Jisai sako: "juk ir kūnas yra ne vienas narys, bet susideda iš daugelio. Jei koja sakytų:

Kadangi aš nėsu ranka, aš nėsu iš kūno; argi del to ji nebūtų iš kūno?... Jei visas kūnas būtų akis, kame būtų girdėjimas?... Dievas paskyrė kiekvienam nariui vietą kūne, kaip jis norėjo. ...Jei ką kenčia vienas narys, kenčia visi draug nariai. ...Taigi, jūs esate Kristaus kūnas ir nariai vienas prie kito. Taip Dievas įstatė Bažnyčioje vienus kaipo apaštalus, kitus kaipo pranašus, trečius kaipo mokytojus... Jūs stengkitės gauti geresniųjų dovanų. Aš jums rodau dar kilnesnį kelią" (I Kor. 12, 14-17-26-31). Tasai-gi kelias, kurį Apaštalas toliau nurodo, — tai tobula Dievo meilė. Bet prie tosios tobulos Dievo meilės kitaip eina pasaulietis žmogus, kitaip vienuolis, kitaip darbininkas, kitaip vyskūpas, kitaip mokslininkas. Užtat ir susidaro sava kiekvienam luomui, ar pareigai tobulybė. Ji yra — meilė, kuri yra palaikoma ir ugdoma, pildant tinkamai savo luomo pareigas ir patarimus.

TOBULYBĖS LUOMAI. Bažnyčia nurodo du gyvenimo būdus kaip tobulybės luomus, — tai vienuolių ir vyskupų luomus. Vienuoliai pasirenka sau pareiga stengtis augti Dievo meilėje, pildant padarytus įžadus; vyskupai prie tos Dievo ir Bažnyčios meilės yra skatinami gautųjų teisių ir pareigų nuostatais. Vieni ir kiti nėra tobuli, o vien eina į tobulybę.

3. Reikia tobulēti.

Gana dažnai tenka girdėti iš pasaulionių, tarytum tobulybe rūpintis turį vien tik vienuoliai ir vyskupai, it pasaulionims visai nebereikėtų savo sielos išganyti.

Tai yra stambi klaida. Ar-gi tik vyskupams ir vienuoliams Jėzus pasakė: "Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tegul kadien neša savo kryžių ir teseka mane"? (Luk. 9, 23). Ne, — visiems tai pasakyta. Visiems Jisai pasakė: "Būkite, tat, tobuli, kaip ir jūsų dangaus Tėvas tobulas" (Mat. 5, 48.) Liepia Jisai: "įeikite per angštus vartus, nes erdvi vartai ir platus kelias, kurs veda į prapultį." (Mat. 7. 13.) Atsiminkime Išganytojo pasakytus nuo kalno palaiminimus: "Palaiminti beturčiai dvasioje, nes jų dangaus karalystė. Palaiminti romieji nes jie paveldės žemę. Palaiminti, kurie liūdi, nes jie bus paguosti. Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti. Palaiminti gailestingieji, nes jie laimės gailestingumo. Palaiminti nesuteptos širdies, nes jie matys Dievą. Palaiminti taikieji, nes juos vadins Dievo vaikais. Palaiminti, kurie persekiojami del teisybės, nes jų dangaus karalystė. Palaiminti, kuomet jums piktžodžiauja ir

persekioja jus, ir meluodami sako visa pikta prieš jus del manęs.

Džiaugkitės ir linksminkitės, nes jūsų užmokesnis gausus danguje. (Mat. 5, 3-12.) Atsiminkite Jo paskelbtąjį meilės kodeksą: "Jūs vadinate mane Mokytoju ir Viešpačiu, ir gerai sakote, nes aš esu. Taigi, jei aš, Viešpats ir Mokytojas, mazgojau jūsų kojas, tai ir jūs turite vienas kitam mazgoti kojas; nes aš daviau jums pavyzdį, kad, kaip aš jums dariau, taip ir jūs darytumėte" (Jon. 13, 13-15) "Aš jums duodu naują įsakymą mylėti kits kitą; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs kits kitą mylėtumėte. Iš to visi pažins, kad jūs mano mokytiniai, jei turėsite meilę kits kito" (Jon. 13, 34-35).

"Aš kelias, tiesa ir gyvenimas. Nė vienas neateina pas Tėvą, kaip tik per mane" (Jon. 14, 6.) "Kas turi mano įsakymų ir juos laiko, tas mane myli. Kas-gi mane myli, bus mano Tėvo mylimas; taip pat aš jį mylėsiu ir pats jam apsireikšiu." (Jon. 14, 21.) "Kaip Tėvas mylėjo mane, taip ir aš jus mylėjau. Pasilikite mano meilėje. ...Niekas neturi didesnės meilės, kaip tą, kad kas guldo savo gyvybę už savo prietelius. Jūs mano prieteliai, jei darysite, ką aš jums įsakiau" (Jon. 15, 9-14). "Pats Tėvas myli jus, delto kad jūs mane mylėjote ir tikė-

jote, jog aš nuo Tėvo išėjau''. (Jon. 16, 27.) Ar-gi visa tai neparodo mums, kad privalome mylėti mūsų Mokytoją ir Viešpatį, Jėzų Kristų? Taip, dėkingoj širdyje privalome sukurti galingą Dievo meilę, tąją valančią netobulybės ugnį ir mūsų Viešpatį kasdien sekti. Jisai paliko geriausią pavyzdį, kaip reikalinga mylėti Dievas, artimas, kaip reikia save mylėti. Toje meilėje glūdi mūsų tobulumas, artumas į tobulumo šaltinį — Dievą.

Šv. Petras gerai suprato Jėzaus troškimus, kad visi tobulybės siektų, užtat jisai savo laiške moko: ''Kaipo paklusnūs vaikai, nesitaikinkite prie pageidimų, kaip seniau, savo nežinojime, bet sekdami tuo Šventuoju, kurs jus pašaukė, ir jūs visame pasielgime būkite šventi'' (1 Petr. 1, 14-15.) Šv. Jokūbas Apaštalas rašo: ''jūsų tikėjimo ištyrimas daro kantrumą. Kantrumas gi turi būti tobulas savo darbu, kad jūs būtumėte tobūli ir pabaigti, kuriems nieko netrūksta.'' (Jok. 1, 3-4).

V. Dievas sukūrė gamtoje jėgas, kurių pagalba tiek atskiri daiktai, tiek jų sudėtinė būtinai siekia savo pilno išsivystymo, tobulumo. Ir žmogus su savo laisva valia ir nemirtinga siela negali rasti kitų kelių savo laimei, kaip rūpintis pilnai

išsivystyti, tobulėti. Todel visi žmonės, ir mes, turime rūpintis savo dvasios tobulinimu.

Tai yra bendras visiems krikščionims asmeninis tikslas, nors įvairūs prie jo žmonės eina įvairiais keliais: vienaip vienuoliai, kitaip pasaulionys. Dorybių aukščiausiame laipsnyje gali atsiekti ne vien vienuoliai, bet ir pasaulyje gyveną žmonės, tik labai skirtingomis priemonėmis. Pasauliečiu būti savo luome tobulu pakanka pildyti įsakymus, vienuoliai siekia aukščiau, — prie to pridėdami įžadų ir vienuolinių nuostatų, regulų pildymą.

Išganytojas sako: "kas panaikintų vieną šitų mažiausių paliepimų ir taip mokintų žmones, bus vadinamas mažiausis dangaus karalystėje; o kas jį laikys ir mokins, tas bus vadinamas didis dangaus karalystėje" (Mat. 5, 19.) Užtat svarbus yra ir būtinas dalykas ištikimai vykinti, o dar geriau išpildyti pasiimtasias pareigas, kad dvasinės tabulybės pasiekus.

4. Dvasinis gyvenimas.

Tobulas krikščioniško elgimosi būdas yra ne kas kita, kaip tobulas žmogaus dvasinio gyvenimo išvystymas. Jeigu kūnas išsivysto tobulai, kūnas yra tobulas, o jei-

gu tobulai išsivysto žmogaus dvasinės jėgos, ir jo elgimasis yra be dėmės, — tas žmogus pasiekė savo dvasinės tobulybės, jisai gyvena tikru dvasiniu gyvenimu.

Bet kaip žmogaus kūnas pirmiau negu pasiektų išsivystymo pilnumą turi turėti savo buvimo pradžią, panašiai ir dvasinis žmogaus išsivystymas, pirmiau negu pasiektų tobulybę, turi turėti savyje dvasinio gyvenimo pradžią.

Žmogui dvasinio gyvenimo pradžia — tai V. Dievo pašvenčiamoji malonė. Ji mums pirmą kartą buvo suteikta šv. Krikšto sakramente, o paskui po kiekvienai gerai išpažinčiai atgailos sakramente: arba atgauta, jei buvo prarasta, sunkiai nusikaltus, arba sustiprinta, padidinta. Su pašvenčiamąja Dievo malone sieloje įvyksta didelė atmaina. Dievo prietelystė įgauta per pašvenčiamąją malonę, paeina iš Dievo meilės. Be to, su pašvenčiama Dievo malone įgauna siela ir kitų dieviškųjų dorybių pradžią. Tas dorybes žmogus gali ir privalo išvystyti, ištobulinti, jomis savo asmenį išpuošti. Tai darymas, rimtas žmogus būtinai rūpinasi ir dorovinėse dorybėse pakilti. Tuo būdu tos įvairios dorybės, arba gerieji papročiai greit padaryti tobulą veiksmą, pasidaro dvasinio gyvenimo galinga jėga.

Ji eina kartu su pašvenčiamąja Dievo malone ir joje stiprėja.

Suaugusio žmogaus dvasinis gyvenimas reiškiasi veiksmais, paeinančiais iš įgautojo dorybių laipsnio. Dorybės seka žmogaus proto pažinimą ir valios gėrumą. Savo ruoštu ir protas ir valia veikia ta linkme Dievo malonės pažadinti ir pastiprinti.

Tuo būdu, tobulas krikščioniškas dvasinis gyvenimas susideda iš dviejų būtinų jėgų: Dievo malonės ir žmogaus noro tikrai ir patvariai bendradarbiauti su ta malone, savo tobulybės siekiant.

Šiuo žvilgsniu imant dvasinis gyvenimas ir antgamtinis gyvenimas sutampa. "Išliuosuoti iš nuodėmės jūs pasidarėte teisybės tarnais... ir pasidarę Dievo tarnais, turite kaipo savo vaisių pašventinimą ir kaipo jo tikslą amžinąjį gyvenimą." (Rom. 6, 18; 22).

5. Dvasinio gyvenimo rūšys.

Dvasinis žmogaus gyvenimas gali reikštis dvejopai: arba jisai turi daugiau *veiklumo*, arba daugiau *susitelkimo*, apmąstymo, susikaupimo.

Veiklusis dvasinis gyvenimas matomas iš padarytų darbų. Tie darbai liečia išorę

ir seka protingą žmogaus valią. O *susitelkimo* gyvenimas — tai vidujų žmogaus galių pastovus veikimas ir jų išvystymas. Išvidinės žmogaus galės — protas, valia, Dievo malonių atminimas, sąžinės balsas — padeda žmogui pažinti painiausias tiesas ir paskatina žmogų prie nuoširdžių padėkos, pagarbos, garbinimo ir permaldavimo aktų.

Abidvi dvasinio gyvenimo rūšys paprastai nesireiškia pas žmogų visai atskirai, bet viena kitą papildydamos, tobulina žmogaus asmenį. Bet kas daugiau yra atsidavęs išoriniems darbams, k. a. gailestingumo, labdarybės, mokinimo darbams, to asmens dvasinį gyvenimą vadiname *veiklusis* gyvenimas, o kas rūpinasi daugiau savo asmenine tobulybe, atliekant ilgas maldas, ilgus mąstymus, — jų gyvenimas, sakome, yra susitelkimo arba *kontempliatyvis* gyvenimas.

Dažniausiai pasitaiko *mišrasis* dv. gyvenimas. Naudoja žmogus net ilgas maldas ir apmąstymas, kad įkaitinus širdį ir pasiskatinus prie išorinių gailestingumo darbų. Tuo būdu, tobulai atlikdami savo visas pareigas, paskatina ir kitus žmones prie tobulybės.

Veikliojo ir susitelkiamojo, arba kontempliatyvio gyvenimo geriausius pavyzdžius turime šv. Evangelijoje. "Jis (Jė-

zus) įėjo į vieną sodžių. Tenai viena moteriškė, vardu Morta, priėmė jį į savo namus. Ji turėjo seserį vardu Mariją, kuri atsisėdo prie Viešpaties kojų ir klausėsi jo žodžių. Morta turėjo daug visokio darbo su patarnavimu. Ji sustojo ir tarė: Viešpatie, tau nerūpi, kad mano sesuo palieka tarnauti mane vieną? Sakyk jai, kad ji man padėtų. Viešpats atsakydamas jai tarė: Morta, Morta, rūpiniesi ir esi nerami del daugelio dalykų. Reikia gi tik vieno. Marija išsirinko geriausiąją dalį, kuri nebus iš jos atimta" (Luk. 10, 38-42) Geras ir Išganytojui malonus buvo Mortos patarnavimas, kad Jį iš kelionės nuilsusį pavaišintų, bet iš atžvilgio į savo tobulėjimą, — Marija buvo apsirinkusi geriausiąją dalį, būtent, susitelkusi klausėsi Jėzaus pamokinimų ir tuo būdu ji galėjo suprasti ir pažinti tai, ko pirmiau nežinojo ir netroško. Morta buvo pasiėmusi gerą dalį, o Marija — geriausiąją.

Atskirai imant, kontempliatyvis gyvenimas yra aukštesnis, bet abudu, be abejo, viršija mišrusis, arba sudėtinis dv. gyvenimas. (Palyg. Sum. Theol. 2. 2. q. 188, a. 6.) Jisai dažniausiai žmonių gyvenime ir pasitaiko.

6. Ascetinis ir mystinis gyvenimas.

Dvasinis žmogaus gyvenimas, kaip jau žinome, prasideda su pašvenčiamąja Dievo malone. Jai sieloje stiprėjant, ir dvasinis mūsų gyvenimas stiprėja, vystosi, tobulėja. Del to krikščionio dvasinis gyvenimas yra vadinamas viršprigimtu gyvenimu. Kodel? Nes Dievo malonės nėra mūsų nuosavybė, nei mūsų prigimties savybė, o Dievo maloningumas, duosnumas, Dievo malonės yra mums viršprigimta dovana, todel ir Dievo malonėje gyvenimas vadinamas yra viršprigimtuoju.

Tasai gyvenimas gali būti įvairus rūšimi ir išsivystymo laipsniais.

Kuomet žmogus, Dievo malonės stiprinamas, paprastoje reikalų eigoje, savo pastangomis su Dievo pagalba siekia sielos tobulumo, — jis gyvena ascetiniu dvasiniu gyvenimu. Kuomet gi V. Dievas suteikia žmogaus sielai nepaprastai dideles malones, kurių delei žmogaus mintis, valia ir visas asmuo pakeliamas prie dieviškųjų tiesų artimesnio įžvelgimo, delei ko įvyksta aiškūs viršprigimtiniai nuotikiai, — sakome: žmogus gyvena mystiniu gyvenimu. Mystinis — tai yra paslaptingas, delei šv. Dvasios dovanų, Dievo malonėse skęstąs gyvenimas, su beribiu sie-

los troškimu mylėti V. Dievą kiekvienu savo atdūsiu, kiekvienu kūno atomu, sielos pajėga, iš visos širdies.

Ascetinis gyvenimas yra daugiau prigimtinis iš atžvilgio į daromosios pažangos būdą ir sekmes, kuomet mystinis gyvenimas savo būdu ir sekmėmis yra viršprigimtas ir viršžmogiškas.

Paprastoje dalykų tvarkoje, su Dievo malone bendrai veikiant, kuri kiekvienam krikščioniui yra teikiama, gali žmogus savo sielos jėgomis remdamasis prieiti prie dvasinio prigimtojo tobulumo, žmogiškojo, bet negali pasiekti be ypatingųjų, nepaprastųjų Šventosios Dvasios dovanų mystinio viršžmogiško gyvenimo. Jisai pasilieka Dievo gerumo ir maloningumo sielai dalykas.

Dabar mes V. Dievą pažįstame vien it atspindyje, kaip sako šv. Povilas: "dabar mes matome atspindyje lyg mįslę, tuomet gi veidu į veidą" (I Kor. 13, 12.)

Net ir aukščiausiame mystinio gyvenimo laipsnyje būdami, bet gyvendami šioje žemėje, visiškai tobulu būdu neįstengsime V. Dievo pažinti, nei Jo mylėti taip, kaip laimingieji, pasiekusieji Jį amžinoje laimėje, danguje Jį myli.

Iš pasakyto aišku, jog ascetinis gyvenimas yra pasiekiamas prigimtinėmis jėgomis, su paprastąja Dievo malone drau-

ge veikiant, o mystinis gyvenimas yra viršžmogiškas, nes nei kiek nepareina nuo žmogaus pastangų, o vien tik del V. Dievo maloningumo, Jo gerumo žmogus pasijunta pakeltas į tas paslaptingas dvasinio gyvenimo aukštybes.

7. Dorovinė dvasia.

Dvasiniame žmogaus gyvenime jo dvasia vadiname ne ką kitą, kaip tik jo minčių, nuolatinių širdies troškimų tūrį visumą, kuri pastoviu būdu lenkia jį doroviniai elgtis. Ir taip, jeigu žmogus pastoviai yra nusižeminęs ir tas nusižeminimas atsispindi jo veiksmuose, sakome, jog jisai turi nusižeminimo dvasią, jeigu yra pamaldus — turi maldos dvasią, jei kantrus, užjaučiąs, turi, sakome, kantrybės, užuojautos dvasią ir t.t.

Bet taipgi gali būti pastovus nuodėmingas nusistatymas; pav. gali turėti puikybės, priešginybės, smalsumo, lengvapėdiškumo, kūniškumo dvasią ir t. t. būtent, jei kas savo mintimis ir širdimi tose ydose glūdi.

Tasai geras ar blogas nusistatymas, tapęs giliai įsivyravusiu papročiu, verste verčia žmogų elgtis taip, o ne kitaip. Kol tasai nusistatymas prasideda, prie veiks-

mo pažadina įvairūs samprotavimai, paskui gi, įpročiu tapęs, veikia it akla jėga. Laimingas žmogus, kurs iš jaunystės papranta gerą daryti, pamyli dorybę, — jam pagundos nesunku yra, Dievui padedant, nugalėti, bet stačiai pražūtingas sielai dalykas, jei iš pat jaunų dienų įpranta prie įvairių nedorybių.

Šv. Jonas apaštalas visus ragina: "nemylėkite pasaulio, nė to, kas yra pasaulyje. Jei kas myli pasaulį, jame nėra Tėvo meilės, nes visa, kas yra pasaulyje, yra kūno pageidimas, akių pageidimas ir gyvenimo puikybė; tai yra ne iš Tėvo, bet iš pasaulio." (I Jon. 2, 15-16).

Norint kilnią dorovingą dvasią savyje sukurti, privalome ir savo mintį saugoti nuo klaidos ir savo troškimus sutaikinti su Dievo valia. Žmogaus valios pageidavimai, troškimai, giliausi jausmai, dvasinėse knygose gana dažnai vadinama doroviniu jausmu, arba stačiai — širdimi. Šia prasme paimta širdis, reiškia žmogaus valios veiksmų visumą. Ir Išganytojas pasakė: "Geras žmogus iš gero savo širdies iždo išneša kas gera, ir piktas žmogus iš pikto iždo išneša, kas pikta; nes burna kalba iš širdies gausumo" (Luk. 6, 45).

Ir toliau, kiek kartų bus panaudota šiose pastabose žodis širdis, — jis reikš ne materialę žmogaus kūno dalį, o jo do-

rovinį nusistatymą, jo valią, jo dvasinius jausmus.

8. Pamaldumas, atvēsimas, atšalimas.

Dvasiniame gyvenime žmogus yra arba pamaldus, arba atvėsęs, arba atšalęs.

Kas-gi yra pamaldumas? Kokios yra jo priežastys ir sekmės?

Pamaldumas yra mūsų valios veiksmas, kuris, sekdamas proto nurodymais, greitai ir su noru pasiveda Dievo tarnystei. Pamaldumo priežastys yra dvi: a) svarbiausioji ir išorinė priežastis — tai V. Dievas ir b) mumyse — išvidinė priežastis yra tai arba apmąstymas, arba kontempliacija. Žmogaus valia seka proto svarstymus ir apmąstyme užsidega širdis. "Mano apmąstyme užsidegė ugnis", (Ps. 38, 4) sako Psalmistas. Tik apmąstydamas ir protu pasiekdamas amžinąsias tiesas, žmogus pradeda visiškai pasivesti V. Dievui.

Tasai apmąstymas, sukeliąs pamaldumą, yra dvilypis: a) svarstome V. Dievo gerumą, Jo suteiktas mums malones ir t.t.; b) o taipgi savo silpnumą, ydas ir nusikaltimus. Iš pirmojo svarstymo kyla širdyje pasitikėjimas V. Dievu, iš antrojo — nepasitikėjimas savimi "Man gera yra

priklausyti Dievui ir sudėti savo viltį Viešpatyje Dievuje'' (Ps. 72, 27) sako Psalmistas, o antrąsias tiesas apmąstant, šaukia žmogus: ''Pakėliau savo akis į aukštybes, iš kur ateis man pagalba pagalba man nuo Dievo, kuris padarė dangų ir žemę.'' (Ps. 120, 1.)

Pamaldumo sekmė sieloje — tai džiaugsmas del artumo, pažinimo V. Dievo. Bet kartais atsitiktinai, savo ydas ir nusikaltimus svarstydama, pamaldi siela pajunta liudnumą. Bet tai nėra nusiminimas, o vien savo silpnybės išpažinimas. Savo silpnybes pažindami ir žinodami, kaip V. Dievas yra geras tiems, kurie Jį myli, visiškai imame pasitikėti V. Dievui ir nuo čia prasideda mūsų pamaldumas, arba skubus atsidavimas V. Dievui. Tasai atsidavimas reikalauja, kad atlikinėtume tikėjimo ir pamaldumo aktus. Del jų ir visas gyvenimas ir patsai žmogus įgauna kilnaus pamaldumo žymę.

Atvėsimas.

Pamaldumui priešingas yra dvasinis ataušimas, atvėsimas. Jisai pasireiškia sieloje nerimu ir nenoru prie tų dalykų, kurie sielą veda arčiau prie V. Dievo. Nustoja uolumo, vengia atgailos ir taria-

si žmogus ne priklausąs nuo V. Dievo, užtat nieko Jam neprivaląs. Dvasios uolumo nustojimas, arba ataušimas turi savo laipsnius: prasidedąs, sutvirtėjęs ir įsišaknijęs ataušimas, žiūrint kaip daug ir kaip ilgai tame stovyje siela išbuvo.

Šv. Jono Apreiškime 3 sk. 14 randame įspėjimą Leokadijos vyskupui, kuris savo uolume atvėso ir pasidarė nei šaltas, nei šiltas. Su dideliu nepamėgimu kalba jam Viešpats ir paragina: "būk uolus ir daryk atgailą." (Apr. 3. 19).

Iš šio nelemto dvasios stovio žmogus gali vien pasiliuosuoti darydamas atgailą.

Sausumas.

Kad tinkamai įvertinus dvasios būklę maldoje, turime pirmiausiai žinoti, kad mūsų pamaldumas yra dvilypis: esminis pamaldumas ir neesminis, atsitaikomas.

Esminis pamaldumas siekia maldos esmės, būtent artimo bendravimo su Dievu, o pasitaikomas, anraeilis pamaldumas liečia mūsų pojučius, jausmus ir jisai mus sujaudina, teikia didelio malonumo ir džiaugsmo, gerą atliekant del V. Dievo, ar kitaip Jo tarnystei pasivedant.

Jeigu tasai dvasios malonumas ir džiaugsmas paliečia pačią sielą, jos vy-

riausias galias: proto veiksmą ir pasilieka valios ramybėje, sakoma esant dvasios pamaldumui, o jeigu tasai džiaugsmas persimeta į jausmus, sakoma turint jausmingąjį pamaldumą. Jisai dažnai suvylgomas yra džiaugsmo ašarų.

Bet esminis pamaldumas gali būti be jausmingojo. Tokiame atvejuje siela bendrauja labai arti su V. Dievu, bet neturi jausmingojo džiaugsmo, jaučiasi sausa, nenaši Dievo garbei ir gana sunki maldoje. Kartais net nusimena, manydama, būk jos maldos nepatinka V. Dievui. V. Dievui tokios sielos maldos patinka, tik pati siela neturi pamėgimo nei džiaugsmo gerai atliekamoje maldoje. Tasai dvasios stovis vadinasi — dvasios sausumas, arba jausmingumo atšalimas.

Iš kur kyla dvasinis sausumas? Jisai lengvai gali kilti iš dvasinio ataušimo, nepaisymo ir paprastoje savo eigoje prasideda nuo perdidelio savimi pasitikėjimo. Toliau prisideda apsileidimai pareigose, gaudymas, ieškojimas išsiblaškymų, gerų papročių ir maldų apleidimas, pataikavimas sau rūbuose, valgyje, miege, poilsyje, vaizduotės nesuvaldymas, svarbių pareigų neatlikimas, pasiimtųjų gyvenimo, arba vienuolyno regulų—nuostatų laužymas, kasdieninių nuodėmių nepaisymas. Delei tų dalykų sukyla sieloje neramybė,

sąžinės išmėtinėjimai ir siela pasijunta visai sausa, bejausmė maldoje.

Taip-gi daleidžia Dievas kartais, kad išmokinus ją daugiau Jo malone pasitikėti, negu savo jausmams. Kitu atveju V. Dievas, atimdamas maldos jausmingą malonumą, teikia sielai progos išbandyti savo dorybes, savo atsidavimą Sutverėjui, arba apsivalyti nuo įsigalėjusių ydų ir nusikaltimų.

Kartais atsitinka, jog ir piktoji dvasia paveikia į žmogaus jausmus, tam panaudodama paties žmogaus padarytas klaidas. Tas klaidas išpučia, padidina, stumia sielą į neramumą, į nusiminimą ir galutinai puola sunkiomis pagundomis. Čia ypač reikia budėti ir neapsigauti, maldaujant V. Dievo gailestingumo.

Jausmingas pamaldumas nėra blogas. Jis yra geras, kadangi tai yra Dievo dovana ir Šventojo Rašto yra giriamas, todel leistina yra jo su reikalingu atsargumu ieškoti, norėti. Bet kadangi jausmingasis pamaldumas daugiau liečia žmogaus jausmus ir kūną, labai lengvai gali būti netinkamai pavartotas. Pas žmogų gali kilti mintis, jeigu jisai negali su ašaromis, jausmingai kalbėti maldų, būk jo visos maldos nėra geros. Ir pradeda toksai žmogus ieškoti ne maldos, bet susijaudinimo, tam net maldą panaudodamas.

Aišku, tame yra klaida. Jausmingumas yra vien priedas, tiesa, labai malonus, maldoje, bet nėra tai pati malda. Jisai yra priemonė suniurusiai, ar apsileidusiai sielai atsikvošėti iš dvasinio miego. Vis-gi bereikalo siela išsiilgusiai to jausmingo pamaldumo ieškotų. Bet jį apturėjus, nereikia atmesti, atsižadėti, nebent pačiai maldai imtų kenkti, o reikia dėkinga ir nužeminta širdimi padėkoti V. Dievui už malonę, atsimenant, kad ką Dievas ima ypatingomis priemonėmis apdovanoti, nuo to greitai pareikalaus sunkių kovų ir pergalių.

Perdaug nepasitikėkime dvasiniems suraminimams, ne del jų savo maldas atlikinėkime, nesikelkime puikybėn, nes tie dvasiniai suraminimai yra vien priemonė į tobulėjimą, o nėra tobulybė.

9. Sielos valymas.

Norėdami savo sielą paruošti tinkamai priimti į save Dievo meilę ir nuolatos joje augti, būtinai turime pašalinti iš sielos kliūtis, trukdančias Dievo meilei susikurti galinga ugnimi. Tos kliūtys yra — netinkamas prisirišimas prie tvarinių ir mūsų pačių netvarkingi pageidimai. Tą visa turime sutvarkyti, sielą nuo jų ap-

valyti. Sielos valymas yra dvejopas: *aktyvis* ir *pasyvis*. Aktyvis valymas vadinasi tas, kurį mes patys atliekame apsimarinimo, susivaldymo aktais. Jų pagalba siela pradeda turėti sau priklausomą orumą žmoguje, atitraukia savo širdį nuo sutvėrimų, ima siela pati save valdyti.

Pasyvis valymas yra tai Dievo Apveizdos sutvarkymu, ar leidimu skaudžių skausmų patyrimas. Tie skausmai galingai veikia sielą ir net daug geriau, ją valo negu mūsų pačių liuosu noru pasirinkti. Bet tie skausmai gali paliesti ir sielą ir kūną. Jeigu paliečia vien sielą, — turime sielvartas, dvasinį pasyvį valymą, o jeigu kūno ligomis ir kitais skausmais paliečia jausmus, — yra pasyvis jausmų valymas.

Išganytojas pasakė: "Budėkite ir melskitės, kad neįpultumėte į pagundą" (Mork. 14, 38). Kad išvengus pagundų ir nuopuolių, reikia budėti, t. y. save valdyti, daug kame savo geismus sutvarkyti, žodžiu, — apsimarinti. Bet to negana, reikia melstis, t. y. savo mintį pakelti prie Dievo, iš Jo tikėtis ir prašyti pagalbos pavojuose.

Tos dvi priemonės: apsimarinimas ir malda pagelbsti sielai daryti pažangą dvasiniame gyvenime. Nuo pasaulio pranykstančių tvarinių siela atsitraukia apvalymo keliu, savęs atsižadant, apsimari-

nant, o prie V. Dievo kyla nuoširdžia malda. Ir aukščiausiame dvasinio gyvenimo laipsnyje rasime tas dvi tobulėjimo priemones naudojant. Suprantama, yra begalinis skirtumas tarp sielų, kurias V. Dievas teikėsi arčiau prie savęs patraukti, suteikiant malonės giliau įžvelgti į amžinąsias tiesas mystiniame gyvenime nuo paprastų gyvenimo takelių einančių pamaldžiųjų sielų, lygiai valymas daug yra skaudesnis už savo noru pasirinktą atsižadėjimą, t. y. aktyvį sielos valymą, o visgi kiekviename dvasinio gyvenimo stovyje rasime sielos valymą ir maldą.

Dvasinio gyvenimo pradžioje, be savo noru pasiimamų skausmų, apsimarinimo, valymo, randame taipgi ir V. Dievo Apveizda teikiamus žmogui skausmus. Pas pradedančius tie Dievo leistieji skausmai liečia vien žmogaus pojučius, ir jie yra valomi, tobulinami, kad būtų tinkami Dievo didelėms malonėms priimti.

10. Dvasinio Gyvenimo Laipsniai.

Trys yra dvasinio gyvenimo laipsniai, būtent: pradedančiųjų dvasinį gyvenimą, pažangą darančiųjų ir tobulųjų.

Kaip žmogaus kūno gyvenimas pirmiausiai pergyvena kūdikystės dienas, to-

liau jaunystės metus kol pasiekia pilną subrendimą ir kūno tobulumą, lygiai dvasinis žmogaus gyvenimas turi savo kudikystę, jaunystę ir subrendimą. Toks tik yra skirtumas tarp kūno ir sielos gyvenimo, jog kūnas pasęsta, nyksta naturaliai, kuomet siela tobulybėje nesustabdomai gali plėtotis, augti.

Ir taip, pirmiausiai siela rūpinasi pati apsivalyti, toliau stengiasi pasidabinti įvairiomis dorybėmis, o per jas siekia kaskart arčiau ir arčiau susivienyti su V. Dievu, savo galutinu tikslu. Tuo keliu žygiuoja tūkstančiai ir milijonai sielų.

Krikšto, ar atgailos sakramente atgavusi siela antgamtinį savo gyvenimą pašvenčiamoje malonėje, toliau augina įdiegtąją Dievo meilę, ją stiprina, tobulina lyg to, kad jau niekas nebeįstengtų sielos atitraukti nuo V. Dievo. "Kas gi atskirs mus nuo Kristaus meilės?" klausia šv. Povylas apaštalas: "Ar vargas? ar suspaudimas? ar badas? ar plikumas? ar pavojus? ar persekiojimas? ar kalavijas?... Bet visa tai mes nugalime del to, kurs mus mylėjo. Nes aš esu tikras, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei galybės, nei dabartiniai, nei būsimieji dalykai, nei stiprybė, nei aukštumas, nei gilumas, nei joks kitas sutvėrimas negalės atskirti mūsų nuo

Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Jėzuje Kristuje". (Rom. 8, 35-39).

Dievo meilėje sutvirtėjusi siela nieko nebijo, nei kokio sutvėrimo. Ji vengia labiausiai nuodėmių ir netobulybių, kurios ją nuo Dievo meilės vėsintų ir šalintų. Visame pildo Dievo valią. Toksai žmogus yra teisingas ir jo gyvenimo takas kitiems aiškia šviesa spindi, kaip sako Išminčius (Priež. 4, 18): "teisingojo takai it šviesa spindanti."

Ir kaip kiekvienas žmogaus veiksmas turi pradžią, pabaigą ir jo eigą, taip lygiai dvasinis žmogaus gyvenimas turi savo pradžią, — tai pradedančiųjų kelias; turi savo pabaigą, — tai susivienijimo kelias su V. Dievu.

11. Sielos takai.

Kiekviena siela turi savo takelį į tobulybę. Tas takelis ją veda prie V. Dievo. Juo eidama siela lengviau nugali pasitaikomas sunkenybes. Tasai takelis yra ne kas kita, kaip viso dvasinio gyvenimo linkmė ir tobulybės siekimo būdas. Bet kol siela pasiekia jai galimą pasiekti tobulybę, ji padaro ilgą, net viso gyvenimo kelionę.

Toje kelionėje į tobulybę pirmiausiai

reikia jai atlikti dvasinio *apsivalymo kelią*, paskui savo protą ir valią *apšviesti*, dorybėse sutvirtinti ir tik pabaigoje antrosios kelionės pasiekia *vienybės kelią*. Pasaulyje gyvenant, vienybė su V. Dievu pasilieka nepilnai tobula. Tobuliausi vienybė yra danguje, kur V. Dievas leidžia sielai nekliudomai pasinerti amžinoje Laimėje. Visas žmogaus dvasinis gyvenimas yra vienas. Galime nagrinėti tojo gyvenimo tarpus, bet tarp vieno ir antro negalėsime užčiuopti jų skirtumų susidurimo.

Kaip vaivorykštėje aiškiai atskiriama įvairios skirtingos varsos, taip dvasiniame gyvenime atskiriama įvairųs to gyvenimo tarpai, kuriuose labiau įsigalėję atgailios ašaros, dorybių kilnūs darbai, ar tų dorybių brangiausi žiedai — Dievo ir artimo antgamtinė meilė; bet kaip vaivorykštėje sunku yra sužinoti ir pasakyti, kurioje vietoje pasibaigė viena varsa, o prasidėjo kita, taip sunku pasakyti apie dvasinio gyvenimo tarpų skirtumus: kur vienas gyvenimo kelias pasibaigė ir kur kitas prasidėjo.

Dvasinėje savo kelionėje žmogus nestovi vietoje, — jis keliauja pirmyn, arba traukiasi atgal. Kalbant apie tobulybę, negalime kalbėti apie atgal žengimą. Pirmyn gi ėjimas ir prasideda su *apvalymo*

keliu, vykdomas yra dorybių įgyjimo metu, arba *apšvietos keliu* ir siekiama prie galimos pasaulyje pasiekti tobulybės *susivienijimo keliu* su V. Dievu. Iš atžvilgio į tai kokiu keliu siela žengia tobulybėn — yra kelias, o jei tik svarstome kame ji dabar yra, — vadinsis laipsnis.

12. Pažangos pobūdis.

Dvasinio gyvenimo laipsniai ir keliai skiriasi ne atliekamomis dvasinėmis pratybomis, o būdu, t. y. kaip tas dvasios pratybas atliekame ir kiek į tai įdedame darbo. Pavyzdin; gali mąstyti žmogus apie paskučiausius daiktus: mirtį, teismą, pragarą ir dangų netik tas, kuris pradeda dvasinį gyvenimą apsivalymu nuo nuodėmių, bet taip-gi norėdamas dorybėse sutvirtėti, ar arčiau pažinti Dievą ir su Juo susivienyti. Patsai mąstymas visiems jiems yra vienas, bet jo atlikimo būdas ir įdedamas dvasios darbas labai skirtingas. Kas daug metų mokėsi muzikos, yra įpratęs ir arčiau su akordų harmonija susipažinęs. Tam lengva yra ir be prisiruošimo ir be didelio dėmesio atkreipimo gražiai pagroti. Visai kitaip yra tam, kuris turėjo vien keletą pamokų: neįstengia vienu akymoju gaidų sugaudyti, nei savo

pirštais reikalingus klavišius paspausti.

Abudu groja, ir, daleiskime, tą pačią giesmę, bet su kokiu skirtumu? Įgudusiam sekasi labai lengvai, o pradėjusiam mokytis — tenka bijotis suklysti, o net prakaituoti.

Taip ir dvasinio žmogaus gyvenimo yra skirtingi laipsniai.

Kiekvieno dvasinio gyvenimo laipsnio žmogus rūpinasi sau tinkamos naudos pasiimti iš daromojo mąstymo, atsižvelgiant į savo reikalus.

Arba vėl, apsivalymo nuo nuodėmių kelyje siela daug privalo įdėti savo darbo, kad skaisčia palikus, bet tą patį darbą randame ir kituose dvasiniuos keliuose, nors jau kaipo antraeilį dalyką. Pas pradedančius tasai valymo darbas yra pirmaeilis, būtiniausis reikalas.

Kaip galime atskirti dvasinės pažangos pobūdį, — ar esame vien pradedančiam laipsnyje, ar jau padarėme daugiau kiek pažangos? Privalome įsižiurėti į atliekamo dvasinio kelio pobūdį, t. y. kaip mes dvasines pratybas atliekame ir su kokiu vargu.

Jaunas kūdikis, motinos mokomas vaikščioti, su dideliu vargu padaro keleta mažiau ar daugiau vykusių žingsnių, paskui vėl puola gerai motinėlei į rankas. Dvasinio gyvenimo kūdikis — pradėjęs apsivalymo kelionę atlikti, — su dideliu var-

gu, sunkiai žengia pirmyn ir sau stiprybės, ištvermės nuolat ieško pas V. Dievą. Pradedančiųjų dvasinį gyvenimą svarbiausioji užduotis yra apvalyti savo sielą nuo viso, kas kenkia jai dvasinę pažangą daryti. Tos kliūtys — tai nuodėmės ir netvarkingi jausmai. Užtat pradedantieji atlieka apsivalymo kelią.

Jaunas žmogus yra pilnas didelių užmanymų, drąsus, karštas ir lakus, — pašalinęs kliūtis, siekia idealų. Ir dvasiniame gyvenime yra jaunystės metas. Pašalinęs žmogus iš savo širdies kliutis tobulėti, apšvietęs savo protą apreikštąja tiesa, o valią įkaitinęs pasekti visų žmonių Idealą — Jėzų Kristų, drąsiai žengia iš vienos dorybės kiton, nuolat gerame tvirtėdamas. Tuo būdu daro pažangą dorybėse. Pažangą darančiųjų svarbiausioji yra užduotis, — kad sekdami Jėzų Kristų, Jo dorybėse augtų.

Pasiekęs pilno kūno išsivystymo žmogus yra vadinamas tobulas. Jisai yra patvarus, išmintingas, daug gero teikia kitiems. Dvasiniame gyvenime žmogus bus tobulas, jeigu jau dorybėse tiek sutvirtėjo, jog nėra baimės priešingai Dievo valiai pasielgti. Bet deja, toji baimė pas tobuliausius žmones yra, kadangi žmogus turi laisvą valią ir gali ją savo noru į blogą pakreipti. Taigi, pilnos tobulybės ant

žemės žmogus, paprastomis Dievo malonėmis apdovanotas, negali pasiekti ta prasme, kokios yra pasiekę šventieji danguje. Visgi dorybėse tvirti žmonės gali būti vadinami tobulais ir jų svarbiausioji užduotis, — visame tobulai išpildant Dievo valią, vienytis savo mintimi ir širdies troškimais su V. Dievu, Dievo Apveizdos uždavinius pasaulyje savais padarant. Tai yra artymesnis susivienijimas su V. Dievu ir tasai gyvenimas vadinasi *vienybės kelias*.

Ar žmogus eina tobulyn daugiau naudodamas prigimtines savo jėgas — ascetiniame gyvenime — ar jisai naudojasi nepaprastomis Dievo malonėmis — mystiniame sielos gyvenime, — vis rasime tuos tris dvasinio gyvenimo laipsnius: pradedančiųjų, pažangą darančiųjų ir tobulųjų.

Ten kur pasibaigia ascetinis gyvenimas — prasideda mystinis. To-gi pabaiga — amžinoji Laimė.

II DALIS

13. Dvasios vadovybē.

Sielos tobulėjimo reikalas yra labai svarbus. Tai mums nurodo protas ir Išganytojas, ragindamas būti tobulais, kaip dangaus Tėvas yra tobulas. Nuo dvasios tobulumo priklauso mūsų laikina dvasinė ir amžinoji laimė. Mes patys, nepajėgdami save vesti tikru pažangos keliu į tobulybę, pasiduodame kitų vadovybei. Mūsų dvasios vadovas, išnagrinėjęs mūsų silpnąsias puses, teikia mums išganingų nurodymų tobulybėn. Užtat ir tenka toliau, kalbant apie dvasios vadovybę, arčiau pažvelgti 1-a į dvasios vadovą, 2-a į save t. y. į vadovaujamąjį ir 3-a į patiekiamuosius vadovo mums patarimus ir nuostatus, t. y. vadovybę.

Vadovas.

Dvasios vadovas yra tasai kunigas, kuris turi pareigos rūpintis sau pavestų sielų tobulybe, kuriam giliausios sielos paslaptys ar geros, ar blogos, yra pareiškiamos.

Nuo paprastojo nuodėmklausio dvasios vadovas tuomi skiriasi, jog jisai netik gautąja kunigo valdžia atleidžia nusikaltimus, nuodėmes, bet stengiasi pakelti sielas prie krikščioniškosios tobulybės. Dvasios vadas yra daugiau negu patarėjas. Patarėjas veikia retai ir atskirais atvejais, nepasiimdamas pareigos rūpintis kito sielos gerove, nei jos pažanga, davinėjant įsakymus, ar pastabas, kaip tai daro dvasios vadovas.

Dvasios vadas daugiau yra negu vyresnysis sielos reikaluos. Vyresniojo pareiga daboti nustatytos tvarkos ir pasiimto gyvenimo būdo nuostatų, o dvasios vadas siekia giliau sielon. Kadangi dvasios vadovo yra tokia kilni ir atsakominga užduotis, reikalaujanti daug žinių ir pasišventimo, užtat labai maža yra tikrų dvasios vadovų. Tą vardą turintieji dažniausiai eina vien patarėjų, ar nuodėmklausių pareigas.

14. Dvasios vadovo pareigos ir požymiai.

Pirmoji dvasios vadovo pareiga — tai nuosekliai ištirti vadovaujamos sielos nusistatymus, dvasią; atskirti ligas nuo ligų

ir surasti jų priežastis, išaiškinti abejones, sunkenybes, apgaules.

Antroji pareiga — tai mokytojo. Reikia apšviesti ir išmokinti vadovaujamas sielas, kad jos suprastų Dievo įsakymus ir pažintų patį Dievą.

Trečioji pareiga — gydyti sielą. Vadovas turi būti pamaldus gydytojas, kad galėtų suraminti sielą, jos negales pašalinti, kad juo stipriau galėtų žengti savo pasirinktu tobulybėn taku.

Ketvirtoji pareiga, — tai vadovo ir patarėjo. Jisai yra sielai it angelas sargas, vedantis už rankos į dvasinio gyvenimo kelią, bet nei traukdamas paskui, nei pirmyn stumdamas apsileidžiančius, o drauge eidamas.

Penktoji pareiga, — tai Kristų atstovauti ir Jo valią vadovaujamiems išaiškinti bei nurodyti. "Mes einame pasiuntinių pareigas Kristaus vietoje, lyg kad Dievas ragintų per mus" (II Kor. 5. 20.) Išganytojas pasakė: "Kas jūsų klauso, tas manęs klauso; kas jus niekina, mane niekina. Kas gi mane niekina, niekina tą, kurs yra mane siuntęs." (Luk. 10. 16.)

Nurodytosios dvasios vadovo pareigos yra vien pagrindinės, svarbesnėsės; jų yra daugiau, bet jas rasime atskirais atvejais dvasinio gyvenimo pasireiškimus aptariant.

Požymiai. Kad galėtų dvasio vadovas uždedamas pareigas gerai atlikti, reikia, kad jis būtų *šventas, išmintingas ir patyręs* kunigas. Turi patsai gerai pažinti dvasinį gyvenimą, juo gyventi, — tada naudingai vadovaus. Kiti dvasios vadovo privalumai gali būti padalinti: į prigimtinius, viršprigimtinius ir įgautuosius privalumus.

Prigimtiniai požymiai. Pageidaujama, kad vadovas būtų subrendęs protu ir amžiumi; sugyvenime paprastas, draugiškas; proto kilnaus ir nuolankaus, bet nesilpno; nekarštuolis ir nebailys, bet pastovus ir susivaldąs, be jokių juokingumų, ar jausmingumų.

Viršprigimtiniai dvasios vadovo požymiai yra šie: tam tikras Dievo pašaukimas, aiškus iš teisingojo pasišventimo, ar vyresniųjų paskyrimo, sujungto su patvirtinimu; dieviškųjų apšvietimų ir įkvėpimų gausybė; atskyrimas dvasių, ar viršprigimtiniai ir veltui gauta dovana, arba bent tas, kuris yra paprastųjų malonių paseka; gyvenimo šventumas ir degantys uolumas, Dievo suteiktas, sieloms pagelbėti.

Įgimtieji požymiai. Reikia, kad dvasios vadovas būtų dorybėse išsilavinęs; atsidavęs maldai, atsitraukęs nuo žmonių gyvenimo sūkurio, neatsižvelgiąs į patin-

kamus asmenis, bet dvasinių kelių žinovas, mokslu ir gyvenimu ascetikoje ir mystikoje apsipažinęs, būtent tuo patyrimu, kuris paeina derinant mokslą, pastebėjimą ir sužinomuosius įvykius; kad būtų tikros teologijos principų žinovas.

Labai yra sunku, kad visi dvasios vadai turėtų visus nurodymus požymius, Paprastai pas kiekvieną kuris nors geras požymis prasimuša, aiškiau pasireiškia. Taigi, maža yra, galinčių sieloms vadovauti, bet esamieji savo gerais požymiais, ypač dorybėse pradedančius pažangiuoti, yra tinkami vadovauti, aišku: vieni silpnesnius, kiti dvasiniai stipresnius; treti baukščius, o kiti uolumu užsidegusias sielas veda dvasinio gyvenimo taku tobulybėn.

15. Dvasios Vadovo reikalingumas.

Arčiau pažinus dvasios vadovo ypatybes, pasidaro aišku, jog jisai būtinai reikalingas sielai jos tobulėjimo reikaluose.

Nors yra buvę atsitikimų, jog kai kurie šventieji, pav. Šv. Jonas Krikštytojas, pasiekė didelės tobulybės, betarpiai veikiant Šventąjai Dvasiai, bet tai yra išimtis iš bendrosios taisyklės. Per daug drąsu būtų vien savo jėgomis pasitikėti, kuo-

met galime turėti savo dvasios vadovus, ir patiems vieniems, niekam nepatariant, pasirinkti takelį į tobulybę. Per daug siela yra brangi ir gyvenimas trumpas, kad galėjus metų metus bandymams praleisti.

Šv. Raštas pataria: "Ieškok patarimo visuomet pas išminčių" (Tob. 4. 19) "Sūnau, jei be patarimo nieko nedarysi, padaręs nesigailėsi" (Eccl. 32, 24) "Bloga vienam, nes jei parpuls, nebus kas jį pakeltų" (Eccl. 4. 10) "Jei pastebėsi nusimanantį, budėk pas jį" (Eccl. 4, 36) Ir šv. Povilas apaštalas sako apie Išganytoją: "Jis tai vienus davė apaštalus,... kitus ganytojus ir mokytojus, daryti šventuosius tobūlus." (Efez. 4, 11) Tuomi nori tautų apaštalas pažymėti, jog Jėzaus noras ir mintis yra, kad naudotumės Jo skirtais mums ganytojais ir mokytojais.

Išganytojas išrinko Saulių — persekiotoją į tautų apaštalus. Bekeliaujant Damaskan krikščionių persekioti, staiga "apšvietė jį šviesa iš dangaus. Parpuolęs ant žemės, jis išgirdo balsą, kurs jam sakė: Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji? Jis tarė: Kas tu, Viešpatie? Tas atsakė: Aš Jėzus, kurį tu persekioji. Sunku tau spardytis prieš akstiną. Drebėdamas ir nustebęs jis paklausė: Viešpatie, ko nori, kad daryčiau? Viešpats jam atsakė: Kelkis ir eik į miestą; tenai tau bus pa-

sakyta, kas tau reikia daryti.'' (Apd. 9. 3-6).

Išganytojas siunčia Saulių Damaskan, pats nepareiškia jam betarpiai savo valios, kas jam darytina, bet tai paveda padaryti mokytiniui Ananijui. Ir Ananijas, Viešpaties pasiųstas pas Saulių, atėjęs tarė: ''Sauliau, broli, mane siuntė Viešpats, tas Jėzus, kurs tau apsireiškė kelyje, kuriuo ėjai, kad regėtumei ir pasidarytumei pilnas Šventosios Dvasios'' (Apd. 9, 17) Ananijas Saulių pagydo, apkrikštydina, sutvirtina tikėjime.

Tas pats pasikartoja mūsų gyvenime. Mesdami blogus papročius, atsižadėdami klaidų ir jas apgailėdami, artinamės prie dvasios ganytojo ir mokytojo, kad įgavus sielas stiprybės ir nurodymų, kaip toliau žengti tobulybėn.

Negali aklas žmogus kebliu keliu greitai žengti; negali taipgi dvasiniai žlibas asmuo padaryti dvasinės pažangos, pats vienas be vadovo pasilikdamas: paklysti ir žūti lengva, bet tobulybę pasiekti — sunku.

Kasdieniniame gyvenime dažnai pasidaro daug neaiškumų, daug sunkenybių, dar daugiau abejonių, ar gerai, ar teisingai pasielgėme, ar negerai, neteisingai. Ir kas gali tą pašalinti, jei ne žinovas,

ne dvasios vadovas? Taip, sielos vadas mums būtinai reikalingas.

Jeigu dabar paimsime grynai sielos gyvenimą, rasime ten dvasios nuopolių, nusiminimų, silpnybių, sielvartų. Tą visa pašalinti iš sugeltos širdies gali vien tikras sielos draugas, švelnus sielos gydytojas, dvasios vadovas.

Besiekiant tobulybės juk galima netikru keliu nužengti, suklysti ir tai vien delei nežinojimo. Reikia teirautis pas žinovą, patyrusį dvasios vadovą, kad iš mūsų minties nežinojimą pašalintų ir mūsų dvasinę pratybą į tikras vėžias įstatytų.

Dievo Apveizdos nustatytoji tvarka, kad žemesnieji būtų aukštesniųjų tvarkomi, ir Bažnyčios gyvenimo praeitis mokina, jog norint tobulybėn tikru žingsniu žengti būtinai yra reikalingas tikras dvasios vadovas.

16. Vadovaujamas.

Dvasios vadovas vadovauja kitai sielai į tobulybę. Toji siela ir yra vadovaujamoji.

Kad vadovas galėtų mums vadovauti, jisai turi sužinoti ir apsvarstyti mūsų asmeninius palinkimus, privalumus, kad iš to galėtų pažinti, kuriame tobulybės laips-

nyje mes esame ir prie kurio turime eiti.

Jisai turi žinoti šventumo laipsnį, kurį norime pasiekti ir mūsų palinkimus, geruosius požymius į tą pusę tinkamai pakreipti.

Nors V. Dievas yra galingas iš netobulųjų padaryti nepaprasta savo malone tobulus Jo valios pildytojus, kaip iš Sauliaus padarė Povilą, bet paprastai nerandame ten tobulų žmonių, kurių širdis neparuošta Dievo malonėms priimti. Tobulumas ir šventumas, tos dvasinės gražiausios gėlės, mėgsta išpurentą širdies dirvą, pasireiškia ten, kur joms pasireikšti sąlygos yra tinkamos.

Tos gi sąlygos yra dviejų rūšių: *prigimtinės* ir *antprigimtinės;* kitaip sakant, prigimtinis ir antgamtinis pajėgumas tobulybei atsiekti.

Prigimtinės sąlygos.

Jos sielą palenkia gyventi dorybėmis, arba nekliudo sielai tobulybės siekti. Čia randasi: 1-o ramus ir nusistovėjęs protavimas, kuris seka subrendusį proto sprendimą, taipgi nuoširdus noras pažinti tiesą ir vengti klaidos; 2-o tam tikras sielos kilnumas, užsibrėžiant pasiekti didelių dalykų, sujungtas su paprastumu, kuriuo-

mi nieko neužgaunama; 3-o jei kalbama apie pradedančius tobulybės keliu eiti, — nepersenęs amžius, ir nuo pat mažens papratimas tikrai krikščioniškai gyventi.

Suprantama, jog neišlavinto proto žmonės, įtartinų įpročių, staigių aistrų ir suerzintos vaidentuvės asmenys daug padaro, jeigu įsigali paprastąjį krikščionišką gyvenimą pagirtiną užlaikyti.

Taipgi nepamirškime, kad dorybių laipsnis dažniausiai yra pritaikintas žmogaus proto išsivystymo laipsniui. Ir taip, pas vaikus bus vaikiškos dorybės; pas baukščius — baimingos, pas jaunuolį — smarkios, pas apsenusius — lėtos, pas darbininkus — stačiokiškos, o pas išauklėtus, kulturinguosius — švelnutės dorybės.

Antgamtinės sąlygos.

Jomis pasipuošęs žmogus pajėgia siekti dvasios tobulybės, įsigyja tvirtų dorybių, sutvirtindamas gerus prigimtinius požymius, o dažnai net juos papildo.

Tosios antgamtinės sąlygos yra šios: 1-o dieviškųjų paskatinimų gausybė, kurie sielą visados ir visur prie Dievo kelia; 2-o Pamaldumo pratybų meilė, kaip tai: pamokinimų, dvasinių skaitymų, pamokslų išgirsti troškimas; 3-o Palinkimas vengti pasauliškumo dvasios, o noras ben-

drauti su Dievu, ar prisidėti prie apaštalavimo darbų. 4-o Ypač-gi, pašaukimas į tobulesnįjį gyvenimą.

Antgamtinės sąlygos yra Dievo dovanos. Jisai jas kaip norėdamas tvarko. "Vienam jisai davė penkis talentus, kitam du, kitam gi vieną, kiekvienam, žiūrint jo gabumo." (Mat. 25, 15). "Dovanos, tiesa, yra įvairios, bet ta pati Dvasia... Vienam Dvasios suteikiama išminties kalba, kitam tos pačios Dvasios žinojimo kalba"... (1 Kor. 12, 4. 7.) "Kiekvienas turi sau tikrą dovaną iš Dievo; vienas tokią, kitas kitokią" (1 Kor. 7. 7.). Tų malonių gausybės sujaudintas Apaštalas šaukia: "O, Dieve turtų, išminties ir žinojimo galybe, kaip nesuprantami jo teismai ir nesusekami jo keliai!" (Rom. 11, 33).

Trumpai suglaudus prigimtines ir antgamtines sąlygas dorybei klestėti žmoguje, rasime jame du centru. Pirmas centras, apimąs prigimtines sąlygas ir nustatąs prigimtinę kokybę žmogaus vertę — yra jo *būdas, temperamentas.* Antrasis centras, apimąs antprigimtines sąlygas dorybėms plėtotis sieloje — yra *dieviškasis pašaukimas.*

Užtat visai tinka bent trumpai panagrinėti vadovaujamų būdą ir tarti žodį apie pašaukimus.

17. Temperamentas ir žmogaus būdas.

Žiūrėdami į žmogaus asmeninius ir prigimtinius pobūdžius, randame du žymiai skirtingu dalyku, — tai žmogaus kūno sudėties pasireiškimus ir jo asmeninį — dorovinį elgesį, kurį vadiname, žmogaus būdas.

Ir taip sakome, tas žmogus karšto kraujo, o anas šaltakraujis ir t.t. nurodydami į jų kūno sudėtį, palinkimą karščiau, ar šalčiau įvykius priimti. Lotynų kalboje tas yra vadinama — žmogaus temperamentas.

Temperamentas yra fizinė t. y. kūno išdava, kuri seka kūno dalies (kraujo, dirksnių) viešpatavimą kitai kūno daliai.

Žmogaus temperamentas ir būdas labai artimai susija, jog dažniausiai juodu tuo pačiu dalyku laikomi, nors labai skirtingu yra. Temperamentas yra kūno valdymosi linkmė, o būdas — žmogaus dvasinių galių valdymas ne vien kūno, bet viso žmogaus asmens. Tas visa susiduria gyvame žmoguje, to del sunkoka išskirti, nes temperamentui paprastai draugauja kitos dorovinės ir protinės žmogaus savybės. Tosios savybės sudaro žmogaus būdą ir prigimtinį sugebėjimą krikščioniškai dorybei priimti.

Kiekvienas temperamentas suteikia dorybei savo žymes, ir jei geros yra, — tenka išvystyti, jei blogos — reikia pašalinti. Źmogaus būdas — tai jo dorovinis veidrodis, jo vertybinis veidas. Juo žmogus labiau mėgsta ieškoti savo protu tiesos, o savo valia gėrio, juo geresnis jo būdas; juo žmogus labiau tolinasi nuo tiesos, — juo jis turi blogesnį būdą.

Patį žmogaus būdą pagelbsti sudaryti: 1-o kūno temperamentas, 2-o paveldėtieji įpročiai; 3-o auklėjimas, 4-o žmonių draugystė, arba aplinkuma; 5-o nuosavas darbas, Dievo malonės stiprinamas.

Tai atsimenant, paaiškėja, kodel negalima tobulai atskirti vieną būdą nuo kito, bet dalinama vien į lėtesniųjų ir smarkiųjų būdus, žiūrint to, kaip smarkiai pasireiškia būdą sudarantieji išvidiniai elementai.

Kad gerą sau būdą sudarius, privalu rūpintis visa gerą, esamą temperamente ir geras sielos savybes sunaudoti, duodant pageidaujamą linkmę. Būtų nusikaltimas ir nedėkingas darbas norėti išnaikinti geras savybes, kad jų vietoje pastačius naujas.

Kas gautąją paskolą nesunaudoja vien to delei, kad ji nepalankiomis sąlygomis gauta ir ją išaikvoja, besirūpindamas geresnę paskolą gauti, — skolininko atsako-

mybė už abi skolas nei kiek nesumažėja. Mes esame Dievo skolininkai. Turime reikalingas geras savybes geram būdui sudaryti. Jas pirmiausiai stiprinkime. "Mylintiems Dievą viskas išeina į gerą" (Rom. 8, 28.) Galime panaudoti savo temperamento karštumą, kad užsimojus didelių darbų Dievo garbei atlikti, galime panaudoti savo dirksnių jausmingumą, kad pasigailėjimo sukėlus kentančioms sieloms, kitiems žmonėms, kad pasekus kentantį Kristų ir t.t.

18. Temperamentų rūšys.

Nors žmogaus būdą sudaro keletas, kaip minėta, veiksnių, bet kūno temperamentas, arba nusiteikimas, yra geriausiai pastebimas. Jisai yra mūsų žmogiškos prigimties dalis, žymiai atskirdamas mus nuo kitų aplinkumoje esančių žmonių. Kūno galių nusiteikimas ir sielos siekių linkmė, kitaip — temperamentas ir būdas žmoguje daug bendra turi, nors labai skiriasi. Temperamentas nesudaro žmogaus būdo, nei jo dorovinės vertės, bet visam žmogaus būdui teikia neišdildomą žymę. Todel kalbant apie temperamentų rūšis, kartu kalbame apie būdo rūšis.

Toliau nagrinėdami žmogaus kūno nusi-

teikimą, pridedame ir apie dažniausiai su juo einantį žmogaus būdą ir to būdo dorovinę vertę.

Žmones galime įvairiai skirstyti, bet sulyg kūno nusiteikimu jie būna:

1. nepastovūs *karštuoliai*, apvalai raudono veido;
2. ramūs baltaveidžiai; *lėtieji;*
3. *smarkieji*, stipruoliai, milžinai ir
4. *jausmingi* poetai.

1-o Žmonės karšto kraujo paprastai gražiai atrodo. Jų veidas raudonas, apvalus; jie yra mandagūs ir labai daboja savo išorinės išvaizdos. Labai mėgsta suktis gerų draugų tarpe, pamėgsta juos ir linkę prie jausmingos meilės. Jie yra pilni užuojautos, dažnai esti geri kalbėtojai. Jie nėra pratę giliai ir daug galvoti; vidutinių protinių gabumų būdami, lengvai sutinka su priešinga nuomone. Karštuoliai greitai užsigauna, bet dar greičiau atleidžia ir nuoskaudą pamiršta. Turi džiaugsmingą vaizduotę ir greit pamiršta skausmus. Savo nusistatymuose yra nepastovūs, visame ieško sau pagarbos, o apie susivaldymą, apsimarinimą nelabai nori girdėti. Jie pažystami iš gardaus juoko.

Karštojo kraujo žmonės būna geri visuomenininkai, diplomatai, aukšti valdininkai, bet jiems sunku yra, visai išsižadė-

jus savęs, tobulai rūpintis sekti Kristų, ar ištverti vienuolyne.

2-o Ramūs baltaveidžiai yra pailgo veido žmonės, rausvų veidų, lėtų akių, perdaug nebojantieji apie savo išorinę išvaizdą, susikaupę; jie daug galvoja, bet mažai daro; kur kiti netveria juokais, — jie vien plačiai nusišypso.

Jie nemėgsta giliai teoretiniai protauti, bet užtat turi praktiškojo proto teisingą sprendimą. Jie lengvai prisitaiko prie gyvenimo keistenybių, nėra linkę į žiaurų piktumą, bet labai palinkę tinginiauti.

Dorybių įsigyti neskaito sau reikalinga, tariasi jų turį, kadangi jų nekankina aistrų ugnis.

Gyvenime jie yra pastovūs draugai, yra geri mokytojai, raštinių tarnautojai etc.

3-o Smarkūs stipruoliai nebūna, paprastai, augaloti, bet vidutinio ūgio žmonės. Juos pažymi: ryškūs, tvirti veido bruožai, ugningos akys, dažnai garbiniuoti ir gausūs plaukai. Jų eisena tvirta, net sunkoka. Juokiasi su dideliu džiaugsmu ir nuoširdžiai. Turi gilų spekuliatyvį (teoretinį) protą, greitai sprendžia sunkius klausimus, palinkę į filosofiją ir matematiką.

Jie yra pastovūs savo nusistatymuose,

patvarūs darbe, kartais užsispyrę ir atkaklūs; drąsiai imasi sunkius uždavinius įvykdinti, turi mylinčią širdį, bet priešams yra žiaurūs ir dažnai savanaudžiai. Jie — diktatoriai, pilni energijos. Jei į gerą pusę sunaudoja, — kilnius ir milžinų darbus nuveikia, jei į blogą — tampa žiaurūs persekiotojai. Jie yra, rodos, skirti valdyti tautas.

4-o Jausmingi poetai — tai dirksnių ir pojučių išlepinti žmonės. (Čia kalbama apie sveikus žmones, o ne apie suįrusių dirksnių asmenis).

Jų veido išvaizda nėra aiški, bruožai nepastovūs; silpno, dažniausiai, kūno sudėjimo, visados ir pastoviai neramūs, — turi kaip nors suktis, ką nors daryti. Jų akys neaiškios, mažai gyvena realybe — tikruma, begalo išvystyta vaizduotė nuolatos juos neša į statomąsias dausose pilis. Literaturos kūriniais ir muzika nori kitiems pareikšti savo vaizduotės karaliją, atidengti savo mintis, ir sielojasi, kad jų žmonės nesupranta, neįkainuoja. Dažnai juokiasi be regimos priežasties.

Jausmingieji greitai stveriasi darbo, bet dar greičiau jį palieka neįpusėtą. Neturi laiko apsimąstyti, nes seka nepastovius pojučių ir vaizduotės sumojimus, todel nėra linkę į mokslą, o jeigu mokinasi — tai labai paviršutiniškai, nes jų

našiai vaizduotei matematinės, ar filosofinės tiesos maisto neduoda. Jie yra išsilepinę žmonės, nemėgsta pastovios tvarkos, yra pikčiūrnos. Užsigauna ant kiekvieno žingsnio kitokio temperamento žmonių pasielgimu, ir yra dideli savymylos. Protarpiais dvasioje pakyla, pasidaro drąsūs, protarpiais — paskutiniai bailiai ir nupuolusios dvasios — nuliūdę. Noriai klauso patarimų, bet retai juos vykdo. Gyvenime tąjį temperamentą dažniausiai turi muzikai, literaturos dėstytojai, poetai, aktoriai.

Nepamirškime, jog labai retai pasitaiko pas žmones vieno kurio nors gryno, nesumaišyto temperamento požymiai. Kasdien matome priešingą tiesą, — žmonės yra dažniausiai mišrių temperamentų.

Tuos keturis pavyzdinius temperamentus: 1-o karštakraujų, 2-o lėtųjų, 3-o narsuolių; ir 4-o jautriųjų matome labai įvairuojant pas atskirus asmenis. Ir taip žmonės dažnai turi dviejų skirtingų temperamentų — kūno nusiteikimo — požymius. Randame drąsius karštuolius, jausmingus didvyrius, poetingus filosofus, daug svarstančius karštuolius, nusiminusius narsuolius — melancholikus.

Besivystant kūnui ir jo fizinis nusiteikimas stiprėja, kuris vien sęstant organizmui keičiasi. Brendimo ir išvysty-

tos jaunystės amžiuje kūno nusiteikimas — temperamentas — nuolat pasilieka tas pats. Išimtys pasidaro pakeitus gyvenamąją vietą, iškeliavus į svetimą šalį, pradėjus visai kitokiu maistu gaivintis.

Dorovinis-gi nusistatymas keičiasi smarkiai, vykinant pasiimtąsias pratybas, kurios dažnai yra priešingos kūno temperamentui, įgyvendinant visuomeninius papročius, ar besirūpinant pakilti dorybėse.

Gali žmogus turėti labai nepageidautiną temperamentą, pav. smarkuolio, pikčiūrnos, bet savo tą kūno silpnumą gali sutvarkyti savo dvasios nusistatymu, išsidirbęs savyje nuolankumo, ar meilės dorybę.

Šioje srityje turime daug veikti, kad savo kūno nevykusį nusiteikimą panaudotume savo dorovinei tobulybei didinti. Tą galėjo palaryti daugelis žmonių, prieš mus gyvenusių, tą galime padaryti ir mes, nes V. Dievo malonė visus stiprina.

19. Pašaukimas.

Be prigimtinių gerų sąlygų dorybei plėtotis pas žmogų, randame taipgi maloningą V. Dievo veikimą į sielą, teikiant įvairias malones, pašaukiant prie aukštesnės dvasios tobulybės.

Dieviškasis pašaukimas nėra atjaučiamas pojučiais; jisai yra išvidinis įkvėpimas, paraginimas prie ko nors gero su valios meiliu palinkimu prie to gėrio. Jį teikia sielai V. Dievas. Būna *prigimtinis* ir *viršprigimtinis* Dievo šauksmas.

Dievas yra visos prigimties Kūrėjas, pasaulinės bendrijos pridabotojas. Gali užtai savo valią pareikšti tulais atvejais šiuo prigimtiniu keliu, ir tuomet pašaukimas vadinasi prigimtinis. Bet V. Dievas yra taipgi malonės davėjas ir savo Bažnyčios Vadovas. Jisai gali ir dažnai šaukia šiuo keliu sielas. Toksai pašaukimas vadinamas viršprigimtinis.

V. Dievas paragina meiliu būdu prie ko nors gero. Tasai gėris gali būti įvairus. Šaukia Dievas žmones į įvairius luomus, gyvenimo būdą, kad padarius tam tikrą kilnų darbą ir t.t., nes Dievas yra malonių Teikėjas ir pašaukimų pažadintojas.

Užtenka prigimtinio šaukimo prie paprastojo pasauliečio žmogaus gyvenimo būdo, ar pareigų, bet reikalingas viršprigimtinis Dievo pašaukimas į dvasionių, ar vienuolių luomą.

Taipgi antgamtinis pašaukimas yra šaukimas į Katalikų Bažnyčią. Jisai gali būti paprastas ir nepaprastas atskirais

atvėjais. To mus mokina dalykų prigimtis ir patirtoji praeitis.

Išganytojas pasakė: "Nevisi išmano tą žodį, bet tie kuriems duota" (Mat. 19, 11). Apaštalas Povilas mokina: "kiekvienas turi sau tikrą dovaną iš Dievo; vienas tokią, kitas kitokią" (1 Kor. 7, 7.) "Ir nėvienas neima pats sau pagarbos, bet tik tas, kurs Dievo šaukiamas, kaip Aaronas" (Žyd. 5, 4). "Dievas nesigaili suteikęs dovanų ir pašaukimą" (Rom. 11, 29.) "Jūs ir esate pašaukti į vieną jūsų pašaukimo viltį" (Efez. 4, 4). "Todel ir aš, išgirdęs apie Jūsų tikėjimą į Viešpatį Jėzų ir apie meilę visiems šventiesiems, nesiliaunu dėkojęs už jus ir minėjęs jus savo maldose, kad mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas, garbės Tėvas, duotų jums išminties ir apreiškimo Dvasią jojo pažinimui jūsų širdies akių apšvietimą, kad žinotumėte, koki yra jo pašaukimo viltis" (Efez. 1, 15-18). V. Dievas numatė savo Apveizda kiekvienam žmogui jo vietą ir pašaukimą, jo užduotį ir laimę, jei panorės eiti jam skirtais prie Dievo keliais.

Iš Dievo apreiškimo žinome, jog angelai turi skirtingas pareigas, skirtingą pašaukimą, — vieni yra žmonių Angelai Sargai, kiti danguje garbina Galybių Viešpatį ir t.t., juo labiau žmonės. Kiekvienas

mūsų turime V. Dievo pašaukimą į mums paskirtas Dievo Apveizda pareigas. Užtat, labai svarbu yra pažinti savo pašaukimą.

20. Pašaukimo ženklai.

Pašaukimo ženklai būna nepaprasti, stebūklingi, ir paprasti. V. Dievas pašaukia žmones kartais net stebūklingais įvykiais, nepaprasta savo malone į kitokį gyvenimo būdą. Žinome nuotikį su šv. Povilu apaštalu. Staiga tapo jisai pašauktas į tautų apaštalus, nors Damaskan jojo krikščionių persekioti. Arba pranašas Jonas, — nors bėgo nuo Viešpaties paliepimo paskelbti Niniviečiams atgailą, kad nebūtų smarkiai nubausti, bet nepabėgo: bangžuvė jį išnešė į krantą ir jisai Dievo valią apreiškė Ninivai.

Paprastieji pašaukimo ženklai vieni liečia šaukiamojo dvasinį nusiteikimą, kiti yra išoriniai ženklai. Dvasios nusiteikimas: 1-o jeigu turi palinkimą prie to luomo ir noriai apie tai svarsto, pagrįsdamas dvasios ilgėsį tikėjimo šviesa. 2-o jeigu turi gana fizinių, ar viršprigimtinių jėgų, tinkamumo manomam luomui pasiimti. 3-o jeigu prie to veda grynoji intencija, t. y. noras pagelbėti žmonėms savo sielas išganyti, ar kad atgailą da-

rius už save ir kitus, kad save išganius, kad galimai daugiau naudos kitiems suteikus, visą save pašvenčiant V. Dievo garbei. 4-o Pajudų ir jausmų pastovumas net nemeiliose sielai valandose. Išoriniai-gi ženklai: 1-o protingo ir patyrusio nuodėmklausio patarimas. 2-o teisėtojo viršininko sutikimas, 3-o jeigu nori stoti į vienuoliją — tai Vienuolijos vyresniųjų priėmimas.

Kad kiekvienas būtų tikras, jog jisai yra Dievo pašauktas į kunigystę, gana šių trijų ženklų: 1-o kad kandidatas turėtų teisingą, gerą intenciją, 2-o kad butų tinkamas kunigo pareigoms eiti ir 3-o kad vyskupas jam leistų šventintis į kunigus.

Pašaukimo stokos nei kiek neįrodo kilęs sieloje pasipriešinimas aukoms, kurias teks pakelti apsirenkamam luome, jeigu tik kiti ženklai įrodo, jog yra Dievo šaukiamas prie tų pareigų.

Ką reikia daryti, kad teisingai pažinus ir išsirinkus luomą, pareigą ar gyvenimo būdą? Pirmiausiai, reikia *melstis,* prašyti V. Dievo apšvietimo kartu su Pranašu: "Nurodyk man kelią, kuriuo turiu vaikščioti" (Ps. 142, 8), 2-o Būk šventai *abejingas,* — kur V. Dievas šauks, ten eisi. Dažnai mąstyk apie mirtį ir amženybę. 3-o *Apsvarstyk* ar manomas siekti tikslas bus tavo pasiektas, ar esi tinkamai pasi-

ruošęs, ar turi galimybės jo siekti. Išganytojas vaizdžiai įspėja: "kas jūsų, norėdamas statyti bokštą, neskaitliuoja pirma atsisėdęs išlaidų, kurių reikia, ar turės kuo ištesėti, kad paskui jam padėjus pamatą ir negalint ištesėti, nepradėtų visi, kurie mato, tyčiotis iš jo." (Luk. 14, 28-29). Kiekvienas pamatęs savo nusimanymą ir gabumus, lai palygina su tuo, ko nori siekti. 4-o reikia atlaikyti bent keletos dienų dvasios susitelkimo pratybas-rekolekcijas. Yra tai labai sekminga priemonė savo pašaukimui ištirti ir 5-o pasiteirauk pas nuodėmklausį, ar savo dvasios vadovą.

Norint pasirinkti kokios nors dvasinės pratybos ar maldos būdą, reikia apsvarstyti tris dalykus: 1-o *patraukimas*, kuris pastoviai prie to mus veda, 2-o prigimtinis ir antprigimtinis *lengvumas* prie tų pratybų, 3-o įgautas *nusimanymas* panašių dalykų, juos įgyvendinant.

Atsargiai apsvarstę savo pajėgumą ir dvasios nusiteikimą, pritariant svarbesniuose dalykuose dvasios vadovui, galime imtis drąsiai tų ar kitų dvasios pratybų. Neapgalvotas žingsnis naudos neduoda. Trumpasias savo vaizduotės ir jausmų užgaidas sekdami, galime prisiimti daugybę dvasinių pratybų, bet bejėgės padėti mūsų dvasiai kilti prie Dievo, nes, savo gau-

sumu apsunkino jų gerą atlikimą, ir tą pat sielą stumia į nusiminimą. O nusiminimas, dvasios nupuolimas paeina ne iš Dievo Dvasios, bet iš tamsybių angelo — piktos dvasios. Svarbesniuose dalykuose, užtat, reikia savo dvasios vadovo, ar taip rimto, protingo asmens teirautis patarimo.

21. Vadovaujamojo Pareigos.

Pirmiau sužinojome dvasios vadovo pareigas, dabar-gi vadovaujamojo pareigas panagrinėsime.

1-o Vadovaujamasis yra *mokinys* dvasios srityje, užtat savo dvasios vadovo turi klausyti ir tobulybės požymių mokytis. 2-o Jisai yra dvasinis *ligonis*. Norėdamas pasveikti, privalo savo dvasios gydytojui būti nuoširdžiai atviras ir jam savo sąžinės reikalus išreikšti. 3-o Vadovaujamas yra dvasios vadovo *pavaldinys* ir kaipo toksai privalo mylėti ir gerbti savo vadovą ir dvasios tėvą, jo klausyti, aišku, tuose dalykuose, kurie nėra nuodėmingi. 4-o Vadovaujamas gauna daug gausių malonių per dvasios vadovo rankas; užtat privalo būti jam dėkingas ir už jį kartais pasimelsti. 5-o Dvasios vadovas užima mums Kristaus vietą, užtat ir mes privalome savo dvasios vadovo

nurodymų klausyti, it jie būtų teikiami mums paties Kristaus, kartu prašant V. Dievo, kad jisai teiktųsi per mūsų dvasios vadovą apreikšti mums savo valią.

Su savo dvasios vadovo pagalba pažinę savo pašaukimą, ar Dievo valią pamatę iš kitų nurodytų ženklų, imkimės to luomo, to darbo, ar dvasinės pratybos, nepaisydami kliūčių, atmindami Apaštalo žodžius: "kiekvienas tepasilieka tokiame pašaukime, kokiame jis pašauktas" (I Kor. 7, 20).

Dvasios Vadovybė.

22. Ką apima dvasios vadovybė?

Dvasios vadovybė apima visas išorines ir išvidines vadovaujamojo dvasios pratybas, kurios jį betarpiai veda į krikščioniškąją tobulybę, tinkamą užimamai vietai, pastoviui ir pareigoms. Iš jų vadovaujamasis duoda apyskaitą savo dvasios vadovui.

Arčiau įsižiūrint dvasinės vadovystės nuostatus, iš kurių apyskaita yra teiktina vadovui, randame:

1-a *Gyvenimo būdas, arba linkmė.* Reikia žinoti, ko siekiame ir būti ištikimam siekime to. Jeigu vadovaujamas yra vie-

nuolinį luomą apsirinkęs, jo gyvenimo linkmė turi pasireikšti galimai tobulesniu vienuolijos įstatų ir tvarkos užlaikymu. Čia taipgi įeina gyvenimo linkmės būtinieji pakeitimai.

2-a *Svarbiausioji yda* ir blogieji palinkimai. Duodame dv. vadovui apyskaitą, kaip rūpinamės savo didžiausią ydą ir blogus palinkimus kovoti, išnaikinti, kokių imamės priemonių to siekdami ir kokių esame atsiekę vaisių, t. y. kokios buvo mūsų darbo pasekos.

3-a *Pagundos* ir piktosios dvasios užsipuolimai. Savo dvasios vadovui atidengiame, kokiu būdu rūpinamės pagundų vengti, kaip kovojame joms užėjus ir kokiuose dalykuose.

4-a *Apsimarinimai* ir kūno baudimai. Visus pasiimtuosius apsimarinimus ar kūno baudimus, nors ir mažiausius, pasakome dvasios vadovui, kartu pažymėdami, kokiais tikslais jie buvo daromi, ir kokių apturėjome pergalių.

5-a *Tikrieji apšvietimai* ir paskatos. Paaiškiname, kokiuose dalykuose turėdavome dvasinių apšvietimų, įkvėpimų ir paskatų, kaip dažnai tas būdavo, kaip mes juos įvertindavome. Be to, nurodome į savo dvasios palinkimą prie gerų darbų, prie bendravimo su V. Dievu.

6-a *Malda*. Svarbu yra dvasios vado-

vui žinoti, kaip užsilaikome maldos metu, kokiu būdu ją atliekame, kokias kliūtis turėtume apgalėti ir kokio praktiško tikslo norime siekti maldoje.

7-a *Pamaldumai.* Kiekvienas turime pasirinkę įvairių pamaldumo pratybų. Reikia jas nurodyti dv. vadovui, kokias darome, ko tuomi siekiame, kokiu būdu atliekame; ar turėjome iš jų pagalbos dvasiniame gyvenime ir kaip tie mūsų pamaldumai paragindavo prie šv. Sakramentų.

8-a *Pareigų ėjimas.* Kiekvienas luomas, užsiėmimas, pastovis turi savo pareigas. Ir mes turime savo pareigas. Kaip atliekame tas savo pareigas, kiek pasitarnaujame savo artimo naudai, kaip esame klusnūs, ar kaip vadovaujame vyresniųjų pastovį turėdami, kokius atliekame uolumo ir gailestingumo darbus, — tą visa pareiškiame savo dvasios vadovui.

9-a *Ypatingoji sąžinės sąskaita.* Turime būti nusistatę iš ko darysime ypatingąjį sąžinės kvotimą. Apie tai pranešame dv. vadovui, lygiai ir savo ištikimybę pažymėti ir surinkti nukrypimų kiekį, o taipgi kiek tas visa mums padėjo.

Aiškus yra dalykas, jog to viso nereikia paeiliui išpasakoti dvasios vadovui, kada tik duodama dvasinė apyskaita, bet sykį savo dvasią davus pažinti, pakanka

kitais atvėjais pažymėti įvykusius skirtumus. Taipgi nereikia į savo dvasinius reikalus įpainioti savo piniginių, žemiškų reikalų, nebent jie paliestų sąžinę ar būtų norima kilnius, taurius darbus atlikti.

Turime gerą pavyzdį. Išganytojas mokino minias, kad reikia pasitikėti ir atsiduoti V. Dievui, kad reikia savo tikėjimą viešai išpažinti, o vienas klausytojas iš minios prabilo savo reikalu: "Mokytojau, pasakyk mano broliui, kad jis pasidalintų su manim tėviške." Ką-gi Išganytojas jam atsakė? Štai: "Žmogau, kas mane pastatė jūsų teisėju ar dalintoju?" (Luk. 12, 14). Paveldėjimo ir turto dalinimosi reikalais Jėzus žodžio netarė. Taip gali pasielgti ir dvasios vadovas. Jeigu teirausimės panašių žemiškų dalykų, atsakys — mano sritis dvasią tobulinti ir sielas vesti prie Dievo, o kūno reikalais tegul rūpinasi tam skirti žmonės.

23. Vadovybės savybės.

Iš to, kas buvo pasakyta pirmiau apie dvasios vadovo reikšmę ir pareigas, darome išvadas, kokia privalo būti dvasios vadovybė, kokias turi turėti savybes, kad ji būtų tikrai gera.

1-o Pirmiausiai privalo ji būti *viršpri-*

gimtinė—dieviška. Vadovybė turi remtis ne žmogiškos išminties išradimais, o Evangelijos įsakymais, dieviškaisiais posakiais. Darydami išvadas ir samprotavimus, paeinančius iš Apreiškimo šaltinių, vien praeinančiai ir kaipo antraeilį dalyką svarstome kiek tai prigimtinio tinkamumo jie turi. Sielos gyvenimas reiškiasi čia ne civilėmis ar filosofinėmis dorybėmis, o turi reikštis krikščioniškomis dorybėmis, besirūpinant jose sutvirtėti. "Dievas davė mums pažinti savo valios paslaptį, taip kaip jam patiko,... atnaujinti Kristuje visa." (Efez. 1. 9-10) Dvasinio gyvenimo užbrėžtas tikslas — atnaujinti Kristuje visa — pirmiausiai liečia mus pačius. Privalome atsinaujinti Kristuje, kad galėtume visa atnaujinti. Tas darbas remiasi Dievo galybe, o ne žmonių išmintimi. Šv. Povilas ap. rašo: " mano kalba ir mano skelbimas nesusidėjo iš įtikinančių žmonių išminties žodžių, bet iš dvasios ir galybės parodymo, kad jūsų tikėjimas nesiremtų žmonių išmintimi, bet Dievo galybe." (I Kor. 2, 4-5).

2-o Privalo būti *tėviška,* o ne valdovo, įsakančio sulig savo užgaidų, ar tvarkančio griežtumu dv. gyvenimą. "Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos. Nes aš atėjau ne teisiųjų vadinti, bet nusidėjėlių", sako Išganytojas (Mat. 9, 13). Teisieji patys

seka Išganytojo norus, jų nereik vadinti, bet klystančius, nusidėjėlius reikia vadinti, raginti, kviesti.

Kaip motina gailisi savo vaikų ir stengiasi jų silpnybes atitaisyti, taip ir dvasios vadovas, jeigu yra reikalas, kaip gailestingas Samaritonas turi prisitaikyti prie ligonio t. y. vadovaujamo dvasios sąlygų: "Jis prisiartino, aprišo jo žaizdas, užpylęs aliejaus ir vyno, užkėlė jį ant savo gyvulio, nugabeno į užeigą ir rūpinosi juo." (Luk. 10. 34.).

Toksai buvo gailestingas pasielgimas samaritono su nelaiminguoju sužeistuoju, toksai gailestingas ir tėviškas dvasios vadovavimas turi būti. 3-o Privalu, kad dvasios vadovybė būtų *pastovi, tvirta*. Jei vadovybė yra svyruojanti, neaiški, pataikaujanti, žodžiu — ištižusi, — neduos gerų vaisių. Šv. Raštas sako: "būk stiprus Viešpaties kelyje" (Eccli. 5, 12). Nors čia nenaudojama nei aštrumų, paniekos ar įsakymų, visgi negali būti vadovybė atiduota vadovaujamojo užgaidoms. Tikslo reikia siekti tvirtai, pastoviai, sudarant maloniausias tam sąlygas.

4-o Lai būna dvasios vadovybė *tvarkinga*. Negali ji būti netikra ar nesuderinta, be vadovaujančios minties ir nusistatytos tvarkos, it mums tie dalykai būtų svetimi, bet privalo būti praktiškai su-

tvarkyta, siekiant užsibrėšto tikslo, kurį nustato vadovaujamojo dvasios būklė, ar būtinumas. Šv. Povilas apaštalas sako: "visa tebūnie daroma padoriai ir tvarkingai." (1 Kor. 14, 40).

5-o Pagaliaus, dv. vadovybė privalo būti *praktiška*. Negana vadovaujamąjį išmokyti, nurodyti bendrais sakiniais dorybių kilnumą, bet reikia paimti atskiras pratybas, jomis vadovaujamojo sielą pakreipti prie norimų įgyti dorybių, per jų laipsnius aukštyn žengiant, kaip Išganytojas moko: "tai daryk ir būsi gyvas... Eik ir tu daryk panašiai". (Luk. 10, 28-37.)

24. Vadovybēs bendrieji nuostatai.

Dvasinės vadovybės nurodytos savybės uždeda vadovui nepamirštinas pareigas. Jos sutraukiamos čia į dvylika nuostatų.

1-o *Reikia gerai pažinti vadovaujamojo dvasią*. Reikia tikslai apsvarstyti jo prigimtinį ir viršprigimtinį sugebėjimą siekti dorybių; jo ydas, palinkimus ir jau įgytąsias dorybes. Giliau vadovaujamojo sielos nusiteikimą pažinti padeda jo nuoširdus vadovui išsipasakojimas savo gerų ir blogų pusių, lygiai ir vadovo dalykus įžvelgianti proto akis. Kaip Išganytojas

pasakė apie Jį sekančias sielas: "aš pažįstu savąsias" (Jon. 10, 14), taip ir dvasios vadovas rūpinasi pažinti sielas.

2-o *Reikia, kad vadovaujamasis įgautų pasitikėjimo savo vadovu.* Labai retai pasitaiko, kad įsakymus su nauda prisiimame, dar rečiau pabarimus, pastabas, nebent mes gerbiame ir mylime mus barančius. Ir dvasios vadovas privalo, draugiškai priimdamas vadovaujamąją sielą, parodyti, jog tikrai trokšta jai dvasinės pažangos, visame ieškant V. Dievo garbės, o ne savo naudos, kad galėtų su Apaštalu pasakyti: "aš ieškau ne kas jūsų pačių... mieliausiu noru duosiu ir pats save atiduosiu už jūsų sielas, nors vis labiau jus mylėdamas, pats būčiau mažiau mylimas." (2 Kor. 12, 14, 15).

3-o *Tobulybės pamatus reikia padėti kiekvieno asmens gerame pareigų ėjime.* Tobulas gerai atlieka savo pareigas. Nėra ten tobulybės, kur ji priešinga pasidaro dieviškiems įsakymams: "ne kiekvienas, kurs man sako: Viešpatie, Viešpatie! įeis į dangaus karalystę, bet kas daro valią mano Tėvo, esančio danguje, tas įeis į dangaus karalystę" (Mat. 7, 21). Užtat neleistina yra pamaldumo pratybas atlikinėti tuo metu bažnyčioje, kuomet yra aiški pareiga vadovaujamam būti namie ir prižiūrėti namiškių reika-

lus. Tenka pasirūpinti visus pamaldumo darbus pakreipti prie to, kad siela pirmiausiai savo pareigas galimai tobuliau atliktų ir dvasios būtinuosius reikalus neapleistų.

4-o *Pasivesti Šventosios Dvasios vadovybei.* Svarbiausis ir artimiausis sielų vadovas yra Šventoji Dvasia: "kiekvienas turi sau tikrą dovaną iš Dievo: vienas tokią, kitas kitokią." (1 Kor. 7, 7). Reikia, kad antraeilis vadovas sielų — kunigas neprieštarautų pirmaeiliui vadovui, bet geriau teprisitaiko Šv. Dvasios vadovybei, kad kartais Dievo darbo nesugadytų sieloje. Ir taip, tegul maldos dovanos nenori pakeisti, atmainyti kuo kitu, ar savo sumojimu vien vadovautis ir sulig tuo sielas kreipti, arba vadovaujamuosius vienodu būdu nustatinėti, nes kiekviena dvasia privalo garbinti Viešpatį. (Psal. 150).

5-o *Reikia prisitaikinti prie kiekvieno dorybių laipsnio.* Dvasios vadovybė privalo būti pritaikinta ne vien pašaukimo dovanai, bet ir atsiektoms dorybėms, kurių vadovaujamasis yra įgyjęs. "Ir aš, broliai, negalėjau jums kalbėti kaip dvasiškiems, bet kaip kūniškiems. Kaip kūdikiams Kristuje, aš daviau jums gerti pieno, ne valgį, nes dar negalėjote priimti." (Kor. 3. 1-2). "Džiaugkitės su linksmaisiais, verkite su verkiančiais" (Rom.

12. 15). Užtat ir pradedantieji dvasinį gyvenimą privalo būti vadovaujami kaip pradedantieji, o tobulieji, kaip tobuli.

6-o *Panaudoti prigimtines asmenų savybes.* Kiekviename temperamente ir būde yra gerų savybių. Iš jų galima, it iš šaltinių, semti dideliems darbams jėgos; reikia tik apvalyti juos nuo nuodėmių, ydų ir netobulybių. Neišmintinga būtų atmesti gerąsias asmens savybes del glūdančių jose ydų. Lengviau yra iš esamosios medžiagos statyti tobulybei rūmus, negu turimąsias jėgas panėigus, ieškoti naujų.

Mūsų temperamentas ir būdo savybės nėra mūsų nuopelnas, bet V. Dievo mums suteikta paskola. Iš jos teks duoti apyskaitą Dangaus Tėvui. Nors antraip ėmus, ir visuomeninis žmogaus pastovis bei užimamoji padori pareiga daug pagelbsti Dievą mylinčiai sielai siekti krikščioniškojo tobulumo, kaip Apaštalas sako: "Dievą mylintiesiems visi dalykai išeina į gera" (Rom. 8, 28.). Dvasios vadovas turi visa pašvęsti, visa suvesti į vieną tobulybės troškimą, iš visų asmens būdo davinių jam sudarant naudą. Nereikia kovoti su ramiųjų lėtumu, ar karštuolių meilingumu, verčiau juos uždegti del Dievo kilniems darbams atlikti, kad lėtieji ir sau ir kitiems dvasiniai pasitarnautų, ramioj maldoje besilavindami, o karštieji kad

skubiai pamylėtų V. Dievo ir dorybių gražumą, dangaus laimės pilnumą ir t.t.; jausminguosius pakreipti, kad jie savo jautrumu gailėtųsi nelaimingų nusidėjėlių, kad užuojautą jiems ir kentančiam Jėzui pareikštų, o smarkiuosius pakreipti, prie kilnių del Dievo darbų. Žodžiu, reikia išmokyti visus, kaip jie savuosius darbus galėtų pašvęsti, tobulai atlikti, kad galėtų patys savo pasirinktame luome, ar užimamame pastovyje šventi tapti.

7-o *Valdomuosius reikia išmokslinti.* Žmonių išorinis valdymas lygiai ir išvidinis sieloms vadovavimas privalo pasireikšti ne tiek įsakymų davinėjimu ir atkakliu reikalavimu juos atlikti, kiek valdomųjų noru su džiaugsmu pasiimti ir teisingai atlikti darbus. Juk nuo to, kokiu būdu bus nurodomieji darbai atlikti priklauso jų dorovinė vertė. Užtat, pirm negu bus įsakyta atlikti kokia nors sunki pratyba, padaryta nemaloni pastaba ir duotas neigiamas atsakymas, reikia protingai paruošti vadovaujamo dvasią ir tiksliai bei maloniai prie to eiti, kaip pataria Apaštalas: "Broliai, jei žmogus ir įpultų netikėtai į kokią nuodėmę, jūs, kurie esate dvasiniai, pataisykite tokį, laikydamies romumo dvasios." (Gal. 6, 1). Tos romumo dvasios reikia ypač laikytis su baikščiais ir ligoniais. Jeigu reikalinga nusikal-

tusį pavaldinį pabausti, dvasios vadovas visados teatsimena, jog tai darytų protingai ir pamaldžiai, atsižvelgiant į tai, kad pabaudos yra vien vaistai, kurie nedera vartoti užsikarščiavime, ar be saiko. Reikia palaukti ir tinkamam laike, kuomet nei vadovas nei pavaldinys nėra susierzinę kuomi nors, tada pastabas daryti, pabaudas duoti. Be to, reikia atsižvelgti į asmenų gyvenamąsias sąlygas. Nedera nei perdaug skubintis, nei perdaug atidėlioti, o įvertinant kaltę, ar uždedant pabaudą — atgailą vengti netikslaus didinimo, ar žiaurumo.

8-o *Eiti žingsnis po žingsnio.* Tobulybės negalima pasiekti iš karto, o vien dalimis, pamažu, atsižvelgiant į žmogaus valios nusiteikimą ir Šv. Dvasios dovanų gavimą. Senovės priežodis sako "Skubink pamažu." Jis tinka čia, — tobulybės siekiant. Išminčius tarė: "Kas greitas kojomis, užsigaus" (Priež. 19, 2). Negalima to taikinti atšalėliams ar ištižėliams, bet tiems, kurie veržte veržiasi prie didžiausios tobulybės, norėdami ją šuoliais, o ne laipsniais įsigyti. Užtat reikia daboti, kad pirmiausiai vadovaujamieji būtų tvirti apvalymo kelionės pratybose, o tik paskui eitų prie apšviestųjų kelio pratybų, nei negali būti traukiami prie kontempliacijos

aukštybių, nepadėję tvirto pamato paprastąjai maldai.

9-o *Vengti kraštutinumų ir ypatingumų.* Dorybės nėra kraštotinumuose, — ji vidurį užima. Paprastasis ir senuolių ištirtas gyvenimas visados yra tikras, bet nevisai tikri nauji ir nepaprasti keliai.

Reikia surasti dorybės vidurį ir jo siekti. Negera būtų, pavyzdin, viešai save plakti, kad kituose sukėlus nuostabą, ar pašaipą; bet taip-gi nebūtų gera visai nesinaudoti atgailos ir savęs baudimo slaptomis priemonėmis. Malda, geilestingi darbai ir apsimarinimai: valgyje, poilsyje, darbuos ir t.t. visados yra naudotini. Tie mūsų atliekamieji darbai neturės ypatingų savotiškumų, kadangi juos privalome daryti, neatsižvelgiant į pašaliečių žmonių nuomonę.

10-o *Įgyvendinti maldą ir savęs atsižadėjimą.* Nors daug yra, kas reikia pasiūlyti atlikti pradedantiems dvasinį gyvenimą, bet būtinosios pratybos dvi yra, — kurios sielą prie tobulybės viršūnių kelia: tai *malda ir apsimarinimas.* Jisai apima krikščioniškąjį savęs atsižadėjimą, savymylos pergalėjimą, šalinimąsi nuo savęs kėlimo, rodymasi tuščios garbės ir netvarkingą tvarinių pamėgimą. Išganytojas mokina, "kad visuomet reikia melstis ir nepailsti" (Luk. 18, 1). "Jei kas

nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka mane" (Luk. 9, 23.) "Gera yra malda su pasninku ir išmalda" (Tob. 12, 8). "Būkite ištvermingi maldoje, budėdami joje su dėkojimu" (Kor. 4, 2).

11-o *Reikia vadovaujamąją dvasią suraminti, paguosti.* Kilusios sieloje neramybės, nepasitikėjimas laužyte laužo dvasinę žmogaus atsparą, didėja sumišimai ir tų pačių ydų kartojimas. Dvasios vadovas privalo nupuolusius dvasioje atgailaujančius asmenis pakelti, jų mintį suraminti, įkvepiant drąsos. Tą padarys nurodydamas į Dievo Apveizdą, į amžinosios dangiškos laimės pažadus ir panašiomis mintimis, kurių jam šventas uolumas patieks. "Viešpaties ranka nėra patrumpėjusi, kad negalėtų išganyti." (Iza. 59, 1). Nereikia stebėtis silpnybėms, pagundoms ar atgailaujančių nusikaltimams, nors jie dideli būtų ir dažnai įvyktų.

Geriau tegul suranda gailioje jų širdyje pasireiškiantį gerumą, už kurį galėtų pagirti, bet būtinai reikia vengti pataikavimų giriant, ar gąsdinimų papeikiant, ar kaip nors paniekinant. Jeigu yra padaryta dvasinės pažangos, nereikia jos perdaug įvertinti, o skatinti prie naujų uolumo darbų.

12-o *Neieškoti vadovybės sieloms.* Ku-

nigas visados privalo pasižymėti karštu uolumu galimai daugiau pelnyti sielų V. Dievui; bet jos pačios, pagelbstint Dievo Apveizdai, tegul sau pasiieško vadovo, kurio panorės klausyti. Geriau yra patarti kreiptis prie kitų kunigų, vadovavimo prašant, ir niekad neparodyti, kad šiam, o ne kitam kunigui jų sielų vadovavimas priklauso. Kitaip elgiantis susilaukiama apščių iškrypimų, nesantaikos, pasidalinimų, ginčų. Šv. Povilas Apaštalas bara Korintiečius už jų pasidalinimą ir keliamus del vadovų ginčus: "kiekvienas jūsų sako: Aš esu Povilo, aš Apolio, aš Kėfo, aš Kristaus." (1 Kor. 1. 12.) Vengtini taipgi meilučiai žodeliai, savymyla, nenaudingos ir per ilgos su išpažintį atliekančiu šnekos ir panašūs dalykai.

III DALIS

25. Bendrosios priemonės tobulėti.

Bendrosios priemonės tobulėti yra tos pratybos siekiančių tobulybės, kurios padeda išvengti ydų, netobulybių, o paskatina sielą prie aukščiausio laipsnio dorybių, patiekiamų mums Dievo Apveizdos įsigyti.

Kad geriau supratus į tobulybę vedančias priemones, reikia atsiminti, jog įžengusi į dvasinį gyvenimą siela būtinai siekia krikščioniškosios tobulybės. O prie tos tobulybės veda Dievo ir Bažnyčios įsakymai, kurių atvaizdą randame Jėzaus Kristaus posakyje: "Jei nori būti tobulas, eik, parduok, ką turi... ir sek mane" (Mat. 19, 21). "Aš kelias, tiesa, ir gyvenimas" (Jon. 14. 6) pasakė dieviškasis Mokytojas. Šventasis Bonaventūra sako: "Kelias kuriuo išeiname, yra nusidėjimas, kelias kuriuo pažangą darome — dorybės; kelias prie kurio ir per kurį pasiekiame tobulybės — Kristus." Sekdami Kristų, kopiame į tobulybės kalną. Laiptai kuriais žengiame aukštyn, — tai gerosios valios aktai, kuriuos atliekame Dievo malonės pažadinti.

Tobulybės siekimą galima prilyginti prie kelionės jūrėmis. Keliaujant jūrėmis, negana žinoti į kokį uostą norima nuplaukti, bet taipgi reikia žinoti visas pagelbines priemones tam tikslui pasiekti, panašiai dvasiniam gyvenime reikia žinoti, kuriuo keliu privalu eiti ir kokių pagelbinių priemonių imtis, kad tobulybės pasiekus.

Tobulėjimo priemonės. Labai gausi ir įvairi yra V. Dievo pagalba sielai, siekiančiai tobulybės. Jų paduodama dvasinių dalykų rašytojų labai daug, bet galima suglausti į sekančius dvylika skyrimėlių: 1. tobulybės troškimas, 2. dvasios vadovo pasirinkimas, 3. minties ir lūpų malda, 4. apsimarinimas arba baudžiamosios pratybos, 5. dvasinis skaitymas ir pasitarimai, 6. mąstymas ir kontempliacija, 7. Dievo akyvaizdos prisiminimai, 8. Atgailos sakramentas — išpažintis, 9. sąžinės sąskaita, 10. Šv. Mišių auka ir dažnoji Komunija, 11. pamaldumas prie Švč. Dievo Motinos ir Šventųjų, 12. gyvenimo būdas ir tvarka.

Jeigu visą dvasinį gyvenimą norėtume palyginti prie kelionės, galima taip sugretinti: *pajėgumas ir vežimas* — (troškimai ir malda, kuri apturi veikimo malones); *vadai* — (dvasios vadovas, Dievo akyvaizda, šventųjų pavyzdis); *maistas ir*

kuras (skaitymas, mąstymas, Komunija); *gyduolės* — (išpažintis, savęs baudimai, sąskaitos), kelionės *tvarka* — (gyvenimo luomas).

Galima taipgi tas dvasines pratybas suskirstyti sulyg įvairių žmogaus pajėgų. Ir taip: tinkamos žmogų *pamokyti* pratybos — (skaitymas, mąstymas, dvasios vadas, sąžinės sąskaita) *paskatinti valią* — (malda, Dievo akyvaizda, troškimai ir t. t.); *suvaldyti* pojučiams — (atgaila, apsimarinimai, luomas ir t.t.).

Aiškumo delei imsime svarstyti paeiliui dvasinių pratybų pirmąjį suskirstymą. Nors šio skyrimo yra daugiau ascetinis mokslas, vienok priemonės tobulėti, pirmiau nurodytos, apima ir mystinį gyvenimą, tiesa, be suteiktosios kontempliacijos. Taigi paduodamos žinios kiekvienai sielai yra naudingos.

§ 1. *Tobulybės troškimas.*

26. Kas yra tobulybės troškimas?

Tobulybės troškimas yra tai pastovus ir sekmingas valios linkimas arba paskatinimas siekti galimai aukštesnės dorybės.

Tąjį tobulybės troškimą galima ir kitokiu būdu aptarti: jis — tai tulas ben-

dravimas žmogiškosios valios Dievo valioje, kuri trokšta mūsų tobulybės o savo garbės. Tobulybės tikras troškimas esti paprastai kartu su tam tikru dvasinių dalykų pamėgimu, kuris maž-daug yra jausmingas. Nors tasai troškimas pastoviai įprastas būtų, visgi pasireiškia dažnai veiksmais tai trumpais atodūsiais ir žodžiais, tai dorybės ir pamaldumo pratybomis, kurios tąjį troškimą sužadina ir augina.

Jeigu tasai troškimas pasidaro nenusistovėjęs ir labai neaiškus, neieškantis nei kokių priemonių pasireikšti, tada valia beveiksmė tampa, apsnūdus. "Nori ir nenori tinginys" (Prov. 13,) sako Išminčius. O kitoj vietoje: "Troškimai užmuša tinginį" (Prov. 21, 25). Taigi tobulybės troškimas tik tuomet bus sekmingas, kuomet tobulybėn vedančios priemonės, nors sunkios, bus pasiimtos pildyti kilnia širdimi.

Tasai troškimas pas pradedančius dvasinį gyvenimą yra labai ribotas ir silpnutis, pas pažangą darančius ir karštuosius — aiškus, pas tobuluosius — smarkus; bet nei kokio nėra pas atšalėlius. Užtat iš šios priemonės tobulėti pasireiškimo sieloje galime spėti jos dvasinio gyvenimo atsiektas laipsnis. Bet nereikia pamiršti, kad liudnose sausumo ir apleidimo dienose, nors tasai tobulybės troškimas atrodo vi-

sai pranykęs sieloje, bet jisai galima pažinti iš žmogaus ištikimybės, kuria stengiasi atlikti dvasines pratybas ir vengia laisvos valios daromų netobulybių.

Garbinga yra ši priemonė ir būtinai reikalinga, siekiant tobulybės. Šv. Raštas sako: "Teisiųjų troškimas visa gera yra" (Priež. 11, 53) "Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės" (Mat. 5. 6) "Alkstančius jis pripildė gėrybėmis" (Luk. 1, 53).

Šv. Augustinas mokina, kad visas krikščioniškas gyvenimas susideda iš šventų troškimų. Šv. Tomas Akvinietis sako, jog troškimai paruošia ir padaro žmogų tinkamą gauti trokštamųjų dalykų (S. T. p. 1. q. 12, a. 6). Kiti šventieji lygindavo karštąjį tobulybės troškimą prie pačios tobulybės. "Tikroji tobulybė yra nepaliaunamas jos troškimas ir nuolatinis jos įgauti triūsas," sako šv. Bernardas (Laiškas 253).

Kaip galima tai išaiškinti? Tobulybė — tai neturimas ir sunkus, bet galimas, pasiekti gėris. Kad tąjį gėrį pasiekus, įsigijus, reikia jo siekti. Patsai gi siekimas tobulybės yra veiklusis troškimas. Troškimas yra panašus į dvasinį alkį. Juo siela labiau trokšta tobulybės įsigyti, juo auga joje pajėgumas galimai greičiau tobulybę atsiekti. Ir priešingai atsitinka, — atvėsus troškimui, atvėsta noras įsigyti

dorybių ir žmogus apsileidžia, nustoja jėgų tobulybės siekti. Štai kodel dvasiniame gyvenime yra pripažinta už neginčiajmą tiesą: "Kas Dievo kelyje (į tobulybę) neina pirmyn, tas žengia atgal".

Kuomet žmogus savo troškimų sparnais nekyla prie tobulybės ir jos negeidauja, jisai grįžta prie žemiškų dalykų, jų netvarkingai geidaudamas, prisiriša prie žemės, o tuomet apie dvasios tobulybę nėra ką svajoti. "Kas mažus dalykus niekina, pamažu nupuls", sako Išminčius (19, 1). Kas apsileidžia dvasios troškimuose siekti tobulybės, — nejučiomis atsiras netobulybių klane.

Kokia nauda ir pasekos šio troškimo? Nesunku jas surasti. 1-o Širdį padaro kilnią ir drąsią, neprisirišusią prie žemiškųjų dalykų, nepaisančią pasaulio žmonių nuomonės, o visą pakilusią prie Dievo.

2-o Malonę ir Dievo palankumą išgauna, kuris gausus yra tiems, kurie gausia širdimi Jam viską aukoja. V. Dievas pasotina tą dvasinį troškimą dangiškomis malonėmis. "Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti" (Mat. 5, 6).

3-o Padidina mūsų darbų *nuopelną*. Nors atliekamieji darbeliai nebūtų didelės vertės, bet turi pas V. Dievą gausų nuopelną iš atžvilgio į geruosius veiksmų tiks-

lus. Šv. Bernardas mokina, jog teisingoji intencija arba geras tobulybės troškimas tiek turi vertės, kiek veiksmai: "Norą Dievas priima už darbą, kuomet nėra galimybės darbo atlikti." (77 laiškas).

Tikrasis tobulybės troškimas iš nusidėjėlių teisingus padaro, iš teisingųjų — tobulus, o iš tobulųjų — šventus.

Pagrindai.

Kad ši išganingoji priemonė — karštas troškimas tobulybės — turėtų pastovų pagrindą mūsų mintyje ir širdyje, reikia: 1-o pilnai įsitikinti, jog mes privalome siekti tobulybės. 2-o atsiminti tobulybės troškimo būtiną reikalą, o taipgi jo kilnumą ir teikiamą naudą; 3-o pakaitomis apmąstinėti tai V. Dievo begalinį gerumą ir Jo didenybę, tai savo niekingumą ir menkumą, prisimenant ko yra pasiekę šventieji del Dievo dirbdami. Dvasios vadovas patiekia minėtąsias paskatas vadovaujamai sielai, kad sužadinus joje pastovų tobulybės troškimą.

Pratyba. Kad šią tobulėti priemonę savyje išauginus ir sustiprinus, reikia: 1-o kasdien ryto maldose pakartoti pasiryžimą padaryti pažangos dorybėse ir ne vien bendrai, bet įsakmiai tose dorybėse, kurių

mes ypač esame reikalingi savo gyvenimui taisyti ar tobulinti; 2-a patikrinti savo noro — troškimo pastovumą pradžioje kiekvieno naujo darbo, arba laikrodžiui mušant valandas; 3-o savo darbus padabinti gausiomis ir šventomis intencijomis, jau jeigu ne atskiru maldos aktu, tai bent pastoviu bendruoju nusistatymu. 4-o Kuomet dvasinis troškimas ims vėsti širdyje, atminki jo būtinumą, reikalą, naudą, kaip buvo pirmiau patiekta, o tuomi savo uolumą pažadinsi. 5-o Visai netekus tobulybės troškimo, vistiek nepaliauk tobulybės ieškoti.

Kad savo darbus pajėgtume padaryti galimai nuopelningesnius, negalima pamiršti retkarčiais atnaujinti savo pasiaukojimą V. Dievui, kad visa būtų Jo didesnei garbei ir šlovei daroma. Prie to verta pridėti kitas intencijas — kad atlyginus už visų nusidėjėlių prasikaltimus, kad išprašius draugams ir nedraugams šv. Dvasios dovanų, atsivertimo malonių, ištvermės gerame, kad pagelbėjus skaistykloje esančioms sieloms, už Šv. Tėvą ir Bažnyčios reikalus ir t.t. Ir čia galime paaukoti visa, ką turime, ką darome, ar norime, — savo žodžius, atdūsius, širdies plakimus, darbus, pareigas ir vis ką, ką tą dieną darysime, ar galvosime ir tai vieny-

bėje su Angelais ir Šventaisiais per Nekalčiausią Marijos ir Jėzaus Širdį.

Įvairiose maldų knygose galima rasti tarp rytmetinių maldų įvairius pasiaukojimo aktus. Čia paduodame vieną, kaip pavyzdį.

"Atiduodu Tau, Viešpatie, visa kas tikrai yra mano arba, geriau sakant, ką tiktai iš Tavęs turiu, nes Tavo yra visa, ką turiu arba galiu turėti; atiduodu Tau, ką tiktai šiandien, ką tiktai rytoj, ką tiktai per visą mano gyvenimą galvosiu, kalbėsiu, darysiu ir kentėsiu; atiduodu Tau mano kūną ir sielą su visais mano jausmais ir jėgomis, kol gyvas būsiu ir per amžius; atiduodu ir mano norą šiandien įgyti visus atlaidus ir kiek galima juos skirti sieloms, kurios kenčia skaistykloje."

§ 2. Dvasios Vadovo išsirinkimas.

27. Šios priemonės reikalas.

Iš pirmiau išaiškintų dalykų žinome, kas yra dvasios vadovas, kad jisai yra būtinai reikalingas mums, norint dvasinę pažangą daryti, o taipgi jau žinome kokios yra dvasios vadovo ir kokios vadovaujamojo pareigos. Dabar pasilieka arčiau aptarti dvasios vadovo pasirinkimą, žiūrint

į tą pasirinkimą, kaip į bendrąją tobulėti priemonę.

Nevisuomet gali pamaldi siela išsirinkti sau vadą dvasios kelionėje į tobulybę. Dažnai pasitaiko, kad aplinkumos sąlygos nėra patogios ir priversta būtinumo savo parapijos vienintėlį dvasios tėvą savo vadu imti, vėl gi pasitaiko, jog vyresniųjų, bendrijoje gyvenant, yra paskirti dvasios vadovai. Kiek kartų nesuranda siela vadovo, kad siekus trokštamos įgyti tobulybės, turi tą spragą Dievo Apveizdai palikti užpildyti, nes pirmaeilis sielos vadovas yra Dievas Šventoji Dvasia. V. Dievas gali kalbėti į mus ir netobulų žmonių lūpomis, pamaldžiomis knygomis mus gali pamokyti, kaip šv. Teresę, arba Patsai Viešpats gali apšviesti sielą iš aukštybių savo malonės ir įkvėpimų gausybę, kaip matome padarė su šv. Povilu ir kitais: "atvykau gi del apreiškimo ir išdėsčiau jiems evangeliją" (Gal. 2. 2.) Be šių tikros išimties atsitikimų, reikia kiekvienai sielai pasirinkti dvasios vadovą į tobulybę, nes kas privalo atsiekti tikslo — čia: tobulybės — privalo pasirūpinti tinkamų priemonių tam tikslui atsiekti.

28. Kaip rinktis?

Kadangi norime surasti toks asmuo, kurio išminčiai pavedama sielos reikalai, dalyko svarba verčia visa panaudoti, kas galima, kad tik suradus geriausią, nors, anot šv. Pranciškaus Salesiečio, rastųsi tik vienas iš dešimties tūkstančių.

Prie tos pagelbinės priemonės tobulėti pasirinkimo taip einama:

1-o kadangi dvasios vadas atstovaus mums V. Dievo valią, nenuilstančiai reikia jo prašyti pas Viešpatį; reikia melstis;

2-o apsvarstyk, kuris nuodėmklausių išmintimi, šventumu ir meile viršija;

3-o pirmiau patirki jo tinkamumą negu pastoviu būdu jį pasirinksi;

4-o ne žmonių nuomonės, ne pataikavimo, ar lepumo ieškok, bet Dievo garbės ir sielai naudos;

5-o prisižiūrėk į išmintingųjų asmenų sau pasirinkimą vadovo, ypač kurie yra panašaus į mus dvasios nusistatymo ir luomo;

6-o kitoms dvasios vadovų savybėms lygioms esant, šventesnį pasirink paprastiems reikalams, išmintingesnį nepaprastiems. Taip pataria Šv. Teresė (Vita c 13, n. 12.)

7-o išsirinkęs dvasios vadovą, padėkoki V. Dievui ir su pasitikėjimu pasiveski jo vadovybei; būki jo geriausis mokinys.

29. Vadovo pamainymas.

Visados yra negera neapsvarsčius ar del netikros priežasties pamainyti savo dvasios vadovą, nors kartais pasitaiko, jog būtinumas priverčia pamainyti.

Del sekančių priežasčių nedera mainyti savo dvasios vadovo:

1-o iš grynai žmogiškų atžvilgių panorėjus surasti kitą, kuris būtų malonesnis ir maloningesnis, įžymesnis gimimu, ar orumu — autoritate.

2-o kuomet naujas ieškomasis vadovas naudoja patraukiančias prie savęs priemones su tikslu sieloms vadovauti, o atitraukdamas sielas nuo kitų vadovybės;

3-o kuomet piktoji dvasia pasėja nepasitikėjimą savo vadovu be jokio rimto pagrindo, ar tulą jausmingą patraukimą, kuriam vadovaujamasis priešinasi.

Tie dalykai nesudaro rimtų priežasčių pamainyti dvasios vadovas. Bet priešingai, reikės pamainyti;

1-o jeigu pastebima vadovą skatinant mus prie tuštybės ar jausmingos meilės, arba su atgailaujančiais šnekučiuojantis

apie netinkamus, stebėtinus, žingeidžius ar tuščius dalykus; pav. kokiais milteliais tinkamiau veidas dabinti ir t.t.

2-o jeigu mažai atboja sielos reikalus ir apsileidžia, nepagelbsti dvasiai reikale;

3-o jeigu norėtų, kad atgailojantis duotų garbės žodį, jog neieškos kito dvasios vadovo; arba jei nenorės leisti su anais pasitarti;

4-o kuomet įsako dalykus, ar pratybas atgailaujančio luomui ar Įstaigos nuostatams, kuriuos laisva valia pasiimta, visai svetimus, ar aiškiai priešingus;

5-o jeigu tikrai pasirodytų, jog jo vadovybė vadovaujamojo dvasiai nėra pakeliama, taip kad dvasinė protingoji pažanga sutrukdyta.

Bet taipgi gali atsitikti, jog dvasios vadovas bus pamainytas ar del susidėjusių naujų sąlygų, ar vyresniųjų sutvarkymų. Tame nėra blogo, kaip jau supratome svarstant apie dvasios vadovo pasirinkimą.

§ *3. Malda.*

30. Kas ir kokia yra malda.

Malda yra minties ir valios pakėlimas prie V. Dievo. Minties — kad susitelkime pažinus savo geriausiąjį pasaulio Viešpatį, o širdies — kad paprašius reikalingų dalykų, vedančių, ar tinkamų mus vesti į amžinąjį gyvenimą. Todel šv. Jonas Auksaburnis sako: *"malda yra pašnekesys su Dievu"* (30 homil.)

Kitoje vietoje jisai sako: "malda tai minties pakėlimas prie Dievo, arba tų dalykų prašymas pas Dievą, kurių tinka prašyti." O šv. Bonaventura: "malda yra pamaldus minties palinkimas, Dievop nukreiptas", "malda yra tinkamų dalykų prašymas pas Dievą" (Diaeta sal. t. 2, c. 5.)

Vienas grynai minties pakėlimas prie Dievo, be kokio nors prašymo vadinasi svarstymas, ar kontempliacija. Prie to svarstymo pridėję kai kuriuos žodžius, ar dvasinį pašnekėsį — turėsime tikrąją maldą, nors nieko įsakmiai neprašytume, kaip tas įvyksta kai kurias psalmes kalbant. Malda yra tikras pasikalbėjimas su V. Dievu.

Maldos rūšys.

Yra minties ir lūpų malda. Minties malda atliekama grynai išvidinėmis sielos galėmis: protu, atmintimi, valia, o lūpų, arba kalbos malda, pasireiškia išorinėmis žmogaus galėmis. Kad malda būtų tikra, o nenuduota, prie išorinės maldos išraiškos turi jungtis dvasia. Išganytojas pasakė Samarietei: "ateina valanda ir dabar jau yra, kuomet tikri garbintojai garbins Tėvą dvasioje ir tiesoje; nes ir Tėvas ieško tokių garbintojų. Dievas yra dvasia, ir jo garbintojams reikia garbinti dvasioje ir tiesoje." (Jon. 4, 23-24). Prie geros maldos reikalinga gera, teisinga intencija ir gera valia. Intencija teikia kryptį ir pajėgumo maldai. Šv. Bonaventura sako: "Trys yra rūšys gerbiančiųjų: vieni tai daro vien lūpomis, antri vien tik širdimi, o treti ir lūpomis ir širdimi: pirmi — prigavikai, antri — pamaldūs, o tretieji — teisingi" (Super psalm. 16.)

Būna dar trumputės maldelės, balsu ar mintimi daromos, atodūsiai, išsiveržiantieji iš širdies gausybės. Tos maldelės yra labai naudingos ir į jas reikia įprasti, — nes jos — tai gausios meilės vilyčios, tai nuolat tryškanti gausia šviesa žmogaus geroji valia. Šv. Augustinas pasakoja, kad Thebaidos atsiskyrėliai Egyp-

te plačiai naudojosi šia dvasine priemone tobulėti (Laiškas ad Probam. n. 121 (130)).

31. Maldos kilnumas ir nauda.

Žmogus džiaugiasi, galėjęs sueiti ir pasikalbėti su garsiu tautos vadu, su prezidentu, ar karalium, ar šventuoju Tėvu. Ką buvo iš jų išgirdęs, ilgai atsimena ir kitiems papasakoja. O maldoje žmogus kalbasi su viso pasaulio Viešpačiu, su Dievu. Kaip V. Dievas begaliniai yra šventas ir visokios tobulybės šaltinis, taip ir pašnekesys su Juomi yra šventas, kilnus dalykas, vedantis mus prie tobulybės šaltinio. Iš to suprantame pačios maldos kilnumą. Žinome taipgi, kad malda yra būtina amžinam išganymui. Malda pagerbiame V. Dievą, dėkojame už suteiktas malones, prašome naujų ir atsiprašome už padarytus nusikaltimus, juos atgailėdami. Kadangi tuos visus dalykus kitaip pareikšti negalime kaip tik malda, o juos būtinai privalome išreikšti, būtent: padėką, garbę, prašymą ir permaldavimą, — taigi ir pati malda mums būtinai reikalinga prie išganymo.

Šventasis Raštas mums daug kalba apie maldą ir jos būtinumą. Paminėsime keletą vietų. "Petras buvo laikomas kalė-

jime. Bažnyčia gi meldėsi nesiliaudama už jį Viešpačiui'' (APD. 12, 5). ''Tikėjimo malda išgelbės ligonį, ir Viešpats pakels jį'' (Jok. 5, 15.) ''Ir visa, ko tik prašysite maldoje tikėdami, gausite'' (Mat. 21, 22) ''melskitės, kad neįpultumėte į pagundą'' (Mork. 14, 38) ''Visuomet reikia melstis ir nepailsti'' (Luk. 18. 1).

Dabar pažvelgsime į maldą, kaipo į priemonę tobulėti, pasirūpinsime suprasti josios naudą.

Nėra abejonės, kad malda yra svarbi ir būtina priemonė ne vien tobulėti, bet ir tobulybės kelią surasti ir dorybėse pažangą daryti. Šv. Jonas Auksaburnis sako: ''Manau, visiems yra žinoma, kad negalima be maldavimų dorybės pasiekti nei be maldos šio gyvenimo kelionę dorybėje baigti'' (De orando Deum lib. 1). Kodel? Nes V. Dievo malones gauname jų prašydami. Be Dievo malonės mes-gi nieko negalime gero padaryti savo dvasiniame gyvenime, kuris reiškiasi trimis kryptimis.

1-o *Atgailojantis kelias.* Nusikaltęs karalius Dovidas, maldauja pasigailėjimo: ''Pasigailėk manęs, Dieve, dėlei didelio savo gailestingumo. O pagal savo pasigailėjimo daugybe išnaikink mano nedorybes''... ''Širdies susigraudinusios ir nusižeminusios, Dieve, nepaniekinsi.'' (Psal.

50) "Iš gilumos šaukiuosi į Tave, Viešpatie, Viešpatie, išklausyk mano balso" (Ps. 129. 1).

Sūnus palaidūnas, supratęs savo nedoro gyvenimo nuodėmingą naštą, grįžta prie savo tėvo, nusižemindamas, kaltes atgailaudamas ir sako: "Tėve, nusidėjau dangui ir tau; jau nebesu vertas vadintis tavo sūnumi" (Luk. 15. 21) Ir geriausis Tėvas jį priima atgal. Išganytojas nurodė į atgailaujančią maldą savo kitame prilyginime apie parisieją ir muitininką. Štai muitininko malda, delei kurios jis buvo išteisintas: "Muitininkas, atstu stovėdamas, nedrįso nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę ir sakė: Dieve, būk gailestingas man nusidėjėliui" (Luk. 18. 13). Nuoširdi, su tikru gailesčiu kalbama malda naikina daugybę kalčių, sielą apvalo. Ir tokia malda ne vien apvalo nuo nusikaltimų, bet yra geriausia apsauga prieš gręsiančius sielai pavojus.

Pastaba. Tenka čia priminti apie tobulo gailesčio maldavimus. Negalint atlikti sakramentalės išpažinties, ypač mirties pavojuje, tikrojo gailesčio malda naikina net sunkias nuodėmes. Bet pavojui praėjus, reikia kuogreičiau atlikti išpažintį ir užsitikrinti, jog V. Dievas tikrai yra dovanojęs kaltes.

2-o *Apšviečiamas kelias.* Mozė, Pat-

riarkai ir Pranašai buvo vyrai maldos. Visi jie klausė Viešpaties balso, užtat juos išrinko iš daugybės kitų. Ecclesiasticus sako: "Visa išmintis nuo Viešpaties Dievo yra ir su juo visuomet buvo ir yra nuo amžių" (Eccli. 1. 1.) "Prisiartinkite prie jo ir būkite apšviesti" (Ps. 33) ragina pranašas. O kitoj vietoje: "Dievas mano apšvietimas ir mano išganymas, ko bijosiu?" (Ps. 26, 1). "Pabusk, kursai miegi, ir kelkis iš numirusių, tai Kristus apšvies tave" (Efez. 5. 14). Kaip saulė teikia šviesos kūnui, taip sielai šviesa yra maldavimai, mokina šv. Jonas Auksaburnis.

Vienijantis kelias. Prieš ateisiant Šv. Dvasiai, Išganytojui įžengus į Dangų, apaštalai "pasilikdavo vienaširdžiai maldoje" (Apd. 1. 14). Jie tesėjo maldoje per dešimtį dienų ir susilaukė Suramintojo Šv. Dvasios: "Visi jie pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir ėmė kalbėti visokiomis kalbomis, taip kaip Šventoji Dvasia jiems davė prabilti" (Apd. 2, 4). Kas tuomet įvyko viešai, dabar vyksta neregimai šventose sielose, kurios per maldą pasiekia dangiškos išminties gausybę, kaip liūdija šv. Jokūbas Apaštalas: "o jei kam jūsų trūksta išminties, tegul prašo Dievą, kurs duoda visiems apsčiai." (Jok. 1, 5).

Jeigu kas nori bendrauti su V. Dievu,

būtinai reikalinga, kad savo sielos galėmis pakiltų prie Jo. Dievas yra be galo šventas ir išmintingas, — Jisai yra šventumo ir išminties versmė. Užtat, kas su Juo turi pasikalbėjimų, beregint darosi išmintingesnis ir šventesnis.

Kiekviename luome reikia daryti dorybėse pažangą. Jos negalime padaryti be Dievo malonės, ir tai gausios malonės, kad pašalintų prigimtines kliūtis į tobulybę. Malda gi yra *dangaus raktas*, kaip sako šv. Augustinas, *sielos skydas*, mokina šv. Ambrozijus, galingiausis ginklas, smūgis velniui; dvasinio kario šarvai, kaip sako kiti šventieji. Malda — tai galinga priemonė Dievo Apveizdos mums paruošta, su kurios pagalba galima gauti V. Dievo malones ir pasiekti, įgyvendinti dorybes savo sieloje. Tasai daugeriopas veidmuo maldos parodo kaip kilni yra malda, kokia galinga priemonė tobulėti.

32. Lūpų malda.

Pažinę, kas tinka kiekvienai nuoširdžiai tiek minties, tiek lūpų maldai, panagrinėsime dabar lūpų maldos atskiras savybes. Apie lūpų maldą galime tą patį pasakyti, ką teologai sako apie išorinę dievmeldystę. Ji teikia sekančias naudas:

1-o suteikia Viešpačiui tobulą garbės auką, kadangi Dievas yra ne vien mūsų minties, bet ir kūno Geradėjas; nuo Jo valia sudarytos tvarkos gavome liežuvį ir kalbą, kuriais privalome garbinti mūsų Viešpatį ir Tėvą. Liežuviu "mes laiminame Dievą ir Tėvą", sako Jokubas apaštalas (3. 9).

2-o Sužadina ir plečia išvidinį pamaldumą, kuris be išorinių pasirodymų, it uždarytas lepus augalas, lengvai atvėsta, nublunka ir nyksta.

3-o Viešoji lūpų malda yra pagrindas viešai bendruomenės dievmeldystei ir negali žmonės kitaip savo tikėjimą ir bendrijos pagarbą Dievui pareikšti kaip lūpų malda.

Nestebėtina užtat, kad lūpų malda visuomet buvo naudojama visoje Dievo Bažnyčioje. Ji amžiais teikia tikrą suraminimą sieloms, begalinę naudą žmogaus dvasiai. Tą patyręs savyje šv. Augustinas sako: "Daug kartų verkiau giliai sujaudintas tavo hymnais ir giesmėmis, švelniai skambančius, Bažnyčia, tavo balsais; iš ten pasižadina pamaldumo jausmai, ir plaukė ašaros, ir gera man buvo su jomis" (Išpaž. 1. 9. c. 6.).

Neveltui užtat kontempliatyvios uždarytosios Vienuolijos viešos dievmeldystės

pareigas stato svarbiausioje vietoje, o taipgi ir Bažnyčia savo išrinktiesiems nariams, būtent pasauliečiams ir vienuoliams kunigams įsako kalbėti viešai poterius, brevijorių.

Viešosios maldos galybė sielai ir nauda mums aiškiai prisimins, mėgiamųjų giesmių žodžius pakartojant.

Štai galingoji malda: "Šventas Dieve, šventas tvirtas, šventas amžinasis, pasigailėk mūsų!" Arba: "Garbę ir šlovę, Dieve malonės, Tegul per amžius Tau duoda žmonės. Ir męs patyrę Tavo gėrybės, garbinam Tave giesme linksmybės." O kiek susikaupusio jausmo įdėta į šią maldavimų giesmę: "Pulkim ant kelių, visi krikščionys, ištroškę, Jėzau, Tavo malonės. Su ašaromis Dievą maldaukim, tą Mišių auką Jam atnašaukim."

33. Maldos sąlygos.

Ne bile kaip pareikštoji malda teikia sielai maloniuosius vaisius, o vien jeigu ji yra atlikta tam tikrų esminių sąlygų prisilaikant. Tos sąlygos yra:

1-o malda turi atatikti amžinam išganymui, kitaip elgiantis greičiau patirtume nuostolius negu naudą. Šv. Augustinas įspėja, sakydamas: "Nemaldaujama

Išganytojo vardu jeigu ko prašoma priešinga išganymui.'' (Lect. III noct. Dom. 5 p. Pasek.).

2-o Maldauki maldinga ir nuolankia dvasia su tikėjimu, būtent, ir pasitikėjimu; prie to prijungdamas nusižeminimą ir meilę.

Išganytojas mokina: ''sakau jums: ko nors melsdamies prašote, tikėkite, kad gausite, ir bus jums. Kada jūs atsistosite melstųsi, atleiskite, jei ką nors prieš ką turite, kad ir jūsų Tėvas, kurs yra danguje, atleistų jums jūsų nuodėmes.'' (Mork. 11, 24). ''Jei pasiliksite manyje ir mano žodžiai pasiliks jumyse, jūs prašysite, ko tik norėsite, ir bus jiems suteikta'' (Jon. 15, 7.).

3-o Reikia, kad malda būtų ištverminga. ''Prašykite ir bus jums duota, ieškokite ir rasite, belskite ir bus jums atidaryta. Nes kiekvienas, kurs prašo, gauna; kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma.'' (Luk. 11, 9-10). ''Visuomet reikia melstis ir nepailsti'' (Luk. 18, 1).

Lūpų malda reikalauja be šių sąlygų, kad būtų dar kalbama domiai ir pamaldžiai, tai yra, kad protas ir valia tą žinotų, ką lūpos taria. ''Tikri garbintojai garbins Tėvą dvasioje ir tiesoje'' pasakė Išganytojas, nes ''Dievas yra dvasia, ir jo garbintojams reikia garbinti dvasioje

ir tiesoje." (Jon. 4. 23-24).

Šv. Augustinas mokina, kad Dievo ausyse balsai yra sielos troškimai. (De Cat. rud. c. 9).

Atyda maldoje gali būti trilypė:

1. *Žodžių* atyda, kad gerai ištarus maldos žodžius. Ji reikalinga prie maldų, apdovanotų atlaidais.

2. *Supratimo* domė, kad būtų suprasta kalbamoji malda;

3. Nukreipta atyda *prie Dievo,* svarstant kokius nors dieviškuosius dalykus, pav. Dievo gerumą, visagalybę, Apveizdą, maloningumą ir t.t.

34. Pratyba.

Iš to, kas pasakyta apie maldą, galime padaryti sekančias išvadas:

1-o pamaldi siela neras ramybės, kol neįpras nuolatos melstis, t. y. kol neturės maldos dvasios. O ją turi įgauti ramiai ir be nuovargio, nieko iš savo paprastųjų darbų neapleidžiant.

2-o Toji maldos dvasia yra smarkiai ugdoma trumpais, karštais atodūsiais, ypač tais, kurie patys iš širdies gausybės teka ir atatinka sielos stoviui.

3-o Prie minties maldos reikia pridėti kaikurias lūpų maldas, kurios pakeis išvi-

dinį pamaldumą, bet niekad jo nemažins

4-o Lūpų malda, jei tik nėra įsakyta, tuomet apleidžiama, kuomet ji gali būti kliūtis sielos maldingiems jausmams, kuriuos siela gal patiria.

5-o Maldai ir išorinėms maldingumo pratyboms reikia nuskirti tvarką. Jas reikia atlikti liuosu metu, prijungiant jas prie atsiektos pažangos.

6-o Lūpų maldose reikia stengtis, kad būtų kreipiama atyda prie maldos žodžių, kad būtų kalbama su pamaldumu, kad būtų tinkamas kūno užlaikymas, o taipgi teisinga ir pilna ištarmė, ypač liturginėse ir privalomose maldose.

7-o Reikia mums tęsėti maldoje, nors jos vaisiai negreit būtų atjausti, suprasdami gerai, kad Viešpats nebūtų raginęs ištvermingai maldauti, jei nebūtų norėjęs išklausyti maldavimų.

§ 4. *Apsimarinimai.*

35. Apsimarinimai arba baudžiamosios pratybos.

Baudžiamosios pratybos, kurios pirmiausiai liečia žmogaus kūną, jausmus ir palinkimus, o taipgi išvidinių sielos galių protingą sutvarkymą, yra tai veiksmų

eilė, kurių pagalba žmogus stengiasi savo kūno pojučius ir sielos galias, kiek jie yra leistini, paduoti teisingo protavimo ir tikėjimo reikalavimams. Apsimarinimo pratybos apima ne vien kūno pojučius, stengiantis juos suvaldyti, bet šventųjų gyvenimai parodo, kad ir dorybėse aukštai pakilusioms sieloms tosios pratybos yra labai reikalingos ir naudingos, kad atgailos dvasią, išvidinį susitelkimą ugdžius, kad tobulybėje nuolatos pažangą darius, nežiūrint, kokiame dorybės laipsnyje yra siela.

To del baudžiamosios pratybos yra ne vien pradedančiųjų gera priemonė, bet taipgi yra gera bendroji priemonė į tobulybę.

Čia nekalbėsime apie abelnąjį pojučių sutvarkymą, jų suvaldymą ir apmarinimą, bet apie baudžiamąsias kūnui pratybas, k. a. *pasninkas, kietas guolis, budėjimai, nakties metu maldos, ašutinės, plakimaisi* ir t.t.

Ašutinės būna arba iš ašutų, arba iš smulkių retežėlių; kančius — arba iš suvytų virvučių, arba iš geležinių vielų. Vieni jų gali sužeisti kūną, kiti negali . Guolio kietumas, gulint ant plikų lentų, ant žemės.

Ar tie savo kūno varginimai yra žmogui naudingi ir reikalingi? Taip. Kodel?

Nes tai yra tikros priemonės aukštam tikslui, kad siela valdytų kūną, o ne kūnas sielą; kitaip, kad žmogaus palinkimas į visakeriopą lepumą netrukdytų dvasiai tobulėti. Išganytojas davė mums tuo reikalu nurodymų savo pavyzdžiu. Jisai pasninkauja tyruose keturesdešimts dienų ir naktų. (Mat. 4, 2). Apie save kalba: "žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti" (Mat. 8, 20) "jis išėjo į kalną melstis ir praleido naktį maldoje Dievui" (Luk. 6. 12)

Ką bekalbėti apie Išganytojo kančią, kurią pasiėmė liuosu noru? Jisai plakamas, erškėčiais vainikuojamas, kalamas prie kryžiaus ir galutinai: "vienas kareivis atvėrė jam ietimi šoną, ir tuojau išėjo kraujo ir vandens" (Jon. 19, 34).

Išganytojo kentėjimų prasmę ir apsimarinimų vertę gerai suprato tikrieji Jėzaus Kristaus mokiniai — Šventieji. Jie plačiai naudodavosi šiomis priemonėmis tobulėti, grynyti savo sielos veidą, kilti prie karščiausios Dievo meilės. Popiežius Beneriktas XIV sako, jog išėmus kankinius, nei vienas nėra pripažintas šventuoju, kuris nesinaudojo baudžiamomis save priemonėmis tobulėti.

Visi gerai supranta, jog be smarkios kovos negalima turėti garbingos pergalės,

kad be vargų, atsižadėjimų, apsimarinimų negali būti didelių darbų.

Baudžiamosios pratybos mums yra naudingos šiais žvilgsniais:

1. Privalome *atsilyginti* už savo gyvenimo nuodėmes. Tą padaryti galime vien atgailodami, sulig Ioelio pranašo žodžių: "Sugrįžkite prie manęs, sako Viešpats, visa savo širdimi, ašarodami ir verkdami" (Joel 2, 12); arba kaip mokina apaštalas: "darykite atgailą ir grįžkitės, kad jūsų nuodėmės būtų išdildytos." (Apd. 3. 19).

2. Kūno palinkimus turime *apgalėti*, pavergti mūsų dvasios valdžiai šv. Povilo pavyzdžiu: "aš baudžiu savo kūną ir stengiuos pavergti" (1 Kor. 9. 27).

3. Mūsų dvasinio gyvenimo pulsas — tai *malda*. Apsimarinimo pratybų dėka padarome našesnę ir sekmingesnę savo maldą: "gera yra malda su pasninku" (Tob. 12, 8) sako šv. Raštas. Apaštalai panašiai darė. Skaitome: "pastatę jiems kiekvienoje bažnyčioje kunigų *ir pasimeldę su pasninku*, jie pavedė juos Viešpačiui" (Apd. 14. 22).

4. *Užsitarnauti* V. Dievo suraminimų, dvasinių paguodų galime jų neieškodami sutvėrimuose: "palaiminti, kurie liūdi..." (Mat. 5. 5), būtent įvykstančio piktumo, blogumo pasaulyje.

5. Apsimarinimu *pergalimi priešai.* "Aš gi, kuomet man buvo įkyrūs, apsivilkdavau ašutinę (Ps. 34.), sako Dovydas. Piktoji dvasia ir jos pagundos apgalimos pamaldžiųjų budėjimais, maldomis ir pasninkais, liuosanoriu neturtu, gailestingumu ir pasižeminimu, ypač gi karštąja Dievo meile, mokina šv. Antanas Abatas (Sausio 17 d. Brev.).

6. Apsimarinimais teikiame V. Dievui mystinę *auką* visos mūsų prigimties, kaip mokina Tautų Apaštalas: "broliai, del Dievo gailestingumo, parodykite savo kūnus kaip gyvą, šventą, Dievui tinkamą auką; tai bus jūsų protingas tarnavimas." (Apd. 12, 1).

7. Skausmų, ar sunkumų sau sudarydami *sekame* kentantį Jėzų, laisvu noru Jo kančioje bendraudami: "džiaugiuos kentėjimais už jus ir, ko Kristaus kančioms netenka, tai aš papildau savo kūne". (Kolos. 1, 24) sako šv. Povilas Apaštalas.

8. Baudžiamosios pratybos *paruošia* žmogų prie gero apmąstymo, įžvelgiančio stebėjimo (kontempliacijos), prie vienybės su V. Dievu, kaip mokina daug šventųjų.

9. Apsimarinimai padaro tai, jog tinkamiau ir sekmingiau *apaštalaujame:* "visame parodykime save, kaip Dievo tarnus,

didele kantrybe sielvartuose, varguose, suspaudimuose, darbuose, budynėse, pasninkuose, nekaltybe, išmintimi, romumu, meilumu, šventąja Dvasia ir neveidmaininga meile, tiesos žodžiu, Dievo jėga, teisybės ginklais dešinėje ir kairėje, garbėje ir negarbėje, kuomet piktai ar gerai apie mus kalba, laikomi suvedžiotojais, tačiau tiesakalbiai, nepažįstamais, tačiau žinomi; laikomi mirštančiais, nors mes dar esame gyvi; kaipo nuplakti, tačiau neužmušti, kaipo nuliūdusieji, tačiau visuomet linksmi; kaipo beturčiai, bet kurie daugelį daro turtingais; kaipo nieko neturintieji, tačiau viską turintieji.'' (2 Kor. 6, 4-10).

Tam visam reikalinga didelė kantrybė, savęs pergalėjimas, atsižadėjimas, — žodžiu, apsimarinimas.

Išsilepinę žmonės nemėgsta apsimarinimų, jie pradeda išsikalbinėti, kad dabar jau kitoki laikai, kitoki žmogaus reikalai, daugiau žmogus reikalauja patogumų ir jais naudojasi. Be abejo, materialę pažangą imant, visa tai tiesa, bet netenka pamiršti, jog delei materialės žmogaus pažangos nei kiek nesumažėjo žmogaus pageidimai, nei kiek nepasikeitė siekiamasis dangus, amžinoji laimė; pasiliko tie patys Kristaus įsakymai. O šventųjų turi ne vien senovės laikai, bet ir mūsų amžius. Jų skaidrus spindėjimas, išprašomos

ir gaunamos per jų' užtarymą malonės traukia, lenkia mūsų širdį prie jų, Kristaus karžygių. Kas šiandie nežino Šv. Teresės, Jėzaus Mažosios Gėlelės, gerumo. O visgi ji tą šventumą pasiekė nelengvu būdu, o sunkiu, erškėčiuotu, sopulingu keliu.

36. Sąlygos. Įvykinimas.

Kaip kiekvienas geras darbas, kad jisai būtų mums nuopelningas, reikalauja iš mūsų grynos, geros intencijos ir gero įvykinimo pasiimto darbo, juo labiau apsimarinimai turi pasižymėti tyrąja intencija patikti V. Dievui ir turi būti vykinami protingai. Šv. Tėvas Benediktas XIV mokina: "kūno baudimai nėra dorybės, bet priemonės, siekiant dorybės, užtat turi būti tvarkingai naudojami" (De serv. Dei beatif. c. 29, n. 1.). Šv. Povilas Apaštalas ragina teikti tinkamą Dievui auką: "parodykite savo kūnus kaip gyvą, šventą, Dievui tinkamą auką; tai bus jūsų protingas tarnavimas Dievui" (Rom. 12, 1)

Sekančios sąlygos statomos, kad apsimarinimai būtų protingi:

1. apsimarinimai neturi aiškiai kenkti sveikatai, kaip įspėja Šv. Teresė (Moradas 1. c. 2 n. 16);

2. neturi kliudyti nei luomo, nei pasi-

imtų pareigų išpildymą, mokina Šv. Tomas (Quodl. 6 a. 18);

3. kad būtų daromi slaptomis, jei nėra bendrijos nuostatų, ar viešojo papročio priimti, būtent, kad išvengus ypatiškumų ir tuščios garbės, kaip sako Šv. Bernardas (Sermo 1 in Dom. 6. p. Pent.);

4. Iš kitos pusės siela lai nebūna perdaug baiminga, kad dėlei mažmožių, ar kūno silpnumo, galėtų apleisti tuos apsimarinimus, arba jų vykinime apsileisti, sako Šv. Teresė (Mor. III. c. 2.)

5. Reikia vadovautis klusnumu, ar sulig Vienuolijos nuostatų, ar dvasinių knygų rašytojų mokslu, kad būtų galima padidinti apsimarinimų nuopelningumą ir išvengti apsigavimų.

Iš to seka tokios taisyklės gyvenimui:

1. Dorybes mylėdamas ir jose norėdamas pažangos padaryti asmuo tegul nusitaria panaudoti kūną varginančias priemones, savęs baudimus, bet protingai pasirinktas ir su tvarka.

2. Apsimarinimas lai nebūna tikslas, o priemonė siekti tikslo. Ne del to imamės save varginti, kad nuvargti, bet vargstame, kad dorybėse pažangą padarytume. Negali save laikyti šventu tas, kuris dar mato, jog jam reikalinga tų pratybų. O tai jaus visą savo gyvenimą.

3. Apsimarinimų norą savo pamaldu-

me tegul taip sutvarko, kad ką nors iš jų sau pasirinktų įgyvendinti.

4. Negalima nei perilgai miegoti, nei būtinai reikalingą poilsiui laiką trumpinti. Šiuo atžvilgiu tegul nesikesina pasiekti viską, ko yra atsiekę kai kurie šventieji.

5. Turi vengti sužalojimų, kraujo praliejimo, nebent kitokia būtų aiškiai parodyta Dievo valia. Plakimosi priemonės neturi sužeisti kūno.

6. Ašutinės, ar retežėlius tegul nenešioja ilgas valandas.

7. Negalima leisti vaikams, ar mažakraujams pasninkauti, bet galima patarti protarpiais susilaikyti nuo kai kurių nereikalingų valgių, pav. nuo saldumynų.

8. Kiek galima savyje ugdyti apsimarinimo dvasią net smulkiais dalykėliais, pav. atsisakant nuo skanesnio kąsnio, ar dailesnio daikto kitų naudai.

9. Visi privalėtų rūpintis pažangą tobulybėje daryti, jungiant minėtus apsimarinimus su nuoširdžia malda.

§ 5. Dvasinis skaitymas.

37. Dvasinis skaitymas ir pasitarimai.

Dvasinis skaitymas yra tai pratyba dvasinė, skaitant ir klausant skaitomų raštų su tuo tikslu, kad pažangą darytume

dorybėse. Nuo mokslinio skaitymo (nors jis būtų ascetinio turinio) tuomi skiriasi, kad turi tikslą ne vien apšviesti protą, bet ypač kreipiama domės, kad paskatinus valią prie dorybių aukštesnio kelio, geriau dalykus suprantant.

Dvasiniam skaitymui labai panašūs yra dvasiniai pasitarimai, kurie yra dvilypiai: prakalbėlės ir draugiškas pasikalbėjimas. Gyvas žodis, kuriuo stengiasi kas perduoti kitiems savo įsitikinimus, didesnę turi jėgą ir pasekas, negu dvasinis skaitymas.

Šventasis Raštas ir juo remiančiosios knygos — tai svarbiausioji dvasinio skaitymo šaltiniai. Knygos skaityti reikia pasirinkti ne tos, kurios vien kalba į protą, k. a. kritiškieji straipsniai, apologetiniai veikalai, ar įvairių nuomonių derinimai, bet kurios kalba ir į valią, paskatinant ją prie maldos ir didesnės Dievo meilės.

Šiuo tikslu galima naudotis ir spausdintomis, su dvasinės vyriausybės leidimu, maldomis, pamokslais. Kitų tarpe patartina perskaityti "Apie Kristaus Sekimą", "Šventųjų Gyvenimus" ir kitas.

Dvasinio skaitymo nauda matoma iš Šventųjų gyvenimų ir jų raštų. Visos vienuolijos labai brangina dvasinį skaitymą ir savo įstatymais įsako vienuoliams atlikinėti jį.

Šv. Povilas apaštalas mokina: "užsiimk skaitymu, paraginimu ir mokinimu" (1 Tit. 4, 13). O Šv. Jeronimas ragina dieną naktį svarstyti šv. Raštą, nors ir miegas apimtų belaikant knygą ir šventieji lapai priimtų nusvirusį veidą (žr. epist. ad. Eustochium).

Dvasinio skaitymo gerumai yra šie:

1. kartais yra gaunama per dvasinį skaitymą atsivertimo malonė, kaip pav. įvyko su šv. Augustinu. Jisai išgirdo stebėtiną balsą: "imk, skaityk". (Išpaž. kn. 8.).

2. Siela priauga dorybėms įgyti. Šventieji: Dominikas, Tomas Aquinietis dažnai nagrinėdavo Bažnyčios Tėvų paraginimus, o ir šv. Teresė dar maža būdama, užsidegė dorybių troškimu, beskaitydama šventųjų gyvenimus.

3. Išganingos tiesos pripildo sielą. Jos yra dvasinis žmogui maistas. Tą liūdija žymūs šventieji: Krisostomas, Bonaventura ir kiti.

Žmogus, atlikdamas dvasinį skaitymą, pamato it veidrodyje savo gyvenimo netobulybes, netvarką ir imasi taisyti.

5. Dvasinis skaitymas yra sielai įžanginė pratyba į apmąstymą ir kontempliaciją. Nuo čia prasideda pirmieji žingsniai.

Kas pasakyta apie dvasinio skaitymo naudą, galima pakartoti ir apie prakalbė-

les, pamoksliukus, pašnekėsius dvasiniais reikalais, kurie daug yra gyvesni ir našesni delei įtikinančios iškalbos. Bet dvasinis skaitymas turi tąjį patogumą, jog ką nori, tą turi ir kiek nori kartų, tiek imi, liuosai pasirinkdamas dalykus, kurie yra labiau reikalingi, ar įdomūs.

Gera knyga — tai kilnus ir pastovus draugas. Dvasiniai pasitarimai yra lygūs prakalbai arba karštam apmąstymui. Tą galime suprasti iš nuotikio su dviem mokiniais, ėjusiais į miestelį Emaus Velykų dieną. Jiedviem besišnekant, prisiartino Jėzus ir jų paklausė: "Kokie tie dalykai, apie kuriuos eidami kalbatės tarp savęs ir esate nuliūdę?" Kleopas pasakė. Jėzus jiedviem, "pradėjęs nuo Mozės ir visų pranašų, jis aiškino jiems iš viso šventojo Rašto, kas buvo apie jį pasakyta." O kuomet pažino tąjį, su kuriuo jiedu kalbėjosi, sakė viens kitam: "Argi mūsų širdis nebuvo užsidegus mumyse, kuomet jis kalbėjo kelyje ir aiškino Raštą" (Luk. 24, 32.)

Negyva raidė, knyga uždega skaitančiojo širdį, juo labiau gyva kalba svarbesniais dvasios reikalais įžiebia gausesnę Dievo meilės ugnelę.

Sąlygos. Kad dvasinis skaitymas galėtų suteikti viršminėtą naudą sielai, reikia užlaikyti šias taisykles:

1. Dvasinis skaitymas turi būti atliekamas tikėjimo dvasioje, t. y. patiriamasias žinias priimame kaip paties Dievo žodžius, raštą, ar pasiuntinius. Taip mokina šv. Augustinas (Epis. 143).

2. Pasirenkant dvasiniam skaitymui knygas, reikia taikinti, kad būtų atatinkamos mūsų pastoviui, pareigoms, reikalams, lygiai kaip žiūrime imti tinkamus valgius įvairiose sveikatos stoviuose.

3. Skaityk pamažu, apsvarstant, kad siela pajėgtų pasinerti teikiamame moksle, pasisavinti jį.

4. Dvasiniame skaityme reikia daugiau ieškoti paskatinimų valiai, negu švelnių protui apšvietimų. Tomas Kempietis rašo:

"Šventuose raštuose tiesos reikia ieškoti, o ne iškalbos.

Kiekvienas šventas raštas turi būti skaitomas tokioje dvasioje, kokioje yra rašytas...

Neklausk, kas tai pasakė, bet apsvarstyk tai, kas pasakyta...

Noriai klauskis ir tylėdamas klausykis šventųjų žodžių. (Apie Kristaus Sekimą I kn. 5 sk.).

5. Turi būti nuosaikus, neperilgas, kad dvasia nepailstų ir nepainiotų patiekiamų tiesų.

Tos pačios sąlygos yra pamokslėliams, dvasinėms prakalboms, pašnekėsiams; bet

vienos sąlygos turi būti užlaikomos patiekiančių žinias, kitos sąlygos — tas žinias priimančių, klausančių.

Pratyba. Dvasinį skaitymą atliekant, sekančias pastabas tenka atminti:

1. reikia, kad būtų jam paskirtas pastovus laikas kasdien, pusė valandos arba bent 15 minučių. Parinkti ramiausią valandėlę. Jeigu kas dvasinį skaitymą norėtų atlikti du kart dienoje, — dar geriau daro.

2. Pasirinkti tinkamiausias knygas, Vienuolijos vyresniųjų, arba dvasios vadovo patvirtintas. Jos gali būti įvairios, prisitaikant prie Bažnytinių metų, arba prie sielos reikalų.

3. Turintieji asmenys labai gyvą vaidentuvę, arba nedaug išlavintą protą, arba dvasiniame gyvenime neprityrusieji ir pažangos mažai padariusieji tegul vengia skaityti knygas apie matymus (vizijas), ekstazas, dvasios pagavimus, lygiai kaip bailiesiems nepatartina skaityti gazdinančios knygos.

4. Prieš dvasinį skaitymą reikia trumpai pasimelsti, paprašyti Viešpaties, kad savo malone protą apšviestų, valią sustiprintų, o pabaigus skaitymą, trumpai padėkoti.

5. Jeigu skaitymo metu būtų atėję kokie nepaprasti minties apšvietimai, ar gilūs susijaudinimai, tegul siela juose pasi-

lieka ir skaitytą vietą bent keletą kartų pakartoja, žinoma, jei skaitymas atliekamas atskirai, privačiai.

Laike dvasinių pasitarimų reikia vengti pasigyrimų, pasakojimųsi apie save, ar apie gautąsias dovanas; neprivalu taipgi kalbėti apie dvasios vadovą, ar kitus pašalinius asmenis. Kalba turi būti taisiklinga, gyva, apgalvota ir skatinanti prie tobulinančių sielą dalykų.

§6 Mąstymas ir Kontempliacija.

38. Šių tobulėjimo priemonių esmė.

Mąstymas ir kontempliacija nėra tas pats dalykas, o net vienas kitam dalinai priešingas, nes kur baigiasi mąstymas, gali prasidėti kontempliacija, o jai pasibaigus, grįžta mąstymas. Jisai priklauso Ascetikai, kontempliacija-gi Mystikai. Bet ir mąstymas ir kontempliacija yra maldos rūšis ir todel, kalbant apie bendrąsias priemones tobulėti, tie du dalyku sugretinami.

Mąstymas, bendrai ėmus, yra kiekvienas svarstančio proto veiksmas, kuris samprotaudamas ieško tiesos.

Kontempliacija gi — yra pažintos tiesos nuostabus įžvelgimas.

Richardas de S. Victore taip aptaria šias tobulėjimo priemones. Jisai sako:

"Mąstymas yra paslėptos tiesos nuoširdus ieškojimas. Kas kita yra mąstymas, kas kita kontempliacija. Mąstymas turi išnagrinėti paslėptuosius, o kontempliacija turi stebėtis aiškiems dalykams." (De exterm. mali tr. 2. p. 1 c. 15.)

Jeigu svarstome mąstymą ir kontempliaciją kaipo dvasines lavybas, tenka pažymėti tų lavybų mūsų valioje artumą ir skirtumus.

Mąstant laviname išvidines sielos galias; besvarstydami suieškome kokią nors tikybinę tiesą, delei kurios valia pasireiškia gausiais maldingais aktais, nusistatydama siekti krikščioniškojo gyvenimo tobulybės.

Kontempliacija yra protinė lavyba. Siela be svarstymo pamato tiesą nuostabaus įžvelgimo būdu, džiaugiasi ir stebisi apreikštąjai tiesai, joje skęsta ir pasireiškia karštais atodūsiais ir aktais prie Dievo, kuriame siela randa savo ramybės centrą.

Taigi mąstymo ir kontempliacijos esminiai skirtumai glūdi įvairiuose proto aktuose: mąstyme svarstome, nagrinėjame, ieškome tiesos, o kontempliacijoje — tiesą pažindami, ją gėrimės.

Nuo maldos skiriasi mąstymas ir kontempliacija tuomi, kad bendrai ėmus, mal-

da nereikalinga yra svarstymo, ar tiesos aiškaus pažinimo, kas įvyksta su šiomis pratybomis; be to: mąstymas ir kontempliacija gali visai neturėti prašymų, maldavimų, be ko negali būti maldos.

Kontempliacijos rūšys, yra dvi: 1) prigimtoji, išsidirbtoji arba aktyvė ir 2) viršprigimtoji, suteiktoji arba pasyvė. Prigimtoji arba išsidirbtoji kontempliacija yra pasiekiama, bendrąjai Dievo malonei padedant, prigimtomis žmogaus jėgomis. Ištobulinęs žmogus apmąstymą, gali nors nebūtinai, pasiekti prigimtinę kontempliaciją, arba nuostabų tiesos įžvelgimą.

Viršprigimtoji kontempliacija gaunama vien iš V. Dievo malonės, kuri yra nepaprasta ir kurią užsitarnauti pats savo jėgomis žmogus neįgali. V. Dievo suteiktoji kontempliacija priklauso aukščiausiam žmogaus dvasiniam gyvenimui — mystiniam, o išsidirbtoji neperžengia ascetikos ribų.

Jausmingoji malda užima vidurį tarp mąstymo ir išsidirbtosios kontempliacijos. Ji turi savyje bent kiek prašymo, svarstant tiesą, bet jau turi žinančio tiesą proto valios paskatinimą prie jausmingų maldavimų. Kai kurie rašytojai labai daug kalba apie šią jausmingąją maldą, kiti-gi sako, jog sunku aptarti jos privalumai ir

greičiausiai bus ne kas kita, o vien išsidirbtosios kontempliacijos pradžia, arba mąstyme aiškiai pamatytos tiesos prie savo sielos reikalų greitas ir karštas pritaikymas, prašant pas V. Dievą sau reikalingų tam malonių. Jeigu prigimtinė kontempliacija pasireiškia geidavimų vienybe, ji kai kurių rašytojų yra vadinama *vientisine nuoširdžia malda*. Ir tie rašytojai, kurie mokina apie jausmingąją maldą, kaipo vidurį tarp prigimtinės kontempliacijos ir mąstymo, tai toji nuoširdžioji vientisė malda jų yra vadinama prigimtine kontempliacija.

39. Maldos laipsniai ir dovanos.

Kadangi malda yra minties ir valios pakėlimas Dievop, ir kadangi gali įvykti tasai santykiavimas su V. Dievu artimiau, ir tolėliau, užtat ir malda suskirstoma į laipsnius, būtent, kiek ji mus priartina prie V. Dievo. Pradedančiųjų dvasinį gyvenimą maldas suskirstoma į tris laipsnius. Pas išvysčiusius dvasinį gyvenimą, tobuluosius, randame daugiau įvairių laipsnių maldoje, k. a. kontempliacija, mystinė vienybė, mystinės sužiedotuvės etc., bet tai priklauso mystikai.

Dvasinį gyvenimą pradedantieji mel-

džiasi: 1) lūpomis, nors tą maldą seka susitelkimas ir dalykų svarstymas; 2) *protu, apmąstymą* atliekant, ieškant tiesos ir ją taikant kasdieniniam gyvenimui, ir 3) tiesą pažinus, *kontempliacijos* būdu; čia — prigimtinės kontempliacijos veiksmas, — tai įstabus įžvelgimas, susižavėjimas tikybine tiesa.

Jausmingoji malda, užimdama vidurį tarp mąstymo ir kontempliacijos yra tai maldos rūšis, labai artima prigimtinei kontempliacijai ir labai įvairi troškimų gausumu. Bet kadangi ir mąstymas ir išsidirbtoji kontempliacija turi jausmingų troškimų, tad atskirai apie šią maldos rūšį nebus kalbama.

Maldos dovanos — tai Dievo malonės, įvairiai teikiamos sieloms tuo tikslu, kad pastoviai būtų bendraujama su V. Dievu. Tie maldos talentai arba dovanos yra įvairūs. Apie juos sužinosime plačiau svarstydami įvairias mąstymų rūšis ir kitus panašius dvasinius užsiėmimus. Šv. Jokubas apaštalas mokina: "kiekvienas geras davinys ir kiekviena tobula dovana yra iš aukštybių, nužengia nuo šviesybių Tėvo" (Jok. 1. 17). Ir maldos dovanos paeina nuo geriausiojo mūsų Tėvo. V. Dievas teikia sielai, paprastoje dalykų eigoje, maldos dovanų tiek, kiek siela pasiruošusi priimti. Karštoji lūpų malda eina ištisai

per visą žmogaus gyvenimą, bet apmąstymų dovana teikiama pažangą darančiai sielai, o kontempliacija, — vienybės keliu žengiantiems.

Bet V. Dievas nėra niekeno varžomas. Jis gali dalinti savo dovanas labai gausiai ir tiems, kurie jų nei iš tolo nėra užsipelnę, del to minėtasis maldos dovanų suskirstymas neturi būtinumo žymės.

Atsitaiko vėl, kad įvairiose dorybėse žymią pažangą padariusios sielos, neturi maldos talentų ir nors labai stengiasi, visgi pasilieka maldoje nejautrios, šaltos, sunkios. Vien tik paprastąją lūpų maldą gali pakenčiamai atlikti, o apie mąstymą, ar kontempliaciją nėr ką nei manyti. Ir tos sielos, paprastai, lūpų maldoje gauna didesnių sau nuo Viešpaties malonių, negu atlikinėdamos kitas maldos rūšis. Tą dvasios stovį patyrė šv. Teresė ir daugelis kitų, net apšvietimo, ar dvasinės vienybės keliu žengiantieji. Dvasinio valymo, ar apšvietimo keliu einantieji naudoja savo pažangai svarstančią maldą, mąstymą su visais tos maldos įvairumais, o kontempliacija, — įstabus tiesų įžvelgimas, atatinka daugiau vienybės keliu einantiems.

Nors maldos rūšių taikymas įvairiems sielos tobulėjimo stoviams gali būti įvairiai suskirstytas, — tas praktiniame gy-

venime neturi daug reikšmės: svarbiausiagi yra, kad mokėtume ir norėtume galimai geriau sunaudoti mums suteiktąsias Dievo dovanas, maldos talentus: mąstymą ir kontempliaciją.

40. Mąstymo ir Kontempliacijos svarba.

Šių dvasinių lavybų naudingumas, svarba ir net būtinumas tiems, kurie siekia dvasinės tobulybės, yra pripažystamos visų dvasios mokytojų. Tą galime patirti paėmę mąstymams skirtas knygas ir paskaitę jų rašytojo įvadą.

Tobulą mąstymą ir kontempliaciją seka nuolatos lūpų malda. Jeigu lūpų malda teikia V. Dievui tobulą garbės auką, įžiebia ir gaivina vidujį pamaldumą ir yra pagrindas viešąjai dievmeldystei, juo labiau mąstymas ir kontempliacija, sujungtoji su lūpų malda. Tikėjimo tiesų svarstymas ir gilus jų pažinimas teikia sielai daug naudos, nes sielą veda į tobulybę. Be to,

1. *Tvirtas pamaldumas* semia sau jėgos, besvarstant V. Dievo tobulumus ir žmogaus menkumą, kaip mokina šv. Tomas (Sum. Theol. 2, 2. q. 82. a. 3.) Dvasionims ir vienuoliams reikia įsigyti tojo pamaldumo, kad galėtų tinkamai savo pa-

reigas eiti. To del reikia daryti mąstymai, nes jie yra to pamaldumo pagrindas: "Mano širdis įkaito ir man bemąstant, užsidegė ugnis" (Ps. 38. 4) t. y. troškimai ir pasiryžimai didelius darbus tobulai atlikti iš Dievo meilės.

Kas-gi apsileidžia apmąstymuos, jo pamaldumas išseka, palieka sausas. It kaitrią vasaros dieną praėjęs lietus išnyksta nuo karštų saulės spindulių, taip ir nepapildomas mąstymu pamaldumas.

2. *Malda darosi sekminga.* Šv. Bernardas sako: "Mąstymas pamokina, ko stokojame; malda gauna, ko stokojame." (Serm. 1 de S. And. n. 10). Supratę mąstyme savo gyviausius dvasios reikalus, o taipgi V. Dievo gailestingumą ir gerumą, taip karštai su pasitikėjimu maldaujame, jog V. Dievas it verčiamas išklausyti mūsų maldų.

Vienuoliai ir kunigai bemąstydami įsigilina į savo kilnaus tarnavimo svarbą ir pastovį, kurį rūpinasi pagrąžinti nepaprastomis širdies dorybėmis, o taipgi supranta, jog tikrai būtinai reikalingi visakeriopos Dievo malonės, kad savo pareigas pagalėjus tinkamai eiti. Šv. Povilas ragina: "Tai mąstyk, tame būk, kad tavo pažanga būtų visiems matoma" (1 Tim. 4. 15).

Kas-gi nepažysta šių dalykų, tų malda

dažniausiai be gerų sekmių palieka: "Prašote ir negaunate, nes negerai prašote." (Jok. 4. 3.).

3. *Pergalime priešus ir sunkenybes* tik tada, kad juos pažystame. Kad savo dvasios priešus pažinus, tenka mąstyti. Numatydami kas darytina ateityje, imamės tinkamų priemonių. Šv. Bernardas sako: "Mąstyme suprantame mums gręsiančius pavojus; malda jų išvengiame." Išganytojas aiškiai sako: "budėkite ir melskitės, kad neįpultumėte į pagundą". (Mat. 26, 41). Reikia budėti, gręsiančius pavojus pamatyti, pažinti, ir prašyti pagalbos maldoje.

41. Mąstymo būdai.

Dvasinio gyvenimo mokytojai jau nuo 16 šimtmečio yra surašę mąstymui nuostatus. Tie nuostatai parodo dvasiai kelią, kaip reikia mąstyti, kaip panaudoti visas sielos galias, kad nenustotų jėgos ir nepasinertų išsiblaškymuose. Mūsų laikuos yra paduodamas mąstymas, kaipo dvasinė lavyba, visų dvasinio gyvenimo rašytojų. Toji dvasinė lavyba dažnai yra vadinama *trijų galių pratyba* būtent: atminties, proto ir valios. Mąstymas susideda iš trijų dalių: 1) prisirengimas; 2). mąstymo vidurys; 3) pabaiga.

Prisirengimas, plačiai imant, ir gi yra trilypis: tolimas, artimas ir betarpis. Tolimas prisirengimas mąstyti, — tai pastovus rūpestis išvengti nuodėmių, dvasinių dalykų pamėgimas ir tikras noras tobulėti. Artimesnis prisirengimas mąstyti, — tai mąstymo dalių paruošimas ir su jomis apsipažinimas iš vakaro, kad tie mąstymo punktai apimtų einančio gulti mintį ir jausmus. Betarpis pasiruošimas mąstyti — tai prieš pat mąstymą kalbamos maldos ir aktai, atsimenant Dievo akyvaizdą ir šio dvasinio lavinimosi svarbą. Pirmiausiai reikia padaryti gerą intenciją, tinkamiausiu būdu atlikti mąstymą ir tai iš Dievo meilės. Toliau dėkojame V. Dievui už gautas gerybes ir Jam pasivedame su visa kuom, ką turime, ar galime turėti. Paskui prašome malonės visada gera daryti Dievo garbei ir savo išganymui. Be to, kreipiamės į Švč. Dievo Motiną, Angelą Sargą ir Šventuosius, prašydami globos ir užtarymo, kad pasiimtoji lavyba gerai būtų atlikta. Šiame betarpiame prisiruošime mąstyti reikia, kad būtų išreikšta taipgi tikėjimo, vilties, meilės, gailesčio, pagarbos ir padėkos aktai. Negalima taipgi pamiršti skaistykloje esančių sielų: jų reikalais savais reikia padaryti, už jas atnašauti savo mal-

das. Visi tie aktai gali būti labai suglausti į vieną, kitą maldą.

Mąstymo pradžia turi dvi, o kartais tris įžangas. Pirmoji įžanga mus turi pastatyti į tąsias vietas ir apystovas, kuriose mąstomasis įvykis buvo. O jeigu imama svarstyti dorybė, ar kokia tiesa, prisiminkime iš vakaro paduotą mąstymui turinį. Ši pirmoji įžanga apima vaizduotę ir lavina mūsų atmintį, paruošia sielą tiesai svarstyti.

Antroji įžanga — tai valios aktas: prašome V. Dievo reikalingos malonės, tinkamai suprasti imamas tiesas mąstyti ir kad jas sugebėtume tą pat dieną įgyvendinti.

Kartais būna ir trečioji įžanga. Ji apima istorinius įvykius. Jeigu imame mąstyti įvykius iš Išganytojo gyvenimo, arba kitus, kurie yra šv. Rašte užrašyti, — skaitome pirmiausiai visą įvykį. Visos tos įžangos neprivalo daug laiko atimti, — porą, trejetą minučių. Toliau seka patsai mąstymas.

Mąstymo branduolys. Mąstymas būna arba vientisis, arba susideda iš dviejų, trijų dalių; retai kada daugiau. Tos visos dalys yra svarstomos viena po kitai. Kiekvienoje mąstymo dalyje laviname visas sielos galias: atmintį, protą ir valią. *Savo atmintį* laviname, atsakydami į

klausimus, kurie duoda mums daugiau šviesos tiesai suprasti: k. a.: kas tai padarė, pasakė? Ką? kur? kokiose apystovose ir kokiomis priemonėmis? kodel? kaip ir kada?

Protą laviname, įsigilindami į mąstomąją tiesą ir ieškodami naujų tiesų. Čia apsvarstome: 1. kas yra svarstytina ir ką manyti apie paduotąją tiesą? 2. kokią išvadą galima iš to padaryti? 3. kas man darytina ir kokios pajudos lenkia mane įgyvendinti tą tiesą, ar ji man yra tinkama, naudinga, maloni, lengva, o gal būtinai reikalinga? 4. kaip iki šioliai laikiausi tos tiesos? 5. ką turiu daryti ateityje, o ką šiandie? 6. Kokias kliutis turėsiu nugalėti ir kaip jas pašalinsiu.

Valios lavinimas pasireiškia maldingais aktais ir pasiryžimais. Reikia sužadinti savo širdyje, mąstymo metu, sekančius aktus: Dievo garbės troškimo, dėkonės, nusižeminimo, gailesčio, permaldavimo, tikėjimo, vilties, meilės, stebėjimosi, sutikimo su Dievo valia, visiško atsidavimo Dievui, ir t.t. Gali būti visi tie maldingi aktai ir jausmai pareikšti bemąstant, arba bent kai kurie jų.

Be galo svarbu yra padaryti tinkamus pasiryžimus. Kad juos būtų galima įvykinti, privalo būti pritaikinti prie dabartinių sielos reikalų, tvirti, pamatuoti, nu-

žeminti ir tokie, kad juos galėtume neatidėliojant tą pat dieną padaryti. Tie pasiketinimai turi būti nukreipti, ar kad įsigijus pageidautiną dorybę, ar kad nugalėjus vyraujančias mumyse ydas.

Kadangi patys nieko negalime padaryti be V. Dievo malonės, karštai prašome pagalbos pas V. Dievą, ar Šv. Dievo Motinos, ar Šventųjų užtarymo.

Pabaigę pirmąją mąstymo dalį, toje pat tvarkoje imame mąstyti antrąją, trečiąją dalį.

Mąstymo pabaiga. Ji apima šiuos dalykus:

1. Bendrąją mąstymo apžvalgą. Prisimename svarbiausius mąstymo momentus, ar tai tiesas, ar patirtus jausmus, ar padarytus pasiryžimus.

2. Dėkojame V. Dievui už gautąsias malones ir prašome pagalbos įgyvendyti padarytus mąstymo metu pasiketinimus. Toji malda tegul būna nuoširdi ir karšta. Žiūrint apie ką mąstėme, galime padaryti karštą pamaldų pasikalbėjimą su Švč. Pana Marija, Dievo Sūnaus ir mūsų Motina, su Išganytojumi, su Dangaus Tėvu, kalbėdami "Tėve mūsų", "Sveika Marija," ar kitas tinkamas maldas.

3. Kad dienos bėgyje greičiau galėtume atsiminti apie ką mąstėme ir ką esame pasiketinę daryti, apsirenkame kokį nors

šv. Rašto posakį, ar Šventųjų išsireiškimą.

4. Pabaigiame mąstymą malda, pasivesdami visiškai V. Dievo valiai ir viską aukodami Jo garbei, sau-gi prašydami malonės kasdien labiau V. Dievą mylėti ir niekuomet prieš Jo valią nenusikalsti.

42. Mąstymo kvotimas — refleksija.

Šv. Ignotas nurodo, jog mąstymą pabaigus, būtinai reikia padaryti mąstymo apžvalgą: a) kaip atlikome mąstymą; b) ką mąstėme; c) kokių pasiketinimų esame padarę.

Apie refleksijos tas tris dalis plačiau ir tvarkingiau už kitus yra padavęs a. a. arkiv. J. Matulevičius savo veikale apie mąstymą. Čia paduodu jo mintis stud. J. Vaišnoros vertime.

a. *Kvotimas.* Atsimename, kaip atliktas mąstymas ir kaip prie jo rengtasi.

Kaip atliktas prisirengimas?

1. Ar atidžiai perskaičiau arba išklausiau mąstymo punktų?

2. Ar buvau pakankamai susitelkęs?

3. Ar pramačiau vaisių iš mąstymo?

4. Ar atsiminiau mąstymo turinį vakare eidamas gultų?

5. Naktį pabudęs, ryte atsikeldamas, ar vėl atsiminiau mąstomąjį dalyką, atmesdamas nereikalingas mintis?

6. Prausdamasis, rengdamasis, eidamas į koplyčią, ar žadinau jausmus, tinkančius mąstymui?

7. Ar turėjau ramią dvasią, ypatingai prieš pat mąstymą?

8. Ar prieš pat mąstymą stojau Dievo akyvaizdoje, atsimindamas valandėlę, ką turiu daryti?

Kaip atliktas mąstymas?

9. Ar prisirengimo maldą atkalbėjau atidžiai, su pagarba, pamaldžiai?

10. Ar gerai padariau abi įžangas, ypač antrąją?

11. Ar rūpestingai panaudojau mąstymui sielos pajėgas: atmintį — ar atidžiai atsiminiau mąstymo turinį, protą — ar gerai apsvarsčiau mąstymo medžiagą, statydamas sau klausimus, surasdamas paskatas; valią — ar žadinau tinkamų jausmų, ypač nuolankumo, svarstydamas, kaip aš toli nuo tiesos, kurią mąstau, kaip nepanašus į Jėzų Kristų?

12. Ar padariau pasiryžimus ir kokius? Ar gerai pritaikintus prie mano pareigų, užsiėmimų, tuojau išpildomus?

13. Ar uoliai kovojau su išsiblaškymu,

o gal tyčia leidau mintims nukrypti nuo mąstomojo dalyko?

14. Ar kračiausi nuobodumo, snaudulio?

15. Ar kreipiau į pirmąją įžangą savo vaizduotę, kad lengviau ją suvaldyčiau?

16. Ar pašvenčiau daugiau laiko valios veiksmams, kaip proto?

17. Jei kurią tiesą mąstydamas jaučiau daugiau maldingumo, ar apsistojau toje dalyje tol, kol išsėmiau visą dvasišką naudą ir patenkinau dvasios troškimą?.

18. Ar atsiminiau, kad valios veiksmai reikia daryti iš lėto, neskubinant, ar nesipriešinau, kai Dievas suteikė man kokių maldos dovanų?

19. Ar baigdamas dariau pasikalbėjimo maldą, ar išsirinkau obalsį?

20. Ar dievotai baigiau mąstymą?

21. Ar nepertraukiau bei nesutrumpinau mąstymo be svarbios priežasties?

22. Ar turėjau ir kokius turėjau proto apšvietimus, valios veiksmus, kokius pasiryžimus padariau?

23. Ar tinkamai užsilaikiau išoriniai ir išvidiniai valios veiksmams vykstant?

24. Ar neieškojau savo kūnui patogumo, kuriame paskui miegas, snaudulys apima?

b). *Pakartojimas* to, ką mąstėme sudaro antrąją refleksijos dalį.

1. Pakartojama visas atliktas mąstymas: kokius pasiryžimus padarėme pirmoje dalyje, antroje, trečioje ir kitose? Kokias praktiškas išvadas padariau, kuriomis paskatomis parėmiau, kokie jausmai yra kilę, kaip supratau pasiryžimus, ką apie juos protas sako?

2. Jeigu turėta koks ypatingas apšvietimas, geriau suprasta kuri tiesa, jei kuris pasakymas rodėsi aiškesnis, paskata tvirtesnė — visa tai dar kartą permąstoma, persvarstoma, kad paskui būtų dažniau galima atsiminti.

c). *Padarytieji pasiketinimai* ir numatytos priemonės mąstymo metu dar kartą sutvirtinami ir nustatomas laikas jiems išpildyti, kiek galint numatant tinkamas progas.

Pagaliau prašoma Dievą, kad padarytuosius pasiryžimus padėtų gerai išpildyti. Refleksija yra didelės svarbos dalykas. Viskas seksis tik Dievui padedant.

Priemonės, kurios padeda pasiketinimus išpildyti yra šios: 1. išsirinkti iš šv. Rašto, ar iš ŠŠ. Tėvų pasakymų obalsio. Jį laike dienos reikia dažnai kartoti. 2. išsirenkama tinkama atsidusimo maldelė, kuri padeda mąstytus dalykus atsiminti ir pasiryžimų nepamiršti.

3. Galima taipgi mąstymo vaisių kreipti prie dalinės sąžinės sąskaitos dalyko.

4. Užsirašyti knygelėn pasiryžimus ir apšvietimus ir juos retkarčiais persiskaityti.

Taip atrodo šv. Ignoto mąstymo būdas. Bet yra ir kiti būdai dvasinį mąstymą atlikti.

43. Kiti mąstymo būdai.

Šv. Ignotas paduoda savo rekolekcijų vadovėlyje ir kitus mąstymo būdus: 1. išvidinių jausmų panaudojimo būdas, 2. mąstomųjų tiesų kvotimai ir 3. svarstomoji lūpų malda.

Susipažinę trumpai su šiais mąstymo būdais, pažvelgsime, kaip sakoma, seniausiąjį mąstymo būdą, t. y. 4. *Sulpicijonų.*

1-o *Vidujų pojučių naudojimo* būdas. Geriau norėdami įsigilinti į mąstomosios tiesos gelmes ir galimai skaidriau ją sau nušviesti, panaudojame vaizduotę ir įsivaizdiname gyvai, jog svarstomąjį įvykį matome, girdime, užuodžiame, ragauname ir palytime. Pavyzdin, — svarstome Išganytojo kančią. Mūsų mąstymas greitai įgauna gyvumo, kuomet protas, vaizduotės nešamas, įsigilina į svarstomą tiesą. Štai, *matai* kaip Jėzų Kristų riša prie stulpo, apnuogintą. Matai budelių plakimo įnagius, smailus, dygliuotus kančius. Pakyla budelių rankos, smarkūs smūgiai

krinta ant Išganytojo pečių, rumbėmis mėlynuoja kūnas, pasirodo kraujas... Štai *girdi* kad plakamas Jėzus. Terška geležgaliai, ant galo kančių pririšti, čiuožia per Išganytojo kūną, plėšia, rauna gabalus odos, o budeliai juokauja ir dar labiau plaka... Štai — *užuodi* Išganytojo kraujus, kurie susirinko ant žemės prie Jo kojų, įniršusių budelių prakaitą... O kokios Išganytojo dorybės, koks kvapsnys, — Jis tyli, kenčia. Už ką? Už mane. *Paragauk* Jo skausmų. Kaip karti kančia, kaip aitrūs sopuliai, o jie iš meilės prie manęs laisvu noru pasiimti. Prieik artyn, *palytėk* suaižytą Jėzaus Kūną. Nėr jame sveikos vietos; visur mėlynė, sutinimas, kraujai... Paklausk, — tylusis Jėzau, už ką kenti? O išgirsi atsakymą — už tave.

Tasai pojučių naudojimo būdas mąstyme ruošia sielą prie išsidirbtosios kontempliacijos. Kuomet protas, vaizduotės padedamas, šiuo būdu svarsto tiesas, valioje pakyla tinkami jausmai, nusistatymai ir siela paskęsta karštoje maldoje. Tuo pat būdu galima svarstyti daugelį Jėzaus Kristaus ir Šv. Panos Marijos gyvenimo įvykių, o taipgi paskutinuosius dalykus: mirtį, teismą, pragarą ir dangų.

Kam atrodo per daug sunkus, ar painus pirmiau paduotas šv. Ignoto mąstymo būdas, tai pojučių ir vaizduotės pa-

naudojimas bus jiems labai naudingas ir lengvas atsiminti. Atsiminus įvykį ir paprašius V. Dievo malonių gerai mąstymą atlikti, apsvarstyk tą tiesą, ar įvykį it jį regėtum, girdėtum, užuostum, ragautum ir palytėtum. Daryk toliau tinkamus aktus, pasiryžimus; sukalbėk maldas.

2. *Mąstomųjų tiesų kvotimai.* Šiuo mąstymo būdu tiriame, ką V. Dievas ir Bažnyčia įsako laikyti savo įsakymais, ką daryti ir ko vengti. Tuo pat būdu apmąstydami kvočiame savo kūno pojučius ir sielos galias nagrinėjame, kas yra užlaikytina atskirais atvėjais, jų nauda, nepatogumai, padarytosios klaidos, pataisos būtinumas etc. Taipgi tas pat daroma su didžiosiomis nuodėmėmis, nusikaltimų versmėmis, ir dorybėmis. Čia panaudojame savo atmintį, protą, klausomės sąžinės balso ir pasiryžtame taisytis. Šis mąstymo būdas labai geras reikalingiems pataisos, padeda susitelkti.

3. *Svarstomoji* lūpų malda. Jeigu sunku yra suvaldyti vaizduotę, kad daugelį dalykų apgraibomis paliesdama neišblaškytų minties, galime vartoti svarstomąją lūpų maldą. Tas daroma šitaip. Pradedame kalbėti kurią nors žinomą maldą, pav: "Tėve mūsų," ar "Sveika Marija," "Seika, Karaliene," ar kurią kitą, labai lėtai tardami maldos žodžius, prie kiek-

vieno jų sustojant, apsvarstome jų reikšmę ir sužadiname įvairius širdies jausmus. Prie kiekvienos maldos dalelės, ar net žodžio, galime padaryti tikėjimo, vilties, meilės ir gailesčio aktus.

Jeigu šis mąstymo būdas naudojamas su vienodais mažais protarpiais, vadinasi *skaičiaus malda* ir labai ji panaši į *Ražančiaus kalbėjimą.*

Ražančių kalbant, minties malda seka lūpų maldą, kurią galime teisingai apimti, melsdamiesi prie V. Jėzaus, ar Šv. Panelės Marijos, sulig paslapčių įvairumu. Jų svarstymas perkelia mus į tas vietas, kuriose tos paslaptys yra įvykusios.

Prisiruošimo ir padėkos maldas, pabaigus, prie šių antraeilių mąstymo būdų yra tos pačios kaip ir prie pirmiausiai nurodyto šv. Ignoto mąstymo būdo. Atskirais atvėjais šie mąstymo būdai gali daug pagelbėti pradedančiai sielai apsikopimo kelią, ar pavargusiai del kurios nors priežasties jau dorybėse pažengusiai.

4. *Sulpicijonų mąstymo* būdas. Paryžiuje (Prancuzijoje) yra šv. Sulpicijaus Vienuolija ir Seminarija. Ją įkuręs Jonas Jokubas Olier. Sakoma, kad jisai yra patiekęs Sulpicijonams naują mąstymo būdą, kurį todel ir vadina — *sulpicijonų.*

Sulpicijonų mąstymo būdas yra tobu-

lai ir smulkiai nustatytas, sutvarkytas nuo pat tolimojo prisirengimo iki pat dvasinių atodusių ir pasiryžimų pabaigoje. Šis mąstymo būdas skiriasi nuo kitų tuomi, jog turi viduryje mąstymo tris pastovius punktus, būtent: 1. *pagarbinimą*, 2. *bendravimą*, 3. *bendradarbiavimą*.

1. *Garbinimo dalis*. Čia svarstoma apie Išganytoją Jėzų Kristų, kaipo dorybių pavyzdį, kaipo tiesos ir pasiimto svarstyti Jo išsireiškimo šaltinį. Tada pagarbinamas, aukštinamas, mylimas. Dėkingoji Jam siela dėkoja.

2. *Bendravimas*. Praktiškai sau taiko svarstomą tiesą, norėdamas įsitikinti į jos kilnumą ir esamose sąlygose į jos būtinumą. Todel karštai prašo V. Dievo malonės.

3. *Bendradarbiavimas*. Numato, kaip svarstytą ir pažintą tiesą įgyvendins. Padaro praktiškus, reikalingus ir įvykintinus nutarimus.

Pabaigoje dėkoja V. Dievui už malones, prašo dovanoti klaidas, netobulybes etc.

Sulpicijonų mąstymo būdas nėra prieštaraujantis šv. Ignoto mąstymo būdui. Antraeilius dalykus sulpicijonų mąstymo būde palikę, rasime pagrinde tą patį proto, atminties ir valios lavinimą.

44. Mąstymo būdo ypatybės.

Kadangi įvairūs mąstymo būdai to siekia, kad sielos galios būtų gerai lavinamos, tai reikia, kad mąstymo būdas, kuris šiam tikslui pasirenkamas, sujungtų šventosios laisvės dorybę ir atsitikimą su tam tikru pasidavimu ir tvarka išvidinėms sielos pajėgoms.

Kad išvengus kraštutinumų, reikia:

1. Nepasiduoti kuriam nors mąstymo būdui tiek, kad jau visiškai nesinorėtų jo atsisakyti, net tuomet, kada bus jaučiama, jog kitas mąstyti būdas bus sielai naudingas.

2. Laikytis kurio nors mąstymo būdo ir jo nuostatų, kad sielos jėgos nebūtų blaškomos ir mėtomos, negaunant tikrosios šviesos.

3. Nėra būtino reikalo, kad visos smulkmenos ir visi mąstymo būdo laipsniai būtų pereinami ir užlaikomi, ypač kada sielai atskirame atvėjuje, malonės pažadintai, gali pakenkti; arba jeigu siela yra priešingai jiems nusiteikusi.

4. Negalima niekinti nei svarstomo dalyko esmės, nei svarstymo būdo svarbiausių nuostatų, o imtis vien antraeilės svarbos dalykų, k. a. pasiduodant vaizduotės, pojučių etc. malonumams, o visai beveik

nebojant apmąstyti tiesą, pažadinti širdies aktus, padaryti pasiryžimus kaip gyvenimą pataisius.

5. Reikia pašvęsti gana laiko, kad tiesą suradus, apsvarsčius ir ją persiėmus, bet negalima visą laiką vien proto tyrinėjimams atiduoti, — reikia ir valios nepamiršti, kad būtų gana jai laiko tinkamus aktus padaryti.

6. Nei kiek nereikia nusiminti, ar nekantrauti delei mąstymo būdo jo ieškant, ar jau įgyvendinant, bet reikia su pasitikėjimu ir nuoširdžiai pasivesti Dievo Apveizdai.

7. Mąstymo metu su V. Dievu ir Šventaisiais sudaryti reikia pasikalbėjimus, maldeles taip, kad net patsai tiesos svarstymas įgautų pašnekesio pobūdį, it iš tikrųjų šnekėtumės su Jėzumi Kristumi, Šv. Pana Marija, ar Šventaisiais.

8. Reikia žinoti, kad be V. Dievo malonės nieko mums nepadės nei geriausiai sutvarkyti mąstymai, patarimai ir prityrimai. Todel reikia prašyti pas Viešpatį pagalbos. Išganytojas sako: "be manęs jūs nieko negalite padaryti" (Jon. 15, 5). O gavę Jo malones, bendrai veikime su ja, kad galėtume pasakyti kartu su Apaštalu: "Jo malonė nebuvo manyje bergždžia" (1 Kor. 15, 10).

45. Kontempliacijos siekiant.

Jau žinome, jog kontempliacija yra įstabus įžvelgimas tieson, arba mūsų minties ir širdies pasinėrimas surastoje tikybinėje tiesoje. Kontempliacija yra dvilypė:

a) mūsų pačių išsidirbtoji su V. Dievo paprastąja pagalba ir b) V. Dievo mums suteiktoji kontempliacija. Apie tų dviejų kontempliacijos rūšių didelius skirtumus buvo kalbėta anksčiau. Čia vien svarstome pirmąją kontempliacijos rūšį, prigimtinę, mūsų pačių pastangomis, aišku, su V. Dievo malone, įsigytąja.

Kadangi kontempliacija yra įstabus tiesos pažinimas ir joje it pasinėrimas, tai pirmiausiai reikia tiesą surasti, ją vispusiškai pažinti ir ja grožėtis, sau tinkamas išvadas iš jos darant. Tą darbą atlieka dažnai kartojamas mąstymas apie tą pačią tiesą, nors kitu žvilgsniu imamą. Toksai mąstymas — tai naturalus kelias į prigimtą, išsidirbtąją kontempliaciją, nes protas jau taip gerai žino tą tiesą, jog nereikia jam naujai samprotauti, bet vienu akymoju ją pamato ir pažadina valią prie tinkamų jai aktų.

Bet nuodugniai įsigilinę į mąstymo prigimtį, visada rasime, jog jisai veda

į tiesos pažinimą, kurią protas radęs svarsto, džiaugiasi, stebisi; kuomet kontempliacija, nors ji būtų greitai praeinanti, bet keletą kartų pakartota, sudaro įprotį kontempliuoti. Tasai įprotis sustiprintas sudaro prigimtinį kontempliatyvį sielos stovį, būdą.

Labai sunku yra pasakyti, kada siela prieina prie išsidirbtosios, prigimtinės kontempliacijos, nes nuo mąstymo prie kontempliacijos perėjimas įvyksta nežymiai, su svyravimais ir netobulumais. Staigus perėjimas į kontempliaciją priklauso ne vien nuo nepaprastos Dievo malonės, bet taipgi delei prigimtinių asmens ypatybių. Neretai pasitaiko, jog ramios ir paprastos sielos, bet drąsios, pirmiau pasiekia kontempliacijos stovį, negu nors netinginės, daug išmanančios, kadangi patsai idejų trukumas gali kartais taip paveikti, jog viską vienu žvilgsniu apima, kaip pav. Marija Magdalena prie Jėzaus Kristaus kojų parpuolusi.

Kada turėtų siela, paliovus svarstomąjį mąstymą daryti, imtis kontempliacijos? Į tą klausimą atsako dvasinio gyvenimo žinovas Jonas nuo Kryžiaus (Subita.. 1. 2. c. 11.). Jisai nurodo, jog turi būti trys sąlygos, kad, apleidus mąstymą, imtis kontempliacijos: 1-o sielos negalėjimas arba žymus sunkumas atlikti svars-

tomąjį mąstymą; 2-o nemėgimas ir grasa, nenoras užsiimti asmeniniais atskirais dalykais, ypač tais, kurie liečia pragyvenimo gėrius; 3-o ramybės ir vienumos meilė, kurioje džiaugiasi siela dangiškais suraminimais, o savo mintį ir širdį turi nuolatos pakeltą prie Dievo.

Kuomet yra šios sielos ypatybės joje pastoviu būdu maldos metu, nėra reikalo versti sielą užsiimti svarstomuoju mąstymu, bet patartina imtis kontempliacijos pratybos. Nors yra tiesa, jog sielai daug pakenkia užsiimti tada kontempliacija, kuomet nėra viršminėtų sielos ypatybių, nei sąlygų, bet ir gi būtų daug žalos kontempliacija neužsiimti, kiek kartų V. Dievas prie to paskatina.

46. Kontempliacijos pratyba.

Prigimtinė arba išsidirbtoji kontempliacija yra tai *durys į antprigimtinę kontempliaciją. Kvietistai* klysta, manydami, jog prigimtinė kontempliacija esanti proto neveiklumo stovis, ar pasilsio būklė; ji yra aukštesniųjų sielos galių patvarus naudojimas, kreipimas į įžvelgiamos tiesos šaltinį — V. Dievą, kuriame siela it viso ko centre, ilsisi. Reikia taip-gi nepulti į *sentimentalistų* klaidą.

Nepamirškime todel sekančių dalykų: 1-o paprastas maldos ir mąstymo būdas užlaikytinas tame, kas nesudrumsčia taikos ir sielos ramybės; 2-o nereikia visai apleisti svarstymą ar samprotavimą, bet tegul jis būna trumpas ir, jei galima, karštas; 3-o negalima taip-gi nuolatos apleisti tikrieji valios aktai (atodūsiai, pasiryžimai, trumpi maldavimai) kuomet jie nėra sunku padaryti; 4-o nereikia perdaug nagrinėti ir ieškoti priežasčių ir paskatų, kas viršytų mūsų palinkimą, ar jėgas, bet reikia pasitenkinti tuomi, jog mūsų akys atkreiptos Dievop ir prie dieviškų daiktų su tikru paprastumu. ir meile; 5-o ramia širdimi priimti kilusius tuos ar kitus meilės, pagarbos, gailesčio, dėkingumo, susitaikinimo su V. Dievo valia ir t.t. jausmus, stengiantis juose įsigilinti.

Trumpai sakant, reikia vengti dirbtinumo, sužadinant valios aktų įvairybę, bet taip-gi nekenkti ir nesipriešinti dvasiniems patraukimams prie Dievo, kuriais alsuoja siela.

47. Kliūtys ir sunkenybės.

Neabejotinai gyvenimas rodo, jog pamaldumo takais einant pasitaiko nuolatos ir daug įvairių kliūčių ir sunkumų. Juos galima paskirstyti į tris rūšis: *neramybės, išsiblaškymai, atšalimai.*

Bendrieji vaistai prieš visas šias kliūtis yra: 1. reikia surasti jų kilimo priežastį; 2. sulig išgalėmis tas kliūtis pašalinti; 3. priešingais aktais ir pratybomis sukliūdyti tų kliūčių blogas sekmes.

Panagrinėsime dabar atskirai tų sunkenybių priežastis ir gyduoles.

1-o *Neramybė.* Neramybė, arba sielos sujudimas, kenkia maldai, ramybę atima, kuri būtinai reikalinga maldai, nes Dievas yra taikos Dievas, kaip sako Psalmistas (Ps. 15). Neramybės priežastis nurodo šv. Bernardas savo mąstymuose (p. 5. med. 33. p. 2).

Jisai sako, jog maldai kliūtys yra šios: "1. slėgianti kaltybė, 2. geiduliai, 3. gazdinanti vienuma ir 4. galvojimų gausybė, nenaudingai užimanti vaizduotę."

Prie šių priežasčių gali prisidėti:

5. sąžinės liga — skrupulai; 6. baimingas rūpestingumas domėtis ar pagundų metu joms pasipriešinta; 7. dieviškojo suraminimo aistringas ieškojimas.

Vaistai neramybėms pašalinti yra šie:

1. pasiliuosuoti nuo nuodėmių, gerai atliekant išpažintį; 2. reikia pasitikėti pilnai tėviškąja Dievo Apveizda; 3. nieku kitu tuomet nereikia rūpintis, kol nenurimsta siela; 4. neišgastauk, svarstydamas ką galvojai, norėdamas iš kiekvienos minties padaryti sąskaitą ir įsisąmonyti. Daryk, kaip pataria šv. Pilipas Nerius: "eik, atsiduok Dievui ir daugiau nieko negalvok."

2. *Išsiblaškymai.* Vaizduotės lakumas dažnai pakenkia maldai. Ji nukreipia žmogaus mintį ir domę nuo mąstymo, o užima visai pašaliniais ir priešingais mąstymui reikalais. Tie nukrypmai maldoje vadinasi — išsiblaškymai.

Išsiblaškymų priežastys maldoje gali būti šios: 1. vaizduotės staigus lakumas; 2. vaizduotės nuilsimas; 3. susitelkimo stoka, arba domės nekreipimas prie svarstomos tiesos; 4. reikalingos vienumos ir tylos stoka dienos metu; 5. velnio gundymai išblaško sielą, o taip-gi 6. sieloje kilusios neramybės kliudo susitelkti.

Vaistai. Išsiblaškymai maldoje lengviau pašalinami; 1. kuomet apsirenkama sau tinkamiausias maldos būdas; 2. meldžianties bažnyčioje, ar koplyčioje, kur yra Šv. Sakramentas; 3. prieš savo akis turint kokį šventą atvaizdą, kuris sieloje keltų pamaldumą. 4. Daug reiškia mal-

doje kūno būklė, kaip užsilaikoma: stovint, vaikščiojant, klūpant; 6. nuoširdus prie Dievo šaukimasis; 7. pakartotas pasiryžimas domėtis, pradėjus maldą; 8. Dievo akyvaizdos prisiminimas; 9. savo darbų ir reikalų sutvarkymas prieš pradedant melstis.

3. *Atšalimas.* Kuomet dieviškoji šviesa ir suraminimas atitraukiamas sielai, — jos malda pasidaro atšalusi, pakyla nenoras užsiimti taip išganinga pratyba.

Atšalimo maldoje priežastys gali buti:

1. tikybiniuose dalykuose nusimanymo ir išsilavinimo stoka; 2. dvasinis nerangumas; 3. silpna sveikata ir kūno negalės; 4. netinkamas dvasinių suraminimų panaudojimas, kuriems pirmiau, gal, pasipriešinta; 5. Dievo daleidimu valantis sielą bandymas.

Vaistai nuo atšalimo maldoje: 1. Kasdieninis dvasinis skaitymas. 2. Sielos nekaltumas, sąžinės tyrumas. 3. Nuolankumo, kantrybės ir susitaikinimo su V. Dievo valia aktai. 4. Patiriant atšalimą maldoje, nenusiminti, o visą paskirtą maldai laiką melstis.

Sakykime tuomet su Išganytojumi: "Mano Tėve, jei tai galima, tegul ta taurė praeina pro mane; tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu." (Mat. 26, 39).

Pratyba.

Išdėstytieji dvasiniai reikalai labai dažnai pasitaiko gyvenime. Juos pažinti yra gana svarbu. Čia paduosime kai kurias pastabas, kaip naudotis praktikoje mąstymu ir prigimtine kontempliacija.

1. Kiekvienas asmuo, norėdamas pažangos padaryti pamaldume, privalo kasdien tulą laiką pašvęsti kuriai nors šių pratybų.

2. Tegul paskiria bent pusę valandos, kuomet yra ramiausia, ypač iš ryto.

3. Kūno padėjimas privalo būti rimtas; reikia kovoti su lepumu ir bereikalingu nepatogumu.

4. Pasiimti reikia svarstyti sau tinkamiausias tiesas, užlaikant ištikimai patiektą tvarką knygoje.

5. Reikia pažinti gautąjį maldos talentą ir sau tinkamiausią maldos būdą, kurio patartina galimai ilgiau laikytis.

6. Mąstymo pratimus reikia pradėti nuo dvasinio skaitymo, kurį reikia atlikti lėtai ir susitelkus.

7. Neieškok maldoje nei saldumo, nei suraminimų; bet nuo Viešpaties gautus neatmeski, o su nuolankumu priimki, panaudojant juos taip, kad galėtumei toliau drąsiau ir ištikimiau Dievui tarnauti.

8. Jeigu pasirodytų, jog mąstyti yra

sunku, pašvęski tą laiką šventiems pašnekėsiams su V. Dievu, nuoširdžiai maldai. O jeigu kartais V. Dievas pakvies į kontempliaciją, ją gerai reikia atlikti.

9. Reikia rūpintis gauti iš šių pratybų tokius vaisius, kad sielą pakėlus ir kad ji netingėtų bendrauti su V. Dievu, rūpintųsi-gi nuolatos tobulesniu gyvenimu, kad sutvarkytų ir pagerintų savo papročius, ir kad įsitikintų, jog be šių dalykų kiekviena malda pasiliks nesekminga. Turi daryti pasiryžimus, kurie stiprintų dorybes, o ypač tą dieną norimą atsiekti dorybę.

§7. DIEVO AKYVAIZDA.

48. Pratybos esmē.

Dievo akyvaizdos pratyba susideda iš nuolatinių proto ir valios aktų, kurių dėka žmogaus dvasia įpranta nuolatos prisiminti Dievo visuresimą, Jo akyvaizdoje būti, Jį mylėdama, Jo trokšdama. Ši dvasinė pratyba tuomi skiriasi nuo mąstymo ir kontempliacijos, jog susidaro iš trumpučiukų, nors dažnų proto ir valios aktų.

Proto veiksmas yra trumputis šioje pratyboje, it akymirkos kontempliacija arba įžvelgimas į V. Dievą, ar Jėzų Kris-

tų. Valios aktas seka proto veiksmą, ir pasireiškia atodūsiu, trumpa minties maldele, kartais balsu ir žodžiu, o gana dažnai meilės ir pagarbos aktu.

Pratybos kilnumas aiškiai matomas: 1-a iš Šv. Rašto. Dievas pataria Išminčio lūpomis: "Visuose tavo keliuose atsiminki Jį (Viešpatį) o jisai sutvarkys tavo žingsnius" (Priež. 3, 6). Abraomui Viešpats patarė: "Vaikščiok mano akyvaizdoje ir būki tobulas" (Gen. 17, 1) Tobijas sako savo sūnui: "Visose tavo gyvenimo dienose, atsiminki Dievą" (Tob. 4, 6).

2-a. Senojo ir Naujojo Testamento Šventieji naudojosi šia kilnia pratyba, žengdami tobulybėn. "Gyvas Viešpats, Izraelio Dievas, kurio akyvaizdoje stoviu" (III Kar. 1) sako pranašas. Skaitydami Šventųjų gyvenimus, randame, jog jie nuolatos vaikščiojo Dievo akyvaizdoje.

3-a. Ši kilni pratyba yra labai sėkminga kovoje su pagundomis ir nuodėmėmis. "Ar ne jisai apsvarsto mano kelius ir visus mano žingsnius suskaito," klausia Jobas (31, 4). O šv. Jeronimas sako: "Prisiminimas Dievo pašalina visus pavojus" (Sup. Ezech. l. 3. c. 22.)

4-a. Dievo akyvaizda paruošia mus prie mąstymo; pažadina sieloje maldos

dvasią, nujausdamas josios gerumus.

5-a. Kelia sielą į kontempliacijos aukštumas, prie artimos vienybės su V. Dievu, kame krikščioniškoji tobulybė baigiasi.

6-a. Visas kitas dvasines pratybas Dievo akyvaizda papildo, bet ją pavaduoti kitos negali. Kas buvo pirmiau sakyta apie tobulybės troškimą ir maldos pratybos vertę, tą galima būtų pasakyti ir apie Dievo akyvaizdos pratybą. Iš šios pratybos sėkmių dvasios vadovas sprendžia dvasinės pažangos laipsnį.

49. Dievo akyvaizdos pratybos būdai.

Nors visada pasilieka Dievo akyvaizdos prisiminimo pratyba esmėje ta pati, bet ji yra įvairi savo forma, būdu, kuriuo lavinamasi.

Šv. Teresė, rašydama apie tobulybę (sk. 26 ir 28), nurodo į tris būdus, kuriais pasireiškia ši dvasinė pratyba, tai — 1. tikėjimo, 2. įsivaizdinimo, 3. susitelkimo būdai.

1-o *Tikėjimo* pagelba mes žinome, jog V. Dievas yra visatos Sutvėrėjas, tyriausia dvasia, kuris savo išmintimi ir valia kiaurai pažįsta savo tvarinius: dangų ir žemę, kūnus ir sutvertas dvasias, žmogaus širdies geismus ir jo proto akyra-

čius, — Jam visa žinoma, Jis visur yra su savo išmintimi ir su savo amžinu gerumu. Protu ir tikėjimu savo geriausiąjį Viešpatį atsiminę, pasijuntame, jog mes jame esame. Apaštalas sako: "nes jame mes gyvename, judame ir esame" (Apd. 17, 28) "Argi ne dangų ir žemę aš pripildau, sako Viešpats" (Jer. 23, 24). Prisiminę tad Dievo akyvaizdą, išreiškiame savo pagarbą ir meilę.

2-o. *Įsivaizdinimo* būdas. Įsivaizdiname gyvai, jog kartu su Išganytojumi, Jėzumi Kristumi, esame, arba kad dalyvaujame kokiame nors Išganytojo gyvenimo nuotikyje, su juo draugaujame, arba prie jo kryžiaus prisiglaudžiame. Vaizduotė pagelbsti mums mintimi nuskristi prie Jėzaus kojų, jo žodžių klausytis. Bet reikia žiūrėti, kad nenualsinus vaizduotės; geriau yra daugiau laiko pavesti karštiems atodūsiams, negu svarstymams ir vaizdams.

3-a. *Susitelkimas* pagelbsti mums įžvelgti į save. Savo širdies gilumoje priimame V. Dievą, ar Išganytoją — Jėzų Kristų, kaipo maloniausią svečią, patiekdami jam savo pagarbos ir karštos meilės duoklę. Apie tai Apaštalas mini, sakydamas, "kad Kristus tikėjimu gyventų jūsų širdyse, ir kad jūs būtumėte įsišakniję ir sutvirtėję meilėje" (Efez. 3,

17). "Ar nežinote, kad jūs esate Dievo bažnyčia ir Dievo Dvasia gyvena jumyse" (I Kor. 3, 16). Palaim. Katarina iš Senos sakėsi turinti paruošusi koplytėlę Viešpačiui savo širdyje. Tą pat darė daugelis šventųjų, naudodami šį būdą nuolatos būti Dievo akyvaizdoje. Šv. Tomas sako, neprotinga ieškoti Dievo lauke, kuomet Jisai yra artimiausiai viduje mūsų. (Pl. opusc. 63, c. 3).

50. Įgyvendinimas.

Dievo akyvaizdos pratyba yra svarbi priemonė, siekiant dvasinės tobulybės. Kad ji mums būtų lengva įgyvendinti ir pasidarytų naudinga, reikia atsiminti ir laikytis sekančių patarimų.

1-o Pirmasis Dievo akyvaizdos prisiminimo būdas, kuriame svarbiausią dalį turi protas ir tikėjimas, yra aukščiausis. Bet jeigu siela nėra gana pakilusi dorybėse, arba kitas šios pratybos būdas pasirodo lengvesnis, — naudojamasi jais.

2-o Visuomet čia valios aktai užima svarbesnę dalį, negu proto aktai. Šv. Teresė (Fundaciones cap. 5 n 2) sako: "nėra pažangos svarstymų gausybėje, bet meilės gausybėje."

3-o. Paskirti reikia laiką ir valandas, kada šią pratybą manome panaujinti. Pav.

laikrodžiui mušant valandas, pradedant naują darbą, kurį tuomet V. Dievo garbei atnašaujame.

4-o Savo pareigas atlikdami, ar besimelzdami turėkime toje vietoje ar kryželį, ar šventą atvaizdą, kurie mūsų širdyje pažadintų pamaldžius jausmus.

5-o Ar ką nors gero gaudami, ar priešinybę sutikdami, atminkime, kad tą visą dėkinga širdimi privalome Dievui pavesti.

6-o. Įpraskime matyti visame Dievo išmintį, gerumą, apveizdą nors ir smulkiausiuose tvariniuos, k. a. matydami šviesą, vandenį, gėles, laukus, erdvės mėlynas dausas ir t.t. Šiuo būdu savo dvasią atgaivinti buvo pratę Šv. Pranciškus Asyžietis, Šv. Teresė ir daugelis kitų.

7-o. Pamaldi siela šioje pratyboje tol tęsės ir pažangiuos, kol galės pasakyti su Pranašu "mano akys visuomet prie Viešpaties" (Ps. 24). Karšta širdis mažai yra reikalinga šių pastabų ir paskatinimų; bet jeigu šias pratybas pamiršta ir net dvasios vadovo įspėta, mažmožiu laiko ir visai neboja ir jeigu savo elgimosi būdo nepakeičia, tegul žino, jog yra atšalusi, jog neturi savyje noro tobulėti.

§8. ATGAILOS SAKRAMENTAS.

51. Priemonē tobulēti.

Šioje vietoje svarstysime Atgailos Sakramentą ne kaipo būtiną priemonę gauti sunkių nuodėmių dovanojimą, taipgi nei apie reikalaujamas sąlygas gerai atlikti, nei Bažnyčios įsakymą eiti išpažinties, kuris liečia visus Kristaus sekėjus, nes tai priklauso moralinei teologijai, o vien žiūrėsime į Atgailos Sakramentą kaipo į priemonę sieloms tobulėti. Išpažintis vadinasi *dažna* jeigu ją atliekame kas savaitė, ar kartą į dvi savaiti; ji vadinasi *visuotina*, jeigu ją atliekame iš viso gyvenimo, ar bent žymios gyvenimo dalies, pakartojant dalinas išpažintis. Jau žinome, jog nuodėmklausio ir dvasios vadovo pareigos yra skirtingos, užtat ir sulig vadovavimo yra skirtinga išpažintis, nors gyvenime kartais sutampa abu prisipažinimo būdai.

Išpažinties kilnumas matomas iš sekančių tobulinančių sielą dalykų.

1. Gaunamoji sakramentalė malonė, daromieji gailesčio ir pasiryžimo taisytis aktai *apvalo* žmogaus dvasią.

2. *Ją stiprina* gerame, o padarytieji pasiryžimai, savų pavojų patyrimai ir

nuodėmklausio pastabos padeda sielai išvengti panašių nusikaltimų.

3. *Naikina puikybę* ir paruošia žmogaus dvasią naujoms malonėms priimti.

4. *Padaugina ramybę,* priduoda sielai drąsos, įgauna ji tikrumą, jog nusikaltimai tikrai dovanoti, išgirdusi Jėzaus vardu tariamą žodį: "Eik ramybėje (Mark. 5, 34).

5. *Palengvina dvasios vadovavimą,* pasisakant su pasitikėjimu ir atvirai visas širdies paslaptis ir dvasios žaizdas. Kad galėtų siela turėti iš išpažinties nurodytas naudas, turi būti išpažintis:

1. Atlikta su *gailesčiu ir nuolankiai,* nes ji skirta ne tam, kad būtų išskaitliuojamos dorybės, bet kad būtų nurodyti savi nusikaltimai ir jie atgailėti, kalbant: "pasigailėk manęs, Dieve, delei didelio savo gailestingumo... širdies susigraudinusios ir nusižeminusios, Dieve, nepaniekinsi" (Ps. 50.).

2. Išpažintis turi būti *nuoširdi,* be pasiteisinimų, širdies paslaptis atidengiant, it būtų kitaip elgiamasi, o ne taip, kaip iš tikrųjų buvo.

3. *Be nukrypimų, paprasta.* Reikia vengti nereikalingų pasakų, be reikalo negaišinti laiko, nepasakoti tokių dalykų, kurie prie išpažinties visai nepriklauso, kad nesusilaukus pabarimo: "jos išmok-

sta vaikščioti dykinėdamos... daug šnekėti ir žingeidauti, ir kalba, kas nereikia'' (I Tim. 5, 13).

52. Pratyba.

Kadangi dažnoji išpažintis teikia sielai dideles Dievo malones, reikia ja naudotis. Bet kaip? Išmintingieji dvasios vadovai paduoda sekančius nuostatus, kurių beveik visi laikosi.

1. Eiti išpažinties vieną kartą į savaitę, o du kartu į savaitę, — jeigu yra rimta priežastis taip daryti. Bet gi randame šventųjų, kurie išpažintį kasdien atlikdavo: pav. Šv. Katarina iš Senos, šv. Karolis Boromeus ir kiti.

2. Jeigu nenusikalsta ir siela nemato savo sąžinėje nei vienos aiškios nuodėmės, reikia išpažinti iš praėjusio gyvenimo vieną, kitą žeminantį mus nusikaltimą, pav. sakoma: — praėjusiame gyvenime daug Viešpačiui nusikaltau, pasitaikydavo smarkiai supykti, pameluoti, net pavogti, — arba kitaip prisipažįstame prie nuodėmių.

3. Jeigu kada buvo gerai atlikta viso gyvenimo išpažintis, nėra reikalo ją kartoti. Atliekama tuomet metinė išpažintis, ar kiek platesnė, sulig reikalo.

4. Reikia daugiau rūpintis įsigyti at-

gailos dvasios, kuri pagerintų visą mūsų gyvenimą, o mažiau priduoti svarbos išoriniam būdui, kokioje tvarkoje ir kaip išsireiškiame. Prisipažinimas prie nusikaltimų turi būti perimtas gailesčiu.

5. Per paprastas išpažintis nei sąžinės sąskaita, nei apsiskundimas neturi būti ilgas, bet reikia taikintis prie kitų. Svarbiausis dalykas tada — tai gailestis; bet vis-gi nereikia rūpintis, kad jis pasireikštų jausmingu būdu, pav. ašaromis, nes gali būti tobulas gailestis ir be ašarų.

6. Atgailos dvasia pasireiškia ryškiau toje sieloje, kuri supranta save, kiek blogo nuodėmėmis yra padariusi ir atsimena Kristaus žodžius ir stengiasi juos išpildyti: "Aš neatėjau šaukti į atgailą teisiųjų, bet nusidėjėlių" (Luk. 5, 32) "Darykite atgailą, nes dangaus karalystė arti" (Mat. 3, 2) "bet jei nedarysite atgailos, visi... pražūsite" (Luk. 13, 3) "Taigi, atsimink, iš kur išpuolei, daryk atgailą ir daryk pirmuosius darbus; jei ne, aš tau ateisiu ir pajudinsiu tavo žibintuvą iš jo vietos, jeï nedarysi atgailos" (Apr. 2. 5).

§9. SĄŽINĖS SĄSKAITA.

53. Kas yra sąžinės sąskaita?

Sąžinės sąskaita arba sąžinės kvotimas yra bešalis tyrimas ir savo veiksmų dorovinis įvertinimas, — yra tai *dvasinė išpažintis*. Sąžinės kvotimas yra būtinai reikalingas prie Atgailos Sakramento, užtat tinkamiausia vieta kalbėti apie tą dvasinę išpažintį yra dabar ir čia. Nagrinėdami savo sąžinę, prisimename ir įvertiname savo mintis, žodžius, darbus ir apleidimus, įvykusius nuo paskutinio sąžinės kvotimo, kad suradus ir atitaisius padarytas netobulybes.

Sąžinės sąskaita yra *visuotina ir dalinė*. Visuotina apima visą mūsų elgimosi būdą, o dalinė apima vien atskirus dalykus. Bet abi taip atliekamos, kaip ruošiantis prie išpažinties, nėra tik balsu reiškiamo apsiskundimo.

Visuotinoji arba bendroji sąžinės sąskaita turi šias dalis:

1. Padėka V. Dievui už gautąsias tą dieną malones.
2. Prašymas šviesos protui, kad pažintume savo nuodėmes, kad imtume atgailauti ir taisytis.
3. Svarstymas ir įvertinimas savo min-

čių, žodžių ir darbų, kuriuos esame nuveikę tą dieną.

4. Gailestis už padarytas klaidas, netobulumus ir nuodėmes.

5. Nutarimas taisytis, o už padarytas klaidas ir nuodėmes pasiskyrimas šiokios-tokios bausmės.

Dalinė arba ypatingoji sąžinės sąskaita apima vieną kurią pasirinktą veiksmų sritį; pav.: išorinis elgimosi būdas, didžiausios būdo ydos naikinimas; nuolankumo, darbštumo ir kitokių dorybių lavybos, atskirai paimtos, yra dalinės sąžinės sąskaitos dalykas. Kadangi norime padaryti pažangos pasiimtame dalyke, tai 1. ryto maldose pasiryžtame kovoti prieš kurią-nors savo ydą, ar įgyti norimos dorybės.

a) Čia rimtai pasiketiname saugotis viso blogo ir prisižiūrėti tame, iš ko darome dalinę sąžinės sąskaitą. b) Numatome lavinimosi įvairias progas. c) Pasiryžtame persigalėdami naudotis tomis progomis. d) Pas V. Dievą maldaujame reikalingų malonių.

2. Vidudienyje tiriame savo sąžinę tokioje tvarkoje: a) stojame Dievo akyvaizdon, pasiprašydami maldoje malonės gerai panaudoti laiką, skirtą sąžinės sąskaitai. b) Dėkojame Viešpačiui už visas gautas Jo malones. c) Prašome protui

šviesos, kad galėtume, pažinę nusidėjimus, juos apverkti skaudžia širdimi. d) Darome sąžinės kvotimą, kaip užsilaikėme, kaip naudojomės pasitaikusiomis progomis gerame tvirtėti: k. a. keliant, prausianties, mąstymo metu, per šv. Mišias, prieš ir po Komunijos, dirbant, valgant, kalbant, vaikščiojant ir t.t. Ar padarę klaidą, tuoj pareiškėme kokiu nors būdu, jog gailimės, ar pasižymėjome nuopuolių skaičių, ar pasiskyrėme už juos bausmę, ar ieškojome giliausios nuopuolių priežasties. e) Savo nuopuolius pažinę, pasižadiname prie gailesčio ir prašome pas Viešpatį kalčių atleidimo. f) Pabaigoje pasiryžtame tvirčiau kovoti prieš visas pagundas ir prašome Išganytojo ir Jo švenč. Motinos pagalbos. Sąžinės kvotimas gali baigtis, sukalbant Tėve mūsų... Sveika Marija.

3. Panašiu būdu kvočiame savo sąžinę iš pasiimto dalyko vakare su tuo skirtumu, jog sąžinę nagrinėjame nuo pietų iki vakaro. Atlikus dalinę sąžinės sąskaitą, daroma vakare visuotinoji iš viso kas daryta, veikta, manyta; kaip atliktos visos pareigos; kas pasiliko apleista ir kas dar galima padaryti.

Prie šios dvasinės pratybos yra patariama: 1-o dienos metu, kiek kartų pastebėsime nusikaltę, pridėti ranką prie

krūtinės, atgailauti, darant bent trumputį gailesčio aktą.

2-o Sąžinės kvotimą atlikę, susirašykime sau žinomais ženklais, nuodėmes ir jų skaičių. 3-o Vakare patariama palyginti nuopuolių skaičių su kitos dienos užrašais, vienos savaitės su praėjusia savaite. Tuo būdu patys matysime, ar darome gerame pažangos, ar ne.

54. Sąžinės sąskaitos reikalingumas ir kilnumas.

Žmogus nenori ir neieško to, ko jisai nežino. Jeigu nežino nei kiek apie krikščionišką tobulybę, — jos nei nenori. Jeigu nesupranta kurie jo veiksmai yra ydos dvasiniame gyvenime, o kur dorybės, — jis jų nei nesiekia, neieško, ir blogumų nevengia. O pažinti, suprasti savo veiksmų dorovinę vertę gali žmogus vien nagrinėdamas, persvarstydamas padarytus savo veiksmus. Tas ir yra sąžinės kvotimas. Taigi, norint save pažinti ko verti doroviniu žvilgsniu turime daryti sąžinės sąskaitą. Be jos — negali būti tikros dvasinės pažangos.

Labai gerai supranta apyskaitų reikalingumą pirkliai ir visi vertelgos. Jie rūpinasi taip sutvarkyti savo pajamų ir

išlaidų knygas, kad kiekvieną dieną galėtų patikrinti ir žinoti, kaip jų reikalai stovi. Pirklių pavyzdžiu tenka pasinaudoti dvasiniame gyvenime ir savo pajamų t. y. dorybių ir savo išlaidų t. y. ydų ir nuopuolių sąskaitas gerai vesti. Taigi, sąžinės sąskaita mums yra stambi dvasinė pagalba ir būtinai reikalinga.

Apie šios pratybos kilnumą daug randame nurodymų pas dvasinio gyvenimo mokytojus ir šv. Rašte. Pranašas Dovidas apie save liūdija: "ir lavinau ir tyriau mano dvasią" (Ps. 76.) Jeremijas pranašas ragina žydus: "nagrinėkime mūsų takus." (Tren. 3. 40). Išganytojas įspėja visus: "Kam gi tu matai savo brolio akyje krislą ir nematai rąsto savo akyje? ...pirma išmesk rąstą iš savo akies, o paskui tu matysi, kaip išmesti krislą iš tavo brolio akies". (Mat. 7, 3-5). Tasai rąstas yra mūsų nuopuoliai. Kad juos pašalinti, reikia pamatyti, pažinti. O tam reikalinga sąžinės sąskaita.

Visos vienuolijos savo įstatuose įpareiguoja savo narius kasdien daryti sąžinės sąskaitą. Iš to suprantame, jog sąžinės kvotimas yra svarbi ir kilni priemonė tobulėti.

O šv. Ignotas pastatė lygiomis maldą ir sąžinės sąskaitą, matydamas abiejose svarbiausias tobulėti priemones.

Be to, šios pratybos vaisiai, arba pasėkos nurodo į sąžinės sąskaitos kilnumą. Ir taip: 1. sąžinės kvotimas yra sekminga priemonė panaikinti kiekvieną ydą ir įdiegti dorybes. 2. Ši pratyba pagelbsti mums save pažinti. O savęs pažinimas yra labai svarbus dalykas dvasiniame gyvenime. Pažįstame taipgi savo pažangą ir traukimąsi nuo tobulybės. 3. Apvalo sielą nuo netvarkingų geidavimų ir gręsiančių netobulybių. 4. Teisdami patys save, pasiruošiame prie Viešpaties maloningo teismo: "Jei mes patys save teistumėm, mes tikrai nebūtume teisiami." (1 Kor. 11, 31). 5. Sielai teikia ramybės, džiaugsmo ir skaistumo.

Tokius vaisius teikia *visuotinoji* sąžinės sąskaita, dar didesnius, *dalinė*, daromoji iš atskiro dalyko, ar norint kurią ydą panaikinti, ar kurią dorybę įsigyti, nes čia sielos visos pajėgos kreipiamos į vieną dalyką ir silpnosios pusės kiaurynė užpildoma kitomis sielos jėgomis.

55. Įgyvendinimas.

Gerai žinodami, jog kitos dvasinės pratybos nedaug mums pagelbės, jeigu neis kartu su jomis sąžinės sąskaita, pasirūpinsime nei vienos dienos neapleisti be sąžinės kvotimo. Taigi: 1. Kasdien va-

kare darysime visuotiną, arba bendrąją sąžinės sąskaitą, nagrinėdami, kaip atlikome savo pareigas kas link Dievo, savęs ir artimo.

2. Du kartu dienoje, t. y. vidudienyje ir vakare, darysime *dalinę* sąžinės sąskaitą. Ji apims arba mūsų svarbiausią ydą, iš kurios plaukia visa nusidėjimų ir netobulybių eilė, arba pageidaujamą įsigyti dorybę, sulig nurodyta pirmiau kvotimo tvarka.

3. Pasirūpinsime susekti mūsų ydų šaknis ir priežastis.

4. Darysime kiekvienu kartu tvirtus pasiryžimus kitais atvejais tobuliau pasielgti.

5. Žinodami, jog patys nieko negalime padaryti gero be V. Dievo malonės, kad galime vėl įpulti į vengiamas ydas ir nuodėmes, nuolankiai maldausime Viešpaties malonės.

O kad dalinė sąžinės sąskaita gerai pavyktų taip darysime:

1. Nusitarsime iš ko reikalingiausia mums daryti dalinę sąžinės sąskaitą. Tai turėdami, imsimės vykinti dalimis.

2. Pirmiausiai kreipsime domės į didžiausią savo ydą, delei kurios kitus žmones papiktiname. Kad nesuklydus, pasiklausime dvasios vado patarimo.

3. Jeigu tarp įprastų ydų nei viena

aiškiau nepasirodo, galima tuomet, ypač neramioms sieloms, pabandyti eilinį sąžinės būdą, t. y. pirmą mėnesį prieš vieną ydą kariauti, antrą prieš kitą, trečią — prieš trečią ydą ir t.t., o paskui vėl nuo pradžios. Kuomet mūrininkai stato mūrus, jie deda vieną plytą šalia kitos; visą eilę nukloję, pradeda nuo pradžios, bet jau aukščiau. Panašiai galima naikinti ydas ir krauti dorybes.

4. Sąžinės sąskaitą reikia taip ilgai daryti iš pasiimto dalyko (arba visos jų eilės) kol visai atsikratome nuo ydos, ar patvariai įsigijame dorybę, kad jau beveik nėra galima tuo dalyku nusikalsti.

5. Reikia duoti apyskaitą dvasios vadui iš ištikimybės sąžinės sąskaitas darant. Tai pagelbės neapsileisti ir visai neapleisti taip svarbios tobulinančios pratybos.

§10. DAŽNOJI KOMUNIJA.

56. Kas yra dažnoji Komunija ir jos kilnumas.

Mūsų dienose šv. Bažnyčia ragina visus savo į protą atėjusius narius dažnai eiti prie šv. Komunijos. Šv. Komunija yra tai priėmimas Švenčiausiojo Viešpaties Jėzaus Kristaus Kūno ir Kraujo, kad savo sielą pašventus. Jeigu keletą kartų savaitėje pastoviai einame prie šv. Komunijos, ji vadinasi *Dažnoji Komunija.* Jeigu einama prie Komunijos kasdien, arba nors penkis kartus savaitėje, ji yra vadinama *kasdieninė.* O jeigu šv. Komunija nepriimama regimu būdu, bet vien sužadinama tikras noras, troškimas susivienyti su Išganytojumi, tokia Komunija vadinasi *dvasinė.*

Netik vienuolynuose, bet ir pasaulyje pamaldžios sielos rūpinasi užlaikyti tvarkoje savo sąžinę, nenusikalsti, ir eina kasdien prie šv. Komunijos, o dienos bėgyje dažnai jos prisimena Išganytoją, trokšta su Juo susivienyti ir Jį priima į savo širdį dvasiniu būdu.

Šv. Komunijos kilnumas ir vertė yra tokia, kaip Viešpaties Jėzaus Kristaus,

Antrojo Asmens Švč. Trejybės, t. y. begalinė, aukščiausia.

Ne būtinumo, o meilės paskatintas Viešpats Jėzus Kristus įsteigė savo Kūno ir Kraujo Švč. Sakramentą. Priimdami šv. Komunijoje Išganytoją, Jo Švč. Kūnu ir Krauju maitinamės, dalyvaujame Jo dieviškoje prigimtyje. Nėra kito pasaulyje asmens, ar daikto, kas galėtų suteikti nuodėmingam žmogui didesnės garbės, neišpasakomos vertės, kokią suteikia šventoji Komunija, — ji tikra pagalba dvasiniame gyvenime.

Šventasis Tamas nurodo į naudas, gaunamas šv. Komunijoje (pal. *Opusc.* 57.):

1. Šv. Komunija maitina ir stiprina teikiamąja malone dvasinį gyvenimą, kaip tikras sielos maistas "mano kūnas tikrai yra valgis" (Jon. 6, 56).

2. Tridento Santaryba pareiškė, jog šv. Komunija yra vaistai, kurių pagalba pasiliuosuojame nuo kasdieninių nuodėmių ir esame saugojami nuo mirtinųjų. (Sesija 13, c. 2.).

3. Netvarkingus dvasios geismus suvaldo ir malšina blogus palinkimus į nuodėmę. Šv. Kyrilas Aleksandrietis sako, jog Šv. Komunija "suvaldo mūsų sąnarių šėlančią teisę, stiprina pamaldumą,

dvasios sujudimą gesina.'' (4 knyga in Joan. c. 17.).

4. Šv. Komunija mus sujungia per meilę su Išganytojumi, kaip Jis yra pasakęs: ''kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame.'' (Jon. 6, 57). Užtat šv. Tamas vadina Eucharistiją *meilės sakramentu*. (Opusc. 38. c. 25.).

5. Šv. Komunija pripildo sielą malonumu ir suraminimu, nes ji yra amžinosios laimės priešskonis ir užtikrinimas: ''kas valgo mano kūną... tas turi amžinąjį gyvenimą'' (Jon. 6, 55.). Bažnyčia jautriai kalba: ''O šventoji puota, kurioje priimamas Kristus, panaujinama jo kančios atminimas, mintis malone prisipildo ir mums yra teikiamas būsimosios garbės užtikrinimas.''

Tuos visus vaisius teikia vieną kartą priimtoji šv. Komunija. O ką sakyti, jeigu mes Jėzų Kristų Šv. Sakramente priimsime dažnai, arba net kasdien? Pasėkos bus dar didesnės. Reikia gyvenimas taip sutvarkyti, kad galėtume kasdien naudotis pašvenčiančiais šv. Komunijos vaisiais ir Bažnyčios teikiamaisiais už dažną Komuniją atlaidais. Kaip Apaštalų dienose tikintieji laikėsi: ''bendro duonos laužymo ir maldų... pasilikdavo vienširdžiai bažnyčioje'' (Apd. 2, 42, 46.),

taip ir mūsų dienose ragina Bažnyčia sekti juos, ragina prie dažnos, net kasdieninės šv. Komunijos.

Tinka čia ištartieji šv. Augustino žodžiai: "Eucharistija yra kasdieninis valgis. Gera yra priimti kasdieninę duoną, mūsų laikams būtinai reikalingą." (Serm. 58 n 4.) O į vaikučius kalbėdamas pasakė: "Turite žinoti, ką priimate, ką gausite ir privalote kasdien priimti." (Serm. 227 n. 1.)

57. Sąlygos.

Kad būtų galima priimti kasdien šv. Komuniją ir kad ji būtų naši sielai dvasinėmis malonėmis, žmogus turi būti Dievo malonėje, nuo pusiaunakčio nieko nevalgyti, artintis su gryna intencija, žinant, ką ruošiasi priimti. O kad padarius daugiau pažangos tobulybės kelionėje, kad gavus iš to gausias Dievo malones, reikia:

1. Pasitarti su nuodėmklausiu. Jisai duos leidimą eiti dažnai prie Viešpaties Stalo, jei tik bus užlaikytos sąlygos.

2. Tinkamai pasiruošti tikėjimo, nuolankumo, vilties, meilės ir troškimo aktais.

3. Karštai padėkoti ir maldauti, kad

būtų galima išpildyti padarytus gerus pasiryžimus.

Priėmus šv. Komuniją yra tinkamiausias mums laikas kreiptis prie V. Dievo su savo reikalais ir gauti Jo gausias malones.

58. Dvasiškoji Komunija.

Viešpatį Jėzų Kristų Švč. Sakramente galime priimti tik vieną kartą per dieną, bet galime dažnai dienoje sužadinti troškimą su Juo susivienyti Šv. Sakramente ir kviesti Jį kaipo brangiausią svečią į savo širdį. Tasai noras vienytis Šv. Sakramente su savo Viešpačiu ir Atpirkėju vadinasi *dvasiškoji Komunija.*

Ji susideda iš trijų aktų, kurie yra trumpučiai dažniausiai ir seka vienas kitą: 1. tikėjimo aktas į Jėzų, tikrai esantį Švč. Sakramente; 2. meilės aktas, Išganytojui pareikštas ir 3. troškimas, stiprus noras priimti Jį sakramentaliai, jeigu būtų galima. Dvasiškoji Komunija yra svarbi priemonė, tobulybės siekiant. Kiek kartų aplankome bažnyčią, koplyčią, kiek kartų klausome šv. Mišių, meldžiamės, — galime naudotis Dvasiškąja Komunija. O net ir darbo metu, bent trumpai valandžiukei prisiminę Išganytoją esantį šv. Sakramente ir pareiškę ato-

dūsiu, ar žodžiu Jam savo meilę, galime trokšti su Juomi susivienyti švč. Sakramente. Dvasiškajai Komunijai priimti nereikia nei būti nevalgiusiam, nei turėti kunigo leidimas; ji galima priimti visur ir visada, kiek kartų siela panorės. Reikia visgi žiūrėti, kad Išganytoją kviestume į savo širdį, nesubiaurintą sunkia nuodėme; sąžinę turėkime gryną, norą — teisingą.

Pavyzdis. Kiekvienas žmogus gali savaip išreikšti tikėjimo, meilės ir troškimo susivienyti su Jėzumi Šv. Sakramente aktus. Jie bus geri, o net tinkamiausi tai sielai. Čia paduodame vien pavyzdį, kaip galima trumpai ir ilgiau išreikšti tą visa.

"Tikiu, o Jėzau, jog Tu esi Šv. Sakramente. Myliu Tave visa siela ir trokštu su Tavimi susivienyti Šv. Sakramente ir visados pasilikti su Tavimi."

"Geriausis Jėzau, tvirtai tikiu, jog tu tikrai esi Šv. Sakramente su savo kūnu ir siela, dievyste ir žmogyste. Garbinu Tave Šv. Sakramente esantį ir myliu daugiau, kaip viską. Išsiilgęs Tavęs, karštai trokštu susivienyti su Tavim, nes Tu esi tikroji mano paguoda, gyvenimas ir laimė. Nors negaliu, šią valandą Sakramento būdu priimti Tavęs, Viešpatie, bet įeiki, Jėzau, bent dvasiškai į karštai mylin-

čią Tave širdį ir pripildyk mane savo šventumo dovanomis. Mano Viešpatie ir mano Dieve, pilnai Tau atsiduodu su savo kūno ir sielos jėgomis, lyg dabar būtum Šv. Sakramente pas mane atėjęs. Trokštu visada su Tavim būti susivienijęs. Nedaleisk, Viešpatie, kad bent trumpą valandėlę gyvenčiau be Tavo malonės, nuo Tavęs atsitraukęs. O Jėzau, būk mano mokytojas, mano vadovas ir globėjas per visą mano gyvenimą. Amen.''

59. Išvados ir nurodymai.

Jeigu siela tikrai yra ir nori būti pamaldi, privalo kasdien artintis prie Dievo Stalo, priimti Kristų Šv. Sakramente. Nuo to ją gali sulaikyti vien sunkios namų pareigos, ar nepaprastos sunkenybės. Kad šv. Komunija būtų sielai išganinga, reikia užlaikyti sekančius nurodymus:

1. Reikia tinkamai prisirengti prie šv. Komunijos. Tas bus padaryta, jeigu pusę valandos pašvęs siela mąstymui ir prisiruošimui. Padėkojimą atliekama į pusę valandos, o mažiausiai per penkiolika minučių.

2. Prieš Komuniją prisimins ir pasvarstys šiuos dalykus: kas ateis, arba jau ateina Šv. Sakramente; pas ką Jėzus

eina, kokiu tikslu ir t.t. Jėzus Kristus yra mano Išganytojas, Tėvas, Mokytojas, Gydytojas, Draugas, Ganytojas, Karalius. Ko reikalinga pas Jį prašyti? Kad savo pareigas galėtume tinkamiau atlikti.

3. Dienos metu reikia dažnai prisiminti Jėzaus teiktas sielai nepaprastas geradarybes, sužadinti norą vėl su Juomi susivienyti, priimant dvasišką Komuniją, pav. kas valanda, laikrodžiui mušant.

4. Jeigu Komunijos metu jaučia siela išsiblaškymus, — savo mintis ir jausmus sutvarkys skaitydama dievobaimingas knygas, taipgi sužadinant tikėjimo, vilties ir meilės aktus.

5. Pamaldi siela, atlikdama padėkojimą po šv. Komunijai, visados pasiryžta ištikimiau tarnauti V. Dievui ir iš Dievo meilės save daugelyje dalykų nugalėti.

6. Toliau rūpinasi visus patraukti prie kasdieninės šv. Komunijos, net ir jaunus, bet jau į protą atėjusius vaikučius. Ir priešingai, jeigu pastebės savo artimuosius einant prie šv. Komunijos vien del žmonių akių, ar iš tuštybės, arba be geros intencijos, — maloniai įspės ir pamokins. To pamokinimo tikslas tegul būna ne kas kita, o vien noras, kad visi žmonės pažintų, suprastų galimai geriau Viešpatį Jėzų ir Jį pamiltų visa savo kūno ir sielos jėga labiau už viską.

60. Šv. Mišių klausymas.

Labai artimai eina su Komunija šventų Mišių klausymas, Švenčiausio Sakramento aplankymas ir karštas pamaldumas prie Šv. Jėzaus Širdies.

Šv. Mišios yra dvasinis, arba mystinis pakartojimas Išganytojo aukos ant Golgotos kalno. Jose aukoja save pats Viešpats Jėzus Kristus kunigo rankomis Aukščiausiam Tėvui už visus žmones, o ypač už tuos, už kuriuos kunigas laike tų šv. Mišių meldžiasi. Begalinės vertės buvo Išganytojo kruvinoji auka, prikalto prie kryžiaus, nukankinto ir mirusio už mūsų išganymą, begalinės vertės yra ir Jo Kūno ir Kraujo nekruvinu būdu ta pati auka pakartota kunigo patarnavimu ant mūsų altorių.

Daug yra būdų klausyti šventų Mišių, bet kadangi jos yra priminimas ir mystinis skaudžiosios aukos pakartojimas, nors neregimu būdu, tinkamiausia yra svarstyti šv. Mišių metu Išganytojo kančią. Kunigas atstovauja patį Jėzų Kristų Altorius — tai Golgota. Įvairūs veiksmai primena įvairius Išganytojo sopulius. Štai išeina kunigas su patarnautojais šv. Mišių aukos atnašauti. Tas mums primena Išganytojo ėjimą su mokiniais į Alyvų sodą, kur turėjo prasidėti Jo so-

puliai. Atėjęs kunigas prie altoriaus, persiskiria su tarnais, — tai V. Jėzus atsiskyrė su mokiniais; Jisai besimelsdamas krauju prakaituoja, o mokiniai miega.

Pastatė kunigas kieliką ant vidurio altoriaus, mąstyk, kaip Išganytojas meldžiasi: "Tėve, jei nori, atimk tą taurią šalin nuo manęs. Tačiau tebūna ne mano valia, bet tavo."

Atskleidęs mišiolą kunigas sugrįžta pas tarnus, — tai Išganytojas, sugrįžęs pas savo mokinius, juos iš miego pakėlė.

Kunigas žegnojasi ir kalba "Introibo", — tai Jėzus kalba mokiniams: "Melskitės, kad neįpultumėt į pagundinimą." Žemai pasilenkęs kunigas kalba "Confiteor," — tai V. Jėzus, krauju prakaituodamas, ant žemės parpuolė. Kunigas eina prie altoriaus ir jį bučiuoja, — tas primena Jėzaus sugavimą Alyvų darže.

Kunigas skaito Mišių pradžią, — tai Jėzus atvestas pas Aną teisman. Kunigas balsiai kalba "Kyrie eleison," — tai Jėzų su triukšmu veda nuo Ano prie Kaifo.

Kunigas kalba: "Gloria in excelsis Deo," — tai Išganytojas klausinėjamas Kaifo, ar jis yra Dievo Sūnus ir Kristus atsakė: "taip, kaip tu pasakei."

Atsigręžęs kunigas sveikina žmones,

Dievą primindamas: "Dominus vobiscum," — tai vienas tarnų ištiesė ranką ir smarkiai sudavė Jėzui į veidą. Kunigas kalba maldas, — tas primena, kaip tyčiojosi kareiviai iš Jėzaus, mušdami Jį ir sakydami: "pasakyk, kas tave užgavo." Kunigas skaito "Lectio" — tai Petras išsigina Kristaus. Pabaigoje to skaitymo tarnai atsako "Deo gratias," — tai Išganytojas maloningomis akimis pažvelgė į Petrą, o jis, pažinęs savo nuodėmę, graudžiai ėmė verkti. Kunigas eina prie vidurio altoriaus ir paėjęs į kitą pusę, skaito Evangeliją, — tai Jėzų veda iš ryto pas Pilotą ir Jį skundžia.

Kunigas kalba "Credo", — tai Jėzų veda pas Erodą ir ten iš Jo tyčiojasi.

Kunigas bučiuoja altorių ir atsigrįžęs sako: "Dominus vobiscum," — tai Pilotas, neradęs Jame kaltės, paveda kareiviams žiauriai Jėzų nuplakti.

Kunigas aukoja Ostiją, — tai Jėzų, pririšę prie stulpo plaka.

Kunigas aukoja kieliką ir jį pridengia, — tai Jėzų erškėčiais apvainikavo.

Kunigas nusiplauja pirštus. Tai primena Pilotą, plaunantį rankas ir sakantį "nesu kaltas šio teisiojo kraujo."

Kunigas ragina visus melstis, sakydamas: "orate fratres", — tai Jėzus, visas kruvinas ir žaizduotas, minios aky-

vaizdoje, kuri reikalauja jo mirties.

Kunigas skaito "Prefaciją." Išganytojas klauso mirties dekreto.

Pasilenkęs kunigas kalba "sanctus," — tai Išganytojas linksta po kryžiaus sunkenybe; tris kartus parpuola.

Kunigas tyliai kalba "memento," — tai Viešpats tyliai meldėsi už visus nusidėjėlius, sunkų kryžių nešdamas.

Kunigas ištiesia rankas ant ostijos ir kieliko, — tai Išganytojas, išvilktas iš rūbų, guldomas ant kryžiaus.

Kunigas žegnoja Ostiją ir kalba Išganytojo vardu žodžius: "tai yra mano kūnas," priklaupia ir pakelia. Tai primena kaip Jėzų prikalė prie kryžiaus ir pakėlė.

Kunigas pakelia aukštyn kieliką su švenčiausiuoju Krauju, — tai Jėzaus Kraujas smarkiai bėga iš visų žaizdų už mūsų išganymą.

Kunigas penkis kartus žegnoja Atnašą, — tai Jėzaus, kybančio ant kryžiaus tarp dviejų piktadarių, ištartieji maldos žodžiai: "Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro."

Kuomet kunigas tyliai meldžiasi už mirusius, tai primena Išganytoją besimeldžiantį ant kryžiaus už mus.

Kunigas kalba: "nobis quoque peccatoribus," — tai aplink Jėzų stovintieji

išpažįsta: "tikrai tasai buvo Dievo Sūnus," o dešinysis piktadaris prašo Jėzaus atminti jį rojuje.

Kunigas kalba "Tėve mūsų," — tai Išganytojas pasiveda Dangiškam Tėvui: "Tėve, į Tavo rankas atiduodu mano sielą."

Kunigas žegnojasi su patena ir bučiuoja ją ima Ostiją ir laužo, — tai Jėzus nulenkė galvą ir mirė.

Kunigas kalba "Agnus Dei," — tai šimtininkas ietimi perveria Jėzaus Širdį.

Kunigas priima Šv. Komuniją, — tai Išganytojas, nuimtas nuo kryžiaus, palaidotas karste.

Kunigas plauja kieliką su vynu ir vandeniu, tai ištikimieji graudžiai Jėzaus verkia, Jį palaidoję.

Kunigas bučiuoja altorių ir atsigrįžęs sako: "Dominus vobiscum," — tai primena Išganytojo prisikėlimą, ir Jo pasveikinimą: "Ramybė jums."

Kunigas sako: "ite Missa est," — tai Išganytojas siunčia apaštalus apsakinėti Evangeliją visoms tautoms.

Kunigui skaitant paskutinę Evangeliją galime prisiminti, kaip visos tautos susispietė į Kristaus Bažnyčią, pareikšdamos dėkingumą ir meilę Išganytojui už atpirkimo auką.

Šv. Mišių klausant, galima naudotis

Bažnyčios patvirtintomis maldaknygėmis, kalbant atskirose Mišių dalyse skirtas maldas. Tai bus geriausis būdas pasiruošti prie šv. Komunijos.

Šv. Pranciškus Salezas apie šv. Mišias taip rašo: "Tai saulė dvasinių pratybų, krikščionių religijos centras, pamaldumo siela, neapimamoji paslaptis, dieviškosios meilės beribė. (Vita dev. 2, c., 14). Į tą Išganytojo meilės jūrą įeikime, o Jo meilė sušildys atvėstančias mūsų širdis.

61. Šv. Sakramento aplankymas.

Pamaldūs pasauliečiai žmonės, eidami į darbą, ar grįždami iš darbo, jeigu tik turi progos, užeina bažnyčion aplankyti Jėzų Šv. Sakramente esantį. Vienuoliai tą daro dažniau, nes gyvena su Išganytojumi po vienu stogu. Tie aplankymai atneša daugeriopos naudos lankančio sielai, sutvirtina jo gerus pasiryžimus.

Pamaldi siela žino, jog Šv. Sakramente yra Jėzus Kristus, Antrasis Šv. Trejybės Asmuo, dangaus ir žemės Karalius, pas kurį galima rasti visokios gyvybės gausumą ir išganymą. Su noru, užtat, pasilieka prie savo Viešpaties kojų, dažnai Jį atlanko. Kodel Išganytojas pasilieka Šv. Sakramente?

1. Nes Jam yra malonu pasilikti su tais, už kuriuos praliejo savo Kraują, paaukojo gyvybę; nes Jis visus myli.

2. Jisai nori uždegti savo meile atšalančių širdis, o neištikimuosius prie atgailos paraginti.

3. Pasiliko su mumis, kad mes galėtume pas Jį ateiti su savo reikalais, prašymais, o Jisai pasirengęs yra išklausyti nuolankios ir susigraudinusios širdies.

4. Išganytojas stiprina savo švenčiausiu Kūnu ir Krauju mūsų sielą ir kūną, it priimdamas mus į savo dieviškąjį asmenį. Ar-gi gali būti artimesnis santykis tarp dviejų asmenų, kaip yra mūsų santykiai su Jėzumi Kristumi? Savo malonėmis stiprina mus, o savo Kūnu ir Krauju maitindamas, rengia mus prie amžinosios laimės.

Ką-gi privalo žmogus teikti Išganytojui?

1. Kiekvienas privalo pareikšti savo Išganytojui padėką, meilę, tikėjimą ir teikti visų dorybių žiedus — geruosius darbus.

2. Mes esame Išganytojo nuosavybė, Dangaus Karaliaus neverti tarnai. Privalome Jo klausyti, Jį atlankyti.

3. Išganytojas nori visus žmones išganyti, o mes esame Jo draugai, kaip pat-

sai sako, — taigi plėskime išganymo darbą žmonių širdyse, tam stiprybės semkime Jį aplankant, su Juo pasitariant.

4. Savo dieviškuoju mokslu Jėzus Kristus apšvietė pasaulį, nes Jisai yra tikroji pasaulio šviesa. Norime šviesos savo protui, — eikime pas Jį; norime stiprybės savo valiai, — maldaukime Jį.

Pratyba. Reikšdamas Išganytojui savo karštą meilę, nutark:

1. Pažinti Jėzaus begalinę meilę šv. Sakramente.

2. Neapleisti progos, ir Jį aplankyti bažnyčioje, ar koplyčioje Šv. Sakramente esantį.

3. Gulant ir keliant savo mintimi skristi ten, kur Jėzus budi ir laukia tavęs.

4. Dienos metu laike darbo negalint Jo aplankyti, savo mintį dažnai pakreipki prie Jo, bent iš tolo pagarbindamas Viešpatį Jėzų Šv. Sakramente.

62. Pamaldumas prie Šv. Jėzaus Širdies.

Visais amžiais šventieji garbino Šv. Jėzaus Širdį, bet nuo XVII amžiaus tasai pamaldumas išsiplėtė, apėmė visas mylinčias Jėzų sielas. Didieji Bažnyčios mokytojai ir šventieji: Augustinas, Bernardas, Boneventura, Tamas Akvinietis,

Mechtilda, Gertruda, Katarina Sienietė ir kiti savo raštuose paliko įrodymus, jog jie gyvai atjautė pervertą Išganytojo širdį, kuri tiek daug numylėjo juos ir visus žmones.

1675 metais apsireiškė Išganytojas pal. Margarietai Marijai Alacoque, kuomet ji klūpojo ir meldėsi prieš įstatytą Šv. Sakramentą, parodė erškėčiuotą savo Širdį, degančią meile, su juodu skausmo kryželiu ant viršaus. Išganytojas pareiškė jai norą, kad visi žmonės žinotų ir suprastų Jo Širdį, o Jisai pažadėjo Šv. Širdies gerbėjams gausias ir nepaprastas malones.

Bažnyčia ištirinėjo dalyką ir įsteigė Šv. Jėzaus Širdies šventę, Dievo Kūno oktavai pasibaigus, penktadienyje. Be to, Bažnyčia pavedė visą birželio mėnesį Šv. Jėzaus Širdies garbei.

Kodel mes turime mylėti ir būti pamaldūs prie Jėzaus Šv. Širdies?

1. Kaip proto bustyne skaitome smegenis, galvą, taip meilės symbolį turime širdį. O širdies neskiriame nuo asmens, — gerbdami gerą asmens širdį, jo meilę, — gerbiame tą patį asmenį. Kas bučiuoja savo tėvui ar motinai ranką, tas nėra vien jų rankos garbintojas, kuri jiems daug gero padarė, bet tuomi parodo sa-

vo pagarbą, meilę, atsidavimą savo tėveliams.

Turime V. Dievo įsakymą: "mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela, visomis savo jėgomis, visomis savo mintimis." (Luk. 10, 27) t. y. iš visos širdies, atvirai, nuoširdžiai. Išganytojas, Jėzus Kristus, yra Antrasis Asmuo Šv. Trejybės, Dievo Sūnus, — užtat ir Jį privalome mylėti visa širdimi, nes ir Jisai mus numylėjo visa savo Širdimi. Kas myli ir garbina Jo Šv. Širdį, tas myli ir garbina Išganytoją.

2. Šv. Jėzaus Širdis yra mums kilniausis pavyzdis. Kas nori būti išganytas, privalo jam panešėti, kaip Apaštalas sako: "kuriuos jis išanksto pažino, tuos išanksto ir paskyrė, kad jie būtų tos pačios išvaizdos, kaip jo Sūnaus paveikslas." (Rom. 8, 29.) Ir Išganytojas ragina: "mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies." (Mat. 11, 29.)

3. Garbindami Jėzaus Širdį, garbiname Šv. Trejybę, nes Išganytojas yra kartu antrasis Asmuo Šv. Trejybės: "jūs pažinsite, kad aš esu savo Tėvuje" (Jono 14, 20) "aš Tėvuje ir Tėvas yra manyje." (Jon. 14, 12) "Ramintojas, šventoji Dvasia, kurį Tėvas atsiųs mano vardu, jis jus viso išmokins" (Jon. 14, 26).

4. Išganytojas pats nori, kad mes my-

lėtume Jo šv. Širdį, supratę begalinę Jo meilę. "Aš atėjau ugnies siųsti į žemę ir ko gi norėčiau, jei ne kad kurentųsi?" (Luk. 12, 49) "Jei kas mane myli, tas laikys mano žodžius; ir mano Tėvas jį mylės" (Jon. 14, 23). Galime ir privalome Jėzaus Širdį mylėti, kuri "mus mylėjo ir apiplovė mus savo krauju nuo mūsų nuodėmių." (Apr. 1, 5.)

5. Mylėdami ir garbindami Jėzaus Širdį, atlyginame už sugedusių žmonių juodą nedėkingumą savo Atpirkėjui.

6. Išganytojo Širdis — tai tikra žmogiška širdis, pilna užuojautos, kaip liūdija Apaštalas: "turėdami didį vyriausiąjį kunigą, kurs įėjo į dangų, Jėzų, Dievo Sūnų, laikykimės išpažinimo. Nes mes turime vyriausiąjį kunigą ne tokį, kur negalėtų užjausti mūsų silpnybių, bet gundytą visais žvilgsniais panašiu būdu, tačiau be nuodėmės. Todel artinkimės su pasitikėjimu į malonės sostą, kad gautumėm pasigailėjimo ir rastumėm malonės tinkamai pagalbai." (Žyd. 4, 14-16).

Kas darytina?

1. Karštai mylėk ir garbink šv. Jėzaus Širdį.

2. Įsirašyk į Šv. Jėzaus Širdies broliją. Ir kiek kartų pažvelgsi į medalikėlį, —

pažadink savyje meilės ir dėkingumo jausmus.

3. Suprask gerai Jėzaus Širdį ir Josios dorybes: nuolankumą, kantrybę, malonumą, savęs atsižadėjimą, Dievo valiai atsidavimą, skaistybę, užuojautą artimui nelaimėje.

4. Tas dorybes įgyvendink savo širdyje ir veikime. Rūpinkis, kad tavo artimieji taip-gi pamylėtų Jėzaus Širdį.

5. Pasitikėk Jėzaus Šv. Širdžiai, žinok, jog davėsi ragotine perverti, kad tu joje galėtumei rasti malonių versmes. Prie Jėzaus Širdies skubėk, maldauk, o nežūsi.

63. Jėzaus Kristaus pažadėjimai.

Mūsų Viešpats Jėzus Kristus teikėsi apreikšti šv. Margarietai Marijai Alacoque savo Šv. Širdies begalinius palaimų ir malonių turtus, skiriamus tiems, kurie mylės ir garbins Jo Šv. Širdį. Tie pažadėjimai yra surašyti šventosios Margarietos Marijos gyvenimo ir darbų aprašymuos ir Bažnyčios vyresnybės leista juos platinti. Čia paduodu juos ėmęs iš lietuvių kalba pasirodžiusios knygutės: "Jėzaus Širdis ir kunigas" kun. B. A. vertime, 1928 m. Kaune.

1. *Pažadėjimai tiems, kurie darbuojasi sielų išganymui.*

"Mano dieviškasis Atpirkėjas davė man suprasti, kad visi, kurie darbuojasi sielų išganymui, turės dovaną net kiečiausias sielas sugraudinti; jie darbuosis su stebuklingu pasisekimu, jei tik patys bus nuoširdžiai pamaldūs prie šv. Širdies."

"Užtenka padaryti, kad dieviškoji Širdis būtų žinoma, ir tada jau palikti Jam rūpesti pripildyti Jo malonės patepimui Širdis, kurias Jis išsirinko: laimingas tas, kuris į šį skaičių pateko."

2. *Norintiems pasitaisyti.*

"Aš turiu vilties, kad dieviškoji Širdis yra gausus ir neišsemiamas gailestingumo .ir malonių šaltinis... kad teisingą Dievo rūstybę del tiek daug prasikaltimų numalšintų..., atsižvelgdamas į tą meilę, kurią Jisai turi tai šv. Širdžiai, Dievas nusidėjėliams" atleis. Šv. Širdis "yra tarytum tvirtovė ir užtikrinta prieglauda visiems vargingiems nusidėjėliams, kurie tik Joje nori pasislėpti, kad dieviškoji teisybė jų nepasiektų."

"Šv. Širdis yra visagalinti gailestingumui pasiekti."

“Šv. Širdis trokšta didelę daugybę atitraukti nuo pražūties kelio ir sugriauti šetono karalystę sielose, kad jose įkurtų meilės karalystę.”

“Aš nežinau jokio kito pamaldumo lavinimo, kuris taip trumpu laiku pajėgtų sielą atvesti prie aukščiausio tobulumo.

3. *Pažadai Vienuolijoms.*

“Jis man pažadėjo... išlieti savo degančios meilės saldžiausio patepimo ant visų bendrijų, kurios šv. Širdį garbina ir ypatingai atsiduoda Jos globai: Jis tolins savo dieviškosios teisybės bausmes, kad jas padarytų vėl uolias, jei jos ataušt ų.”

“Nereiks jokios kitos priemonės mažiau pavyzdingose vienuolijų bendrijose pirmykščiam uolumui ir įsakmiausiam įstatų laikymui sugrąžinti, ir toms (bendrijoms), kurios gyvena įsakmiai prisilaikydamos įstatų, atvesti į aukščiausią tobulumą.”

“Kiek daug malonių ir palaimų apsiėmė Jis išlieti ant visų bendrijų, kurios Jai (šv. Širdžiai) teiks daugiau garbės ir šlovės!”

4. *Geros valios sieloms.*

“Per šį mieliausią pamaldumą pasau-

liečiai ras kiekvieną reikalingą savo luomui pagalbą.

"Jis suteiks ramybės jų šeimynoms. Išsiskyrusias šeimynas vėl sutaikins.

"Jis rems juos jų darbuose.

"Jis guos juos jų varguose.

"Jis išlies ant visų jų sumanymų palaiminimų.

"Toje Širdyje jie ras prieglaudą gyvenime, o ypatingai mirties valandoje.

"Kaip saldu yra mirti turėjus nuolatinį pamaldumą Širdžiai To, kuris teis mus.

"Kurie šią Šv. Širdį gerbina, tie niekuomet nežus."

5. *Šv. Širdies apaštalams.*

"Jis leido man pamatyti daug vardų, kurie šv. Širdyje buvo įrašyti troškimu skleisti Jo garbę, todel niekuomet nebus leista jų iš ten išbraukti.

"Jis atidengė man meilės ir malonių turtus asmenims, kurie Šv. Širdžiai pasišvenčia ir pasiaukoja tam, kad, kiek tik galėdami, Jai gamintų garbės, meilės ir šlovės."

6. *Namams, kurie Jo paveikslą garbina.*

"Kadangi Jis yra visos palaimos šaltinis, gausiai Jis jos išlies ant visų vietų,

kur tik bus išstatytas šis mieliausias paveikslas mylėti ir garbinti."

7. *Devynių pirmųjų penktadienių pratyba.*

"Savo gailestingumo gausybėje prižadu tau, kad mano visagalinčioji meilė visiems tiems, kurie per devynis mėnesius paeiliui pirmąjį penktadienį priima Komuniją, suteiks galutinės atgailos malonę. Jie nemirs mano nemalonėje, nei šventų Sakramentų nepriėmę, ir mano Širdis bus jiems anoje valandoje užtikrinta prieglauda."

64. Jėzaus Širdies šauksmas.

"Man šalta, aš trokštu ir alkstu!.. pasakyk mano geriems kunigams, kad jie savo meile panorėtų mane sušildyti!.. kad jie man sielų, sielų, sielų duotų... Ar aš ne iš sielų meilės miriau?

Visi mano Širdies turtai atdari! Juo daugiau tautos nuo manęs nutolsta ir mane atstumia, tuo labiau skatina mano saldžiausioji Motina mane atidaryti meilės, pasigailėjimo ir pašventinimo turtus, kurie yra mano Širdyje!

Be abejo, pamaldumas mano Širdžiai jau yra labai paplitęs, jis teikia man paguodos ir atveda prie manęs, sielų Išga-

nytojo, daugybę sielų! O kiek mažai dar tesuprantami mano Širdies begaliniai turtai. Mano Motina manęs prašo, mano paties Širdis verste verčia išlieti tuos turtus ir kviesti gerąsias sielas pasinerti toje gailestingumo ir meilės jūroje ir paskęsti joje...

Nunešk šį mano Širdies atsišaukimą iki žemės kraštui, ypač nunešk jį kiekvienam mano kunigui, kurs man yra taip brangus! Mano kunigas! mano antrasis aš.

Kad tik jie panorėtų suprasti mano išsiilgusį troškimą arčiausiai su kiekvienu jų susijungti! Retai tik kai kurie pasiekia šį tobulą susijungimą, kokį prirengė jiems mano Širdis ant žemės!

Ko reikia, kad tasai susijungimas įvyktų?

Reikia surinkti visus meilės linkimus, juos, taip sakant, sujungti į vieną ir pakreipti į mane, kuris gyvenu jų širdies slapčiausioje gelmėje! Ai! Šauk visiems tiems, kurie del manęs vargsta lediniuose šiaurės laukuose, tiems, kurie vargsta spirginančioje piėtų kaitroje, narsiems karžygiams, kurie kovoja po mano vėliava, tiems, kurie dienas ir naktis sieloms tarnaudami nyksta, kurie del persekiojimų, vargų ir priešingumų praranda mano tarnystėje pajėgas: š a u k j i e m s

visiems, kaip labai aš juos myliu; maldauk jų išgirsti ir paklausyti šio mano Širdies taip meilingo ir karšto atsišaukimo, mano nuoširdaus kvietimo įžengti į savo pačių sielų gelmes ir ten jungtis su manim, kuris jų niekuomet neapleidžiu, ir tarytum tapti su manim vienas... Kokiais gausiais laiminimais tada aš juos pripildysiu!.. Tas slaptingas ir dieviškas susijungimas bus pradžia daug šventesnio ir vaisingesnio gyvenimo, negu lig šiol.

Daugelis kunigų labai gerai supranta mokslą apie sielos susijungimą su manim, daugelis net siekia to, bet kaip maža tokių, kurie jį žino iš patyrimo! Kiek maža net maldingesniųjų ir uolesniųjų kunigų težino, kad *aš esu jų sielų gelmėje* ir degu troškimu padaryti juos *vienus* su manim... Ai, kad jie panorėtų nuo išlaukinių daiktų ir žmogiškų įspūdžių atsiskirti, kad *jie patys vieni nužengtų į savo sielų vidų, iki pat gelmių, ten kur aš esu* kaip greitai jie mane surastų, ir koks jiems būtų susijungimo, šviesos ir meilės gyvenimas!..

Daug kunigų, kurie eina geru keliu ir budi, tuo jau ir pasitenkina, ir nieko daugiau nebeieško. Šitie tik su pilnu pasiti-

kėjimu turėtų eiti prie mano Motinos, kuri yra kartu ir jų Motina. Kaip ji kunigus myli, su kokiu džiaugsmu Ji maldauja mane už juos! Ir vėl ta mano saldžiausia Motina skatina mane visus mano Širdies turtus atidaryti ir paskelbti naują atsišaukimą visoms gerosioms sieloms, ypač mano mieliems kunigams. Ji, mano mieliausioji Motina, sudaro mano Širdies džiaugsmą! Nes žinokite, toji dieviškosios meilės Motina turi paslaptį šio stebuklingojo susijungimo, kurį mano Širdis, gausiai išsiliedama gailestingumu ir meile, dabar vėl siūlo kaip naują, nepaprastą pasišventimo priemonę visiems savo kunigams."

Šis atsišaukimas buvo rastas T. Niceto raštuose (1900 Romoje), bet ne jo rašytas. Pijus X leido šį atsišaukimą tūkstančiais ekzempliorių platinti kunigų ir pasaulionių tarpe.

§11. Pamaldumas prie Šv. Panelės ir Šventųjų.

65. Šv. Panelės garbinimas.

Pamaldumas prie švenčiausios Panelės ir kitų šventųjų gali būti svarstomas dviem žvilgsniais:

1. kokia tikybinė pagarba jiems pri-

klauso, kokiomis maldomis ir kokiu būdu reikia garbinti ir 2. tasai šv. Panelės ir šventųjų garbinimas kaipo dvasinė priemonė tobulėti.

Į pirmąjį klausimą atsako tikėjimo mokslas, dogmatinė teologija, o antrąjį riša dvasinio tobulinimosi mokslas, ascetika su mistika. Taigi, mes čia svarstysime tąjį pamaldumą prie šv. Panelės ir šventųjų, žiūrėdami kaip į priemonę patiems mums dvasiniai tobulėti.

Šv. Panelė yra visų šventųjų Karalienė, galinga Užtarytoja ir maloninga visų mūsų Motina. Ji savo šventumu ir amžinąja garbe viršija visus šventuosius, todel pirmiausiai atskirai kalbėsime apie švenč. Panelės garbinimą, meilę, jos pagalbą, mums siekiant krikščioniškojo tobulumo. Pamaldumas prie šv. Panelės yra galinga dvasinė priemonė tobulėti.

Šios pratybos *kilnumas* aiškus, nes:

1. Marijos globa yra visuotina ir sekminga.

2. Pamaldus jos garbinimas padeda sieloms dorybėse augti.

3. Šventųjų pavyzdžiai ir mūsų pačių patyrimai rodo, jog Marijos mylėtojai pasiekia tobulybės.

1. *Marijos globa.* Jos globa yra visuotina ir galinga, nes teka iš Dievo motinystės begalinės vertės.

Ir tikrai, Dievo Motinos garbė yra taip didelė, jog nepalyginamai viršija visų kitų tvarinių garbę; ji apdovanota malonių pilnybe, išskirta iš visų kitų, išrinkta Amžinajam Žodžiui motina ir savo sieloje pasiekusi tokios tobulybės, kad ji stoja aukščiau už angelus ir visus šventuosius. Ji viena tik gali pasakyti Atpirkėjui: "mano Sūnau."

Kadangi Išganytojas pavadino visus tuos, kurie klausė Dievo žodžio ir jį pildė savo broliais, tai Jo švenčiausioji Motina yra mūsų motina, o mirdamas ant kryžiaus taip-gi ją mums už Motiną atidavė. (Jon. 19, 27).

Todel šv. Panelė Marija *gali* visus mus globoti, būdama pati neišpasakomai galinga pas Dievą; *nori* ji globoti mus, nes tai yra būtinoji meilės paseka ir iš tikrųjų *globoja*, nes visos dangiškos dovanos, teikiamos varguoliams žmonėms, per jos rankas yra teikiamos, nes joje pirmiau buvo apsigyvenęs patsai malonių šaltinis, Kristus Viešpats. Prieiti prie Jėzaus mes galime per Marijos užtarymą.

2. Pamaldumas prie šv. Panelės daro dorinančios sielas įtakos, nes remiasi maloniu, galingu ir sekmingu Motinos vardu ir pareigomis. Niekas kitas sūnų širdis negali tinkamiau paveikti, kaip išmintingas sekimas motinos darbų.

Kaip prigimtinėje ir visuomeninėje tvarkoj, panašiai ir antgamtinėje reikalingi esame motinos, ir V. Dievas teikia tam reikalui savo pagalbos. Užtat, pamaldi siela, Marijoje motiną išpažindama, pripranta į ją kaip į savo motiną žiūrėti, su ja taip maldoje kalbėtis ir tada pažįsta, jog daug ko reikalinga, stokoja ir su mylinčia sūnaus širdimi, šaukiasi motinos pagalbos. Tie gyvenimui reikalingi ir pakartojamieji mąstymai, maldos, sužadina žmogaus sieloje nuolankumo, pasitikėjimo ir dieviškos meilės jausmus, kurie būtinai reikalingi tobulam Kristaus mokiniui.

Tasai pamaldumas prie šv. Panelės padaro, be abejo, dar didesnės įtakos sielai, jeigu pakreipiama pamaldumas prie *šv. Panelės Širdies.* Jisai pažadina sieloje gyvesniu būdu pasitikėjimą ir tikrą meilę.

3. *Šventųjų pavyzdžiai* ir mūsų kasdieninis patyrimas rodo aiškiai šios dvasinės priemonės tobulėti kilnumą.

Visi šventieji, kuriuos tik ant mūsų altorių garbiname, ir kurie dar ant žemės gyvena, prie šventumo priėjo su Marijos pagalba. Jeigu patirinėtume Kristaus Bažnyčios praeitį, garbingų jos rašytojų veikalus ir gyvenimą, bendrijų ir vienuolijų pradžią ir vystymąsi, visur aiškiai

pamatytume, jog pamaldumas prie šv. Panelės yra tikras jų tobulybės požymis ir priežastis. Atskiri asmenys, pakilę tobulybėje šios pratybos dėka, sukūrė galingas Bažnyčioje bendrijas. Taip-gi matome, kad visur, kur pamaldumas prie šv. Panelės sunyksta, doroviniai nyksta atskiri asmenys, bendrijos, o net ir tautos.

66. Pamaldumo siekimas ir pratyba.

Pamaldumas prie šv. Panelės siekiamas trimis keliais: 1. *visiškas atsidavimas* šv. Panelės globai, jos malonėms, gerumui ir motiniškam duosnumui, kalbant pav. šią maldą: "Valdytoja mano, Motina mano! Atiduodu Tau save visą, o kad patvirtinčiau Tau esąs atsidavęs, atiduodu Tau šiandien mano akis, mano ausis, mano lūpas, mano širdį, pilnai mane visą. Taigi, kad aš esu Tavo, Geroji Motina, saugok mane, gink mane kaip savo daiktą ir nuosavybę."

Nėra geresnės priemonės pamylėti šv. Mariją ir būti jos mylimu, kaip įsigilinus į jos garbę ir gautąsias per jos užtarymą malones.

2. *Pamaldumo pratybos,* jos garbei atliekamos, didina ir gilina patį pamaldumą.

3. *Sekti jos dorybėmis.* Kiekvienas my-

li sau panašų, bet ir meilė arba panašius sau susiieško, arba juos padaro. Tiesa, patsai pamaldumas prie šv. Panelės neparodo ir nereikalauja, kad siela būtų tobula ir šventa ,bet tinka ir reikia jai eiti prie tobulybės ir šventumo. Kad galėtų tikrąjį pamaldumą įgyti, reikia gyventi nors paprastu, bet tikrai krikščionišku gyvenimu.

P r a t y b a. Kas nori iš tikrųjų būti pamaldus ir pasivesti šv. Panelės Marijos globai, turi sekančius dalykus įgyvendinti.

1. Kartais, priėmęs šv. Komuniją, ateis prie Marijos altoriaus, ar paveikslo ir *pasiaukos* ypatingu rūpestingumu tarnauti V. Dievui. Tą pasiaukojimo aktą gali pakartoti kasdien, bet ypač patartina iškilmingomis šv. Panelės šventėmis, laikydamas save jos nuolankiu tarnu, norinčiu šv. Motinai patikti.

2. Reikia įprasti, tarnaujant šv. Panelei, aukoti V. Dievui *per Marijos* rankas atskirus ir visus savo darbus, kartu *su Marija* juos atlikti, iš jos imant sau pavyzdį, *Marijoje* gyventi, jos nekalčiausią Širdį garbinant, darbus atliekant. Tuo būdu siela niekad nepasiliks viena, bet turės šv. Panelę Mariją drauge, kaip sako šv. Bernardas: "Kas nebūtų, ką ruošiesi aukoti, nepamiršk pavesti Marijai,

jei nenori pasijusti neišklausytas.'' (Lib. Flor. XI, c. 5.)

3. Pavojuose, pagundose, visuose sielos reikaluos tuojau šaukis Marijos, kaip kūdikis šaukiasi savo motinos.

4. Dažnai persiskaityk ir apsvarstyk šv. Panelės privilegijas, kilnybę, skausmus ir jos dorybes, kad tavo gyvenimas ir nusiteikimas jai panešėtų.

5. Kasdien kalbėk šv. Panelės Račančių, tris kartus ''Viešpaties Angelas,'' o išgirdęs laikrodį valandas mušant, ar naujo darbo imdamasis, sukalbėk ''Sveika Marija.''

6. Visados pasiruošk prie jos švenčių, laikydamas novenas, ar kitomis maldomis; patartina subatomis šv. Panelės garbei susilaikyti nuo mėsiškų valgių, sušelpti vargingesnius, ar padaryti kokį apsimarinimo veiksmą.

7. Verta įsirašyti į šv. Panelės Sodaliciją, nešioti jos globos ženklus—škaplierius, stengiantis pelnyti visus teikiamus jiems atlaidus.

8. Šv. Panelės paveikslus, koplyčias, altorius, ar bažnyčias pamaldžia siela lankyti: Remki jos vardo vienuolijas.

9. Mums teikiamą pagarbą, o taipgi turimą įtaką panaudokime, kad surastume daugiau jai tarnų.

67. Pamaldumas prie Šventųjų.

Dangaus Angelai ir Šventieji žmonės džiaugiasi amžina laime, ją turi, ją atsiekė. Jie yra tobulas V. Dievo atvaizdas. Viešpats papuošė juos garbe. Ką V. Dievas pagerbė, tą ir mes privalome pagerbti. Angelai ir Šventieji verti pagarbos ir mūsų meilės.

Pamaldumas prie Šventųjų nors nėra taip našus sielai, kaip garbinimas ir pamaldumas šv. Panelės, bet turi dorinančios sielai įtakos.

Kitų Šventųjų tarpe, kuriuos ištikimojimoji siela ypatingu pamėgimu ir pamaldumu garbina, randame:

1. *Šv. Juozapą,* Išganytojo Globėją, šv. Panelės Sužiedotinį. Jis buvo neatskiriamas draugas šv. Panelei jos skausmuose ir džiaugsmuos, Amžinojo Žodžio sargas, visuotinis Globėjas ir tobulos maldos vyras.

2. *Šv. Angelas Sargas,* — jis yra mūsų vadas išganymo keliu, mūsų darbų liūdininkas, mūsų sielos reikalų žinovas.

3. *Mūsų Globėjas,* kurio vardą turime, arba kitas pasirinktinas globėjas, kad būtų mūsų gyvenime pagalba ir pavyzdžiu.

4. *Šventas Įstaigos Globėjas,* arba vienuolijos ar sodalicijos šventas įkūrėjas,

į kurią mes įstojame. Jisai yra mums gyvas pavyzdis, kaip turime sutvarkyti savo gyvenimą.

5. *Šv. Teresė*, Vaikelio Jėzaus, mūsų dienų tobulybės gėlė, o taipgi *šv. Teresė, senesnėji*, tobulybės gyvenimo mokytoja.

Pamaldumas prie šventųjų nuolat kelia širdį žmogaus prie jų dorybių, skatina siekti vis didesnės Dievo meilės ir savo sielai tobulybės. Kas myli šventus savo Globėjus, tas myli jų dorybes, tas myli ir V. Dievą.

§12. *Gyvenimo Tvarka.*

68. Kas yra gyvenimo tvarka ir jos kilnumas.

Gyvenimo tvarka yra tai mūsų visų užsiėmimų tvirtas ir pastovus sutvarkymas, paskyrimas jiems atlikti tinkamo laiko.

Į gyvenimo tvarką įeina du dalykai: a) pareigų eilė, b) suskirstymas jų valandomis, kitaip sakant, — dienotvarkė. Kadangi dvasinio žmogaus visi veiksmai, privalo būti sutvarkyti krikščioniškos tobulybės siekiant, ne tik tie, kurie aiškiai geri yra, bet taip-gi ir tie veiksmai, kurie gali būti geri, arba būtini ir prigimtiniai, k. a. valgymas, poilsis etc., tai gy-

venimo tvarka apima ne vien pamaldumo veiksmus, bet visus protingojo žmogaus veiksmus.

Gyvenimo tvarkos mokina mus tautų apaštalas: "visa tebūnie daroma padoriai ir tvarkingai" (1 Kor. 14, 40). Lotynų patarlė sako: saugok tvarką, o tvarka tave saugos. Tvarkos kilnumą suprantame aiškiau iš jos vaisių.

1. Mūsų apgalvoti ir savo laiku atliekamieji veiksmai pasidaro panašūs į V. Dievo darbus, kuris: "visa sulyg saiko, skaičiaus ir svorio sutvarkė" (Išm. 11, 21).

2. Padeda gerai sudoroti laiką, pašalina netvarką, sumišimą ir tinginystę.

3. Visi tie darbai pasidaro tobulesni, nes pastoviai atliekami nustatyta tvarka, klausant vyresniųjų arba jų pritarimą gaunant. Šv. Augustinas mokina: "Kur yra kokia nors tvarka, koks nors gėris yra, kur nėra tvarkos, nei kokio gėrio nėra" (De nat. boni c. 23).

4 Tvarka gerina ir grynina žmonių papročius, dvasiai suteikia taikos, nes garbingumas ir ramybė yra tvarkos sekmė, o iš netvarkos tik priešinybės kyla. Šv. Augustinas ir šv. Bonaventura sako: "Kiekvienas sutvarkytas dalykas būtinai pasidaro garbingas" (Spec. disc. p I, c. 32).

5. Tvarka sutvirtina ištesėjimo dorybę ir sielos galias su jos dorybėmis suderina: "Tas yra gyvenimas, būvokite jame ir neiškrypkite iš jo nei į dešinę, nei į kairę pusę." (Izai. 30, 21).

69. Gyvenimo tvarkos gerumai.

Kad krikščioniškojo gyvenimo tvarka būtų pastoviai ir geriausiai sudaryta, kad ją panorėtume įgyvendinti, atsiminkime gyvenimo tvarkos gerumus ir iš jos kylančias dorybes.

1. Tvarka sudaro *tvirtus pamatus* krikščioniškam gyvenimui. Tvirtais ir patvariais nuostatais pasirėmę, galime kreipti į vieną gyvenimo reikalą visus savo darbus.

2. *Paskirstymas* mūsų pareigų ir darbų įgyvendinti skirtomis valandomis palengvina pareigas, sudaro joms atlikti tvarką ir būdą. Tame yra krikščioniškojo gyvenimo tvarkos esmė.

3. *Teisėtas patvirtinimas.* Savo vyresniųjų ir dvasios vadų gavę nusistatytai gyvenimo tvarkai patvirtinimą ir jų nurodymų klausydami, turime dar klusnumo nuopelnus kiekvienoje mūsų pareigoje ir darbe, o be to, išvengiame savymylos prigavimų. Jų praktiški nurodymai mums tampa tvarkos įstatai.

Pritaikydami gyvenimo tvarkos nurodytuosius nuostatus ir pagrindus, turime paminėti, jog suskirstyme pareigų reikia vadovautis pareigų svarbumu tokioje eilėje: pirmiausiai imtis to, kas būtinai reikia padaryti, paskui to, kas mums naudinga daryti, trečioj vietoje tai, kas suteikia malonumo.

Tuos darbus ir pareigas, kuriuos turime būtinai atlikti, visados skaitykime svarbiausiais ir jų neapleiskime, nepamainykime pamaldumo ar patartais darbais. Negalima daugiau vertinti mažmožį už esminį dalyką, nei nemainykime naudingus darbus tokiais, kurie vien malonumo teikia. Kas dabar reikia padaryti, daryk, o neatidėliok, nes kitu laiku kiti darbai teks atlikti. Jeigu dvi pareigos, ar darbai sueina, kad abu reikėtų tuojau atlikti, imkis sunkesnio darbo, ar pareigos pirmoj eilėje, o bus lengva antroji pareiga atlikti. Kiekvienam darbui paskirkime laiką, taipgi laikui skirkime darbą. Negalime padaryti visa, ką norime. Turime pasirinkti tą, ką privalome daryti ir ką galime padaryti.

70. Dienotvarkė gyvenime.

Visas trumpas mūsų gyvenimas ant žemės susideda iš dienų, savaičių, mėnesių ir metų. Visi metai praeis mums nenaudingai, jei nemokėsime mažesnius laikotarpius tinkamai sunaudoti. O ir savaitės paliks nenašios mūsų dvasios gyvenimui, jei nesugebėsime sutvarkyti dienų, o jose valandų. Be galo svarbu yra turėti pastovi darbų dienotvarkė. Kad lengviau galėtume atsiminti, kas kurią valandą reikia veikti, pasirašykime sau tą dienotvarkę, suskirstydami visas savo dvasines ir kitas pareigas.

Štai ko turime prisilaikyti, sustatydami dienotvarkę:

1. *Kasdien.* Paskirk valandą, kada turi atsikelti. Suaugusiam ir sveikam žmogui gana 7 valandų miego. Anksčiau gulk, anksčiau kelk.

Rytmetinės maldos, apmąstymas, šv. Mišių auka ir Komunija.

Pusryčiai, pasiimtų pareigų darbai. Dvasinis skaitymas ir pusiaudienio sąžinės sąskaita.

Pietūs, poilsis, arba rekreacija, darbai. Aplankymas šv. Sakramento, šv. Panelės Marijos, Ražančius ir vakarinės maldos. Paskirtą valandą miegui — gulti.

2. *Kas savaitė.* Gerai atlik savaitinę

išpažintį; persiskaityk pereitos savaitės pasiryžimus ir prisimink, kiek juos įgyvendinai, dalyvauk pamaldose, brolijų susirinkimuose ir maldose. Penktadieniais pagarbink šv. Jėzaus Širdį, o šeštadieniais — Nekalčiausią Marijos Širdį.

3. *Kas mėnuo.* Atlaikyk vienos dienos rekolekcijas ir padaryk iš viso to laiko sąžinės sąskaitą. Persiskaityk, kokias pastabas esi įsirašęs knygelėn per tą mėnesį: gautuosius apšvietimus, gerąsias pajudas, paskatinimus ir pasiryžimus.

Dalyvauk mėnesinėse pamaldose, novenose (devindieniuose), kurios yra bažnyčioje laikomos.

Pastabos. Dienotvarkės lapelyje, ar prie jo reikia pridėti raštu šias pastabas:

1. Jeigu negalėsiu paskirtu laiku atlikti kurį nors dvasinį pratimą, rūpinsiuosi kogreičiausiai jį papildyti, net kitų darbų metu, su kuriais galima bus apleistieji suderinti.

2. Jei artymo meilė ar klusnumas reikalaus nenumatyto dienotvarkėje darbo, jį atliksiu, kitu atveju dienotvarkės nekeisiu.

3. Užsirašinėsiu svarbesniuosius nusitarimus, apšvietimus ir Viešpaties suteikiamus maldos metu, arba kitais atvejais įkvėpimus. Kartas nuo karto persiskai-

tysiu prie tobulybės siekti skatinančius šv. Rašto ir dvasios žinovų išsireiškimus.

71. Svarbūs Žodžiai.

Atsitinka, jog žmogaus dvasia apilsta, pasidaro joje nejaukus sustingimas ir, pati viena pasilikus, jaučia gyvą reikalą, kad kas ją išjudintų, paskatintų. Gera, todel, kartais, ypač mėnesinių rekolekcijų metu, pasiskaityti šv. Rašto, ar dvasinio gyvenimo žinovų svarbius išsireiškimus, žodžius, skatinančius į darbą, į tobulybę. Čia paduodame keletą pavyzdžių.

1. "Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka mane." (Luk. 9, 23).

2. "Visuomet reikia melstis ir nepailsti." (Luk. 18, 1).

3. "Pažinau Tave, mano Dieve, ir pažinau save." Šv. Augustinas.

4. "Dievas mano ir visa!" Šv. Pranciškus Asyžietis.

5. "Nuo viso teatstoja tavo širdis, ieškok Dievo ir rasi." Šv. Teresė.

6. "Visame nusižemink ir atgailauki iki mirčiai." Šv. Teresė.

7. "Tavo troškimas lai būna Dievas; tavo baimė, kad jo gali nustoti; tavo skaus-

mas kad juo negali naudotis; tavo džiaugsmas visame, kas tave prie Jo veda, o taip surasi ramybę.'' Šv. Teresė.

8. Kas nori gerai melstis, turi gerai pasirūpinti apsimarinimus naudoti. Šv. Pilypas Nerius.

10. ''Būk nuolankus ir klusnus, o išmokys tave šv. Dvasia.'' Šv. Pilypas Nerius.

11. ''Ką gali daryk del Dievo, padarys už tave Dievas, ko negali.'' V. P. Lapuente.

12. Mažmožius pats atlik, o Dievas pagelbės tau didelius dalykus atlikti. V. P. Lapuente.

13. Jei ką dabar gali, o nedarai, vėliau nei tiek negalėsi. V. P. Lapuente.

14. Gyvenimo saldybę nemaloniu laikyk, o nemalonius dalykus — saldybe, — rasi ramybę. (Tas pats).

15. Rūpinkis Dievo reikalais, o tavais apsirūpins Dievas. (Tas pats).

16. Visa yra tuštybė, kas nenaudinga amžinybei. (Šv. Pranciškus Salesietis).

17. Nieko nebijok, tik nuodėmės. Visa prarasi, nustojęs Dievo. (Šv. Pranciškus Salesietis).

18. Teisingai elgkis ir nieko nebijok: jeigu blogai atliksi, visa bus dovanota. (Tas pats).

19. Naudingiau vieną kartą pamaldžiai

sukalbėti "Tėve mūsų," negu daugelį kartų paskubomis ir iš įpročio. (Tas pats)

20. Nėsu Dievui reikalingas, nebent tam, kad Dievas malones man teiktų. (P. Lafiguera).

21. Daugiau turiu negu užsitarnavau atlyginimo ir malonių, o mažiau darbo ir bausmių. (Tas pats).

22. Jei nutarei kartą tobulai su Dievu bendrauti, nesigėdyk toksai ir pasirodyti. (P. Lafiguera).

23. Kas melsis, bus išganytas, kas nesimels, bus pražudytas. (Šv. Alfonsas Liguoris).

24. Dievu visiškai pasitikėk, bet nepasitikėk sau ir savo išminčiai. (Tas pats).

25. Neliūski savo varguos, bet nuolatos žeminkis, prie Dievo; atgailaudamas ir tikrai pasiryžęs artinkis, o nusiraminsi. (Tas pats).

26. Kaip graži sielos malda, kuri noromis paniekinimus kenčia! (Tas pats).

27. Kuomet Dievas išrenka, menkniekis jei pasaulis atmeta. (V. P. Claret).

28. Pirmiau mirti, negu nusidėti! (Tas pats).

29. Įžvelgk Dievą tave permatantį. (Tas pats).

30. Nieko malonesnio Dievui negaliu aukoti, kaip atgailojančias sielas. (V. P. Claret).

31. Viską mums dovanojo Viešpats, kad vieną jo meilės įsakymą išpildytume. (Tas pats).

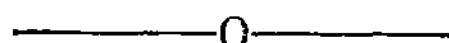
32. Po Dievui — Marija. Mylėkite ją, nes tai Motina, kuri galingai jus myli. (Tas pats).

33. Visame kalbėk: Švenčiausioji Marijos Širdie, priimki mano šią dovaną ir palaimink. (Tas pats).

34. Tai daryk, o gyvensi. (Luk. 10, 28)

Turinys:

„KRISTAUS PATARIMŲ KELIAIS"
KNYGOS LEIDĖJAI:

Augustas Damulis, Chicago, Ill.
Agota Mažeikaitė, Melrose Park, Ill.
Annie Oksas, Montello, Mass.
Adelė Lukoševičiutė Girardville, Pa.
A. Žukas, Cleveland, Ohio.
Agota Zizminskaitė, Racine, Wis.
A. S. Vaitkus, Dayton, Ohi.
Al. Ignotienė Waterbury, Conn.
Alek. Jurčikonis, Frackville, Pa.
Adam. Putsavage Sait Clair, Pa.
Apol. Kedienė, Hartford, Conn.
Agota Kučinskienė, Cleveland, O.
A. Peterson, Kingston, Pa.
Ant. Bernoraitė, Hinsdale, Ill.
Antanina Tiškienė, New Haven, Conn.
Anelė Jekavičiutė, Waterbury, Conn.
Albinas Link (auskas), Shenandoah, Pa.
Alfonsia Danisevičienė, Phila, Pa.
Agota Marcelionis, So. Boston, Mass.
A. Juskauskas, Brooklyn, N. Y.
A. Rusiecki, Somerville, Conn.
A. Monstello, Somerville, Conn.
Antanas Pakeltis, Chicago, Ill.
Anna Schulf, Camden, N. J.
Adomas Avieta, Worcester, Mass.
A. J. Apanavičius, Rochester, N. Y.
A. Rimidaitė, Chicago, Ill.
Ant. Dapkus ir Ant. Dapkienė, Chicago, Ill.
Ant. Gudynienė, St. Louis, Mo.
Anelė Stauskienė, Sheboygan, Wis.
A. Milkontienė, Dorchester, Mass.
Agota Dapkunienė, Shenandoah, Pa.
Ag. Vendelskienė, Westville, Ill.
Agota Zmuidinienė, WaWterbury, Conn.
Amelija Klumtienė, Brooklyn, N. Y.
Apolinaras Petkus, Chicago, Ill.
Anna Vasiliauskis, Detroit, Mich.
Ana Morkunas, Cicero, Ill.
Amelia Simkevich, Cleveland, O.
Agota Kudarauskienė, East Haven, Conn.

Andrius Gudukas, Worcester, Mass.
Barbora Pranskevičienė Chicago, Ill.
Barbora Nautužienė, Chicago, Ill.
B. Stasevičienė, So. Boston, Mass.
Barbora Šiemaitienė, Herrin, Ill.
B. Zemeikienė, Montello, Mass.
D. Drungelienė, Chicago, Ill.
E. Laužikaitė, Phila, Pa.
E. Galčiunienė, Blissville, L. I. C. N. J.
E. Wilutis, Maspeth, L. I.
E. Savickienė, Elizabeth, N. J
Elzbieta Paulienė, Chicago, Ill.
El. Trakinaitė, Chicago, Ill.
Emilija Kaunelis, Nashuoa, N. H.
Frank Kodis, Boston, Mass.
Felix Patosckas, So. Boston, Mass.
Grasilda Minotienė, Braddock, Pa.
George Babijonas, St. Clair, Pa.
George Banionis, Detroit, Mich.
Ig. Urbon, Chicago, Ill.
Ieva Klimaitienė, Scranton, Pa.
I. Ivanauskas, Detroit, Mich.
Juozas Čuperinskas, Montello, Mass.
Julia Demijohn, Saginaw, Mich.
Julijona Pladienė, Newark, N. J.
J. S. Zemantis, Newark, N. J.
Juozas Eitvidas, Brooklyn, N. Y.
Jurgis Mikalauskas, Detroit, Mich.
Juozas Vinciunas, Braddock, Pa.
J. Grudzinskas, So. Boston, Mass.
Juozas Kodis, Chester, Pa.
Jonas J. Grigas, Warrcester, Mass.
John Juselis, Bayonne, N. J.
Julijona Juraitienė, Shenandoah, Pa.
J. Vabalas, Chicago, Ill.
J. Valkevičienė, Waterbury, Conn.
Juozas Straukas, Detroit, Mich.
Jar. Augaitis, Baltimore, Md.
Juozas Ugenskas, Grand Rapids, Mich.
J. Arbuckas, Cleveland, O.
Juozas Kincinas, Chicago, Ill.
Jonas Gailius, Waterbury, Conn.
Juozas Andriuškevičius, Springfield, Ill.

J. Samoskienē, Chicago, Ill.
Kun. Pr. Juras, Lawrence, Mass.
Kun. Pr. Vaitukaitis, Chicago, Ill.
Kun. Jonas Kuras, Scranton, Pa.
Kun. S. J. Bartkus, Westville, Ill.
Kun. M J. Urbonas, DuBois, Pa.
Kun. P. Garmus, Sheboygan, Wis.
Kun. M. Kuliavas, Cleveland, Ohio.
K. Bukauskaitē, Rockford, Ill.
K. Senulis, Phila, Pa.
K. Galeckus, Maspeth, N. Y.
Kazim. Dirginčius, Waterbury, Conn.
K. Stokutienē, So. Boston, Mass.
K. Valadkevičius, So. Boston, Mass.
Katarina Kvederienē, Baltimore, Md.
Karolina Grigonienē, Chicago, Ill.
Katarina Kiselienē, Maywood, Ill.
Katrē Mikinienē, Homestead, Pa.
Liudvina Misienē, Cleveland, O.
L. Bernotas, Chicago, Ill.
Laurinas J. Sulz, Dedham, Mass.
Leonas Kontrymas, Braddock, Pa.
Mrs. P. Vaičiunienē, Melrose Park, Ill.
Marē Simkus, Oglesby, Ill.
Mrs. N. Brazinski, Maywood, Ill.
Mrs. V. Higgins, Pittston, Pa.
Mr. L. Katilius, Homestead, Pa.
Mrs. A. Kvedaitis, Scranton, Pa.
Mrs. Ona Krivitsky, Scottville, Mich.
Mrs. A. Gelžinienē, Montello, Mass.
Mrs. Ag. Gribauskienē, Cleveland, O.
M. Puišienē, Chicago, Ill.
Magdē Slonininienē, Blissville, L. I. C. N. Y.
Mr. St. Budvetis, Worcester, Mas.
Mrs. K. Slivinskienē, Lietuva.
Mrs. A. Stankevičienē, St. Charles, Ill.
Mr. P. Balčiunas, Bridgewater, Mass.
Mrs. M. Petrauskienē, East Chicago, Ind.
Miss A. Meale, Bernardville, N. J.
Mary Judis, Indiana Harbor, Ind.
Marē Vaitkienē, Waterbury, Conn.
Mrs. P. Račkauskienē, Petersham, Mass.
Mrs. M. Valiušienē, West Frankfort, Ill.

Miss Julia Daugaravičiutē, Elgin, Ill.
Marijona Kvietinski, Kevanee, Ill.
Mr. St. Austin, Libertyville, Ill.
Mrs. P. Stankaitis Bridggert, Conn.
Mrs. F. Gluodenis, Waterbury, Conn.
Mr. Anthony Rochka, Cleveland, O.
Mrs. Natalia Beisevičienē,, Honeoye Falls, N. Y.
Mrs. Lucy Ramanauskas, Union City, Conn.
Mrs. Barbora Milash, Harvey, Ill.
Mrs. Marth Navitsky, Shenandoah, Pa.
Marijona Rakauskienē, Westville, Ill.
M. Brungaitienē, Brooklyn, N. Y.
Mr. Adam Palosky, Minersville, Pa.
Mrs. Anna Rogatins, Spring Valley, Ill.
Mrs. Ona Yodsbalienē, L. I. City, N. Y.
Mrs. O. Kvedaitis, Scranton, Pa.
Marijona Birgoliutē, Lietuva
Mrs. D. Bartkus, Joliet, Ill.
Magdē Krakauskiutē, Maltimore, Md.
Mrs. Victoria Kašikonis, St. W. Lynn., Mass.
Mrs. Pr. Merkevičienē, Shenandoah, Pa.
Morta Saparnienē, Dorchester, Mass.
Mrs. L. Nowodzelski, Aurora, Ill.
Mrs. M. Jodzevičienē, Brooklyn, N. Y.
Mrs. Juoz. Kašetienē, Montello, Mass.
Mr. M. J. Greenvich Worcester, Mass.
Mrs. M. Brown, Eaton, Colorado
Mrs. Ona Venskienē, Aurora, Ill.
Marijona Pašvenskienē, Plainsville, Pa.
Mrs. A. Kvecienē, Milwaukee, Wis.
Marcelē Stoškiutē, Worcester, Mass.
Marijona Simolienē, Worcester, Mass.
Mrs. B. Atkins, Brockton, Mass.
Marijona Navickienē, Cleveland, O.
Marijona Kassalis, Long Beach, Calif.
Miss P. Zarunskaitē, Phila, Pa.
Mr. Pranas Duoba, So. Boston, Mass.
Mrs. Veronica S. Bensavage, Waterbury, Conn.
Mrs. Anna Kulbis, Elizabeth, N. J.
Mary Chacks, Amsterdam, N. Y.
Mot. Kripas, E. Granly, Conn.

Mrs. George Bomil, Lowell, Mass.
Magd. Adomavičius, Shenandoah, Pa.
Mrs. Ona Steponaitis, Rochester, N. Y.
Mrs. M. Sakalauskienē, Brooklyn, N. Y.
Marijona Vinckunaitē, Phila, Pa.
Mrs. S. Simonaitis, Kingston, Pa.
Mrs. A. Milukas, Elizabeth, N. J.
Miss M. Kazlauskiutē, Brooklyn, N. Y.
Marē Bružienē, Chicago, Ill.
Mrs. A. Griskauskas, West Cheshire, Conn.
Magd. Danisevičienē, Mahonoy City, Pa.
Mrs. V. Kasper, Taylorville, Ill.
Mrs. A. Jozapawich, Waterbury, Conn.
Mrs. P. Čižauskienē, Melrose, Park, Ill.
Mr. R. Gudinas, Detroit, Mich.
Mrs. A. Naudžiunas, Shenandoah, Pa.
Mar. Čebitorienē, So. Boston, Mass.
Mykolas Čenelevičius, Lietuva.
Motiejus Petrauskas, Bristal, Conn.
M. Bartinikienē, St. Louis, Mo.
Mrs. Anna Sakalis, Racine, Wis.
Mrs. Julia Belavicz, Bayone, N. J.
Mrs. John Smilingis, Aurora, Ill.
Mrs. A. Steponaitis, Rochester, N. Y.
M. Bartinsky, Youngstown, Ohio
Marcijona Atkočiunienē, Chicago, Ill.
Miss Katr. Dailediunas, Brooklyn, N. Y.
Miss M. Bačkauskaitē, Montello, Mass.
Mrs. F. Razickienē, Brooklyn, N. Y.
Mikas Bukauskas, Homestead, Pa.
Matas Skruodenis, Brooklyn, N. Y.
Mrs. M. Damisavage, Waterbury, Ind.
Mar. Ambrulevičienē, Shenandoah, Pa.
Marē Veličkienē, Gilberton, Pa.
Marijona Arlauskienē, Scranton, Pa.
Marijona Stankevičius, Waterbury, Conn.
Mrs. M. Makarauskienē, Kearny, N. J.
M. Česnakevičiutē, Boston, Mass.
Mrs Maggie Vesbunian, Cleveland, O.
Mrs. U. Petkauskienē, N. Abington, Mass.
Miss A. Perekšlytē, N. Abington, Mass.
Mrs. M. Bagdonas, Minersville, Pa.
Ona Ambrozienē, Allston, Mass.

Ona Norkevičienė, Shenandoah, Pa.
Ona Kazlauskienė, Chicago, Ill.
O. Lugauskienė, Westville, Ill.
Ona Norbutienė, Waterbury, Conn.
Ona Juškauskienė, East Haven, Conn.
Ona Gužienė, Chicago, Ill.
Ona Čepaitis, Scranton, Pa.
Ona Šadbarienė, Aurora, Ill.
Ona Daunorienė, Custer, Mich.
Petras Valentukevičius, Cambridge, Mass.
Pranc. Ropienė, Shenandoah, Pa.
P. Peleckienė, Montello, Mass.
P. Pleinienė, Phila, Pa.
P. Pranckevičienė, New Britain, Conn.
Petras Balkus, Detroit, Mich.
P. Gudžius, Melrose Park, Ill.
Petronelė Cepaitienė, No. Chicago, Ill.
Petronelė Yanušaitis, Cleveland, O.
Paulina Valiulienė, Chicago, Ill.
P. Urbonienė, Blesville, L. I. C. N. Y.
Rev. J. J. Jakaitis, Worcester, Mass.
Rev. Geo. M. Česna, Sioux City, Iowa.
Rev. Ign. Zimblys, Phila, Pa.
Rožė Simkuvienė, Farm Lake Homestead, Pa.
Regina Kamandulienė, Montello, Mass.
Rožė Mizerienė Shenandoah, Pa.
Roz. Bitautienė, Kenosha, Wis.
Rožė Bakšienė, New Britain, Conn.
Šv. Kazimiero Seserys, Gary, Ind.
Stanislovas Gasparaitis, Chicago, Ill.
S. Šaputienė, Brockton, Mass.
Sister M. Anysia, Oswego, N. Y.
S. Shepikas, Racine, Wis.
S. Kačinskienė, Elizabeth, N. J.
Susie Bovitt, Thompson, Pa.
S. Žukauskienė, So. Boston, Mass.
Stumbras, Chicago, Ill.
Step. Maroksaitienė, Chester, Pa.
Sister Casimira, Amsterdam, N. Y.
Sesuo M. Remygija, Marquette Rd. Chicago, Illinois
Sesuo M. Fabijona, Chicago, Heights, Ill.
St. Grigaravičius, Canada.

T. M. Couble, Montello, Sta. Mass.
Uzbelienē, Danuse, Vilkienē, Ind. Harbor, I.
Veronika Gurevičienē, Scranton, Pa.
Vincas Kazlauskas, Detrroit, Mich.
Vincas Zitkus, Lietuva.
Vincas Žilinskas, Pottsville, Pa.
Val. Kulbienē, Rochester, N. Y.
Valerija Bagdonięnē, Bayonne, N. J.
William Slavinskas, Rockford, Ill.
William Stasilka, Shenandoah, Pa.
Zigmas Paulauskas, Pittsburgh, Pa.
Zofija Bartauskiutē, Lietuva.
Zuzana Mitužienē, Grand Rapids, Mich.

Nuoširdžiai tariu dēkui visiems padējusiems išleisti šią knygą.

KUN. K. MATULAITIS.